Borgholms kommun

Fördjupning av översiktsplanen för

Djupviksområdet

Antagandehandling 2018-06-06

Beslut KF: 2018-06-18 §142
Lag kraft 2018-09-20

MEDVERKANDE

Planförfattare
Thomas Nilausen, planarkitekt
Borgholms kommun
Hanna Olin Andersson, planarkitekt
Borgholms kommun
Sara Norlin, Vatten- och Samhällsteknik AB
Anna Sandström, Calluna
Magnus Karlsson, miljöstrateg
Borgholms kommun

Miljökonsekvensbeskrivning
Anna Sandström, Calluna
Maria Pettersson, miljöstrateg
Borgholms kommun
Magnus Karlsson, miljöstrateg
Borgholms kommun

Medverkat har även
Boende inom planområdet
Bo Persson, projektchef
Borgholm Energi AB
Samhällsbyggnadsförvaltningen,
Borgholms kommun

Foto
Hanna Olin Andersson
Sara Norlin

DEL 1 Fördjupad översiktsplan för Djupvik

Innehåll

1. INLEDNING **7**
Bakgrund och syfte 7
Lagstiftning 7
Plan- och bygglagen 7
Miljöbalken 9
Artskyddsförordningen 13
Kulturmiljölagen 13
Planområdet 15
Vision och mål 15
Beskrivning av arbetet 15

2. TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN **19**
Översiktsplan 2002 19
En vision av Öland 2015 21
Vision Borgholm 2014 21
Detaljplaner 23
Lagskydd 23
Fornlämningar 23
Strandskydd 23
Naturreservat 23
Övriga skyddsföreskrifter 25

3. FÖRUTSÄTTNINGAR **26**
Historia 26
Geologi 31
Riksintressen 33
Riksintresse för naturvård 33
Riksintresse för kulturmiljö 33
Riksintresse för friluftsliv 33
Riksintresse för rörligt friluftsliv 33
Riksintresse för obruten kust 33
Strandskydd 35
Natura 2000 36
Naturreservat 37
Fågelskyddsområde 37
Biotopskydd 37
Nyckelbiotoper 37
Naturmiljö 39
Rödlistade arter 39
Grönstruktur 41
Kulturmiljö och fornminnen 43
Fornlämningar 45
Landskapet 47
Bebyggelse 47
Kulturmiljö 47
Bebyggelsens utformning 47
Bebyggelsens placering på tomten 47

Bebyggelsestruktur 47
Områdesbeskrivning 48
Delområde 1 49
Delområde 2 50
Delområde 3 51
Delområde 4 52
Delområde 5 53
Befolkning och boende 55
Folkhälsomål 55
Friluftsliv, rekreation och turism 55
Trafik och vägar 57
Vägar 57
Kollektivtrafik 58
Båttrafik 58
Gång- och cykelvägar 58
Områdesbeskrivning av vägar 59
Service och näringsliv 61
Jordbruksmark 63
Teknisk försörjning 65
Återvinning och sopsortering 65
Dricksvatten och avlopp 65
Dagvatten, översvämningsrisk 65
El, tele och data 67
Vindkraft 67
Miljö- och riskfaktorer 68
Miljökvalitetsnorm - vatten 68
Badplats Djupvik 68
Klimatförändringar 70
Havsnivåhöjning 70
Erosion 70
Ras och skred 70
Föreningar i mark och vatten 71
Buller från trafik och verksamheter 71
Åtgärdsprogram för hotade arter 71
Radon och magnetfält 71
Lantbruk och djurhållning 71
Räddningstjänst 72
Trafik 72
Tillgänglighet och sociala aspekter 72

4.FRAMTIDA MARKANVÄNDNING 73
Allmänt om planförslaget 73
Utbyggnadsstrategier för hållbar utveckling 73
Bebyggelseutveckling 75
Riktlinjer för bebyggelseutvecklingen 81
Uppdatering av planer 82
Naturområden 82
Vägar och kommunikation 82
Friluftsliv, rekreation och turism 83
Kulturområden 84
Näringsliv och service 84
Teknisk försörjning 84
Jordbruksmark 85

DEL 2 Miljökonsekvensbeskrivning 87
DEL 3 Referenser 130

Sammanfattning

Den fördjupade översiktsplanen omfattar Djupviksområdet på norra Ölands västkust. Planen är uppdelad i fyra delar:

1. Inledning - Gällande lagar beskrivs. En kortfattad bild av planområdet och arbetsprocessen ges.
2. Tidigare ställningstaganden - En sammanställning av tidigare ställningstaganden avseende planområdet, t.ex. målen i gällande översiktsplan.
3. Förutsättningar - En beskrivning av planområdets befintliga värden och dess förutsättningar. Sammanfattning av analyser (Naturvärdesinventering, Kulturhistorisk utredning).
4. Planförslag - Sammanställning av riktlinjer för framtida utveckling inom planområdet.

Sammanfattningsvis innebär planförslaget följande:

- Förtätningar och utbyggnad av fritidshusområde och möjliggörande av permanentboende i lämpliga delar av Djupviksområdet. Detta möjliggörs genom VA-utbyggnaden.
- Positiva samhällseffekter uppstår genom att antalet boende i kommunen kan komma att öka och antalet fritidshusboende kommer att öka. Det ger underlag till bättre kommunal service på landsbygden och lokalt näringsliv. Det kommer också innebära att flera arbetstillfällen skapas i samband med byggnation.
- Trafikkorsningen vid väg 136 in mot Djupviksområdet är viktig att förbättra då det uppkommer fler bilrörelser med fler boenden i området.
- God avvägning för att inte påverka jordbruket och andra näringar negativt och samtidigt kunna möjliggöra att området utvecklas för fler boende, både permanentboende och sommarboende samt bibehålla och utveckla värden för friluftsliv och tillfälliga turister.
- Plan för hänsynstagande och utvecklande av värdefulla miljöaspekter i området, natur, kultur och landskapsbild och god hushållning av naturresurser.
- Ska visa att det inte innebär betydande miljöpåverkan på utpekade riksintressen och Natura 2000-området Knisa mosse.
- Uppfylla mål i Översiktsplanen

1. INLEDNING

Bakgrund och syfte

Anledningen till att man tar fram en fördjupad översiktsplan är framför allt för att skapa ett underlag som kan ligga till grund för framtida beslut för ett specifikt område. Den fördjupade översiktsplanen utreder områdets förutsättningar och analyserar möjligheterna till en fortsatt utveckling samt ger riktlinjer för framtida planering. Planen är inte juridiskt bindande utan fungerar endast som ett hjälpmedel samt tydliggör kommunens visioner för det aktuella området.

I Djupvik finns kvaliteter som är unika och attraktiva både för besökande turister och för boende, både sommar- och permanentboende. Det har länge funnits en efterfrågan på att exploatera inom området, det har dock inte varit möjligt då vatten- och avloppslösningarna inte har medgett en utökning av antalet boende. I och med att kommunen nu drar nya kommunala vatten- och avloppsledningar finns också en möjlighet att utöka antalet byggrätter.

Syftet med denna fördjupade översiktsplan är att tydliggöra områdets förutsättningar, peka på värden samt föreslå en möjlig utveckling. Målet är att utreda möjliga exploateringsområden samtidigt som höga värden säkerställs. Planen kommer sedan att ligga till grund för framtida beslut rörande Djupviks utveckling.

Lagstiftning

Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen, PBL, är en lag som reglerar planläggningen av mark, vatten och byggande. Enligt PBL ska bland annat alla kommuner upprätta en kommunövergripande översiktsplan. PBL innehåller också föreskrifter om detaljplaner, bygglov, byggtillsyn och byggnadsnämndernas verksamhet. Lagen trädde i kraft 1 juli 1987 och ersatte då bland annat byggnadslagen från 1947 och byggnadsstadgan från 1959, vilka upphävdes samtidigt som PBL började gälla. En skillnad med plan- och bygglagen är att enskildas intressen också ska beaktas.

Reglerna kring översiktlig planering regleras i lagens 4 kap:

1 § I översiktsplanen ska redovisas de allmänna intressen enligt 2 kap. som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Vid redovisningen ska riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken anges särskilt.
Av planen ska framgå
1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras,
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer, och
4. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

Översiktsplanens innebörd och konsekvenser ska kunna utläsas utan svårighet.

1 a § Det som sägs i 1 § gäller också när översiktsplanen ändras för en viss del av kommunen eller genom ett tillägg för att till-

godose ett särskilt intresse.

En ändring av planen för en viss del av kommunen får redovisas med en annan detaljeringsgrad för det aktuella området än för översiktsplanen i övrigt.

2 § Till översiktsplanen skall fogas en sådan planbeskrivning som avses i 8 § och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 9 §.
Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, skall det anmärkas i planen.

3 § När förslag till översiktsplan eller till ändring av planen upprättas, skall kommunen samråda med länsstyrelsen samt regionplaneorgan och kommuner som berörs av förslaget. De myndigheter samt de sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget skall beredas tillfälle till samråd.

4 § Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Under samrådet bör motiven till förslaget, planeringsunderlag av betydelse samt förslagets innebörd och konsekvenser redovisas.

Resultatet av samrådet och förslag med anledning av de synpunkter som har framförts skall redovisas i en samrådsredogörelse.

5 § Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken, och
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

6 § Innan översiktsplanen eller en ändring av den antas, skall kommunen ställa ut planförslaget under minst två månader. Den som vill lämna synpunkter på förslaget skall göra detta skriftligen under utställningstiden.

7 § En kungörelse om utställningen av planförslaget skall före utställningstidens början anslås på kommunens anslagstavla och införas i ortstidning. Av kungörelsen skall det framgå var utställningen äger rum samt inom vilken tid, på vilket sätt och till vem synpunkter på förslaget skall lämnas. Om förslaget avser en ändring av översiktsplanen, skall det framgå av kungörelsen.

Ny Plan- och bygglag

Den 21 juni 2010 beslutade riksdagen om att anta en ny Plan- och bygglag (2010:900) efter framlagd proposition 2009/10: 170 ”En enklare plan- och bygglag”. Plan- och bygglag (2010:900) trädde i kraft den 2 maj 2011. Eftersom denna fördjupade översiktsplan påbörjades innan den 2 maj är det de tidigare bestämmelserna som gäller. Den nya plan- och bygglagen ställer bl.a. krav på att översiktsplanen ska vara mer strategisk och ta större hänsyn till klimatförändringarna. Klimatfrågan behandlas delvis i denna plan men frågorna bör utredas mer ingående i kommande detaljplaner.

Miljöbalken

Miljöbalken, MB, är en miljölagstiftning för en hållbar utveckling, som trädde i kraft 1 januari 1999.
Miljöbalken ska tillämpas så att

- människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
- värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
- den biologiska mångfalden bevaras,
- mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
- återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Miljöbalken ersatte femton tidigare lagar, bland andra naturresurslagen.

Miljöbalken består av sju delar:

1. (kapitel 1-6) innehåller tillämpningsområde, övergripande regler och bestämmelser som gäller för alla områden där miljöbalken är tillämpbar. Här finns bl.a. de allmänna hänsynsreglerna och regler för miljökvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivningar med.
2. (kapitel 7 och 8) innehåller regler för naturvård, till exempel regler för strandskydd och olika former av reservat.
3. (kapitel 9-15) innehåller regler för olika former av verksamheter, till exempel regler för täkter, genteknik och kemiska produkter.
4. (kapitel 16-25) behandlar förfarandet vid prövning av olika ärenden och tillstånd.
5. (kapitel 26-28) innehåller regler för tillsyn, om avgifter och tillträde.
6. (kapitel 29 och 30) innehåller brottsbeskrivningar, straffsatser och sanktionsavgifter.
7. (kapitel 31-33) regler om ersättningar, skadestånd och försäkringar.

Hushållningsbestämmelser
I Miljöbalkens tredje kapitel finns de grundläggande bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden.

1 § Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

2 § Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

3 § Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

4 § Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

5 § Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen eller yrkesfisket eller för vattenbruk skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen eller yrkesfisket skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

6 § Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot

åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas. Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

7 § Mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa. Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

8 § Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Områden som är av riksintresse för anläggningar som avses i första stycket skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

9 § Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.
Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

10 § Om ett område enligt 5-8 §§ är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, skall företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området eller del av detta för en anläggning för totalförsvaret skall försvarsintresset ges företräde.

Hänsynsregler
I Miljöbalkens 2 kap finns de allmänna hänsynsreglerna som utgörs av en grundläggande regel samt flera andra regler som kompletterar denna. De gäller alla verksamheter eller åtgärder som ligger inom miljöbalkens tillämpningsområden.

1 § Bevisbörderegeln - Baseras på försiktighetsprincipen. Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska använda försiktighet för att förebygga och hindra förorsakan av negativ miljöpåverkan.

De kompletterande hänsynsreglerna är:

2 § Krav på kunskap - Utövaren ska skaffa sig relevant kunskap om sin verksamhet och huruvida den påverkar människans hälsa eller miljön.

3 § Krav på försiktighetsmått- Skyddsåtgärder ska vidtagas för att förhindra att den påverkar människans hälsa eller miljön.

4 § Produktvalsregeln - Varor som är farliga för miljön skall, om möjligt, ersättas med bättre alternativ.

5 § Hushållning och kretslopp - Hushålla med råvaror och energi samt återvinna och återanvända. Förnyelsebara energikällor ska användas i första hand.

6 § Platsvalsregeln - Val av plats med hänsyn till ändamålet med minsta påverkan på människans hälsa eller miljön.

7 § Rimlighetsavvägning - Om det inte är rimligt att följa § 2-5 samt § 6 ska skyddsåtgärder särskilt granskas i förhållande till kostnader.
8 § Ansvaret för skadad miljö – Förorenaren ansvarar för att skadad miljö och ska ersätta eventuell skada.

9 § Stoppregeln - Om verksamheten föranleder stor skada på människors hälsa eller miljön, men följer tidigare paragrafer, får den inte bedrivas.

10 § Dispens från stoppregeln - Regeringen kan tillåta verksamheten även om denna är förbjuden enligt 9 §.

Riksintressen
Riksintressen är mark- eller vattenområden som långsiktigt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada det värde som konstituerat riksintresset. Riksintressen skyddas enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap i miljöbalken.
Riksintressen kan vara bland annat orörda naturtillgångar, kulturhistoriska miljöer, energiförsörjning och kommunikationer. I 4 kap finns även ett antal geografiska områden utpekade som riksintressen, till exempel hela Gotland och Öland. Riksintressen och innebörden av dessa preciseras i dialog mellan stat och kommun och redovisas i översiktsplanen. Boverket har det övergripande ansvaret och länsstyrelsen har i uppdrag att bevaka riksintressena.

Vattendirektivet
Vattendirektivet eller ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG) fastslår en ram för den europeiska gemenskapens vattenpolitiska samarbete. Direktivet trädde i kraft 22 december 2000. Direktivet syftar till att etablera en ram för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska vatten. Bland annat försöker man minska föroreningar, främja hållbar vattenanvändning, förbättra tillståndet för existerande akvatiska ekosystem samt reducera effekterna av översvämningar och torka. Direktivet fastslår att länderna ska arbeta på ett sätt i sin vattenförvaltning som utgår från avrinningsområden (naturens egna vattengränser) och inte från av människan införda administrativa gränser, för att åtgärda brister i vattenmiljö och vattenkvalitet. En annan gemensam princip, är det systematiska planeringsarbete som ska ske under 6-åriga förvaltningscykler, efterföljt av åtgärdsarbete.

Miljökvalitetsnormer
Miljökvalitetsnormerna regleras i miljöbalkens 5 kapitel. Dessa omfattar föreskrifter om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. Normerna sätter gränser för vad man anser att människa och miljö kan utsättas för utan att betydande olägenheter uppstår. Normerna talar om vilka nivåer på buller och föroreningar som inte får överskridas.

Strandskydd
Strandskydd regleras i miljöbalkens 7 kapitel.
13 § Lagen syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

14 § Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde).
Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.
Ölandskusten har sedan många år omfattats av ett utökat strandskydd om 300 meter. I och med att Länsstyrelsen i Kalmar län 2012-01-27 tog ett nytt beslut gällande utökat strandskydd råder nu ett differentierat strandsskydd längs Ölands kust.

15 § Inom ett strandskyddsområde får inte
1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

16 § Förbuden i 15 § gäller inte
1. byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som inte avser att tillgodose bostadsändamål, om de behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln och de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet,
2. verksamheter eller åtgärder som har tillåtits av regeringen enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 § eller som omfattas av ett tillstånd enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd

av balken,
3. byggande av allmän väg enligt en fastställd arbetsplan enligt väglagen (1971:948), eller
4. byggande av järnväg enligt en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att förbuden i 15 § inte ska gälla kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas
1. inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter, och
2. inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om dispens.

18 § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område, om
1. det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, eller
2. området enligt plan- och bygglagen avses att omfattas av en detaljplan och
- behövs för byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
- skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

Ett upphävande enligt första stycket 2 får göras endast om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.
Bestämmelser om kommunens möjligheter att upphäva strandskyddet genom en bestämmelse i en detaljplan finns i 4 kap. 17 § plan- och bygglagen. Lag (2010:902).

18 a § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och dispensen avser
byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
ett område som skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.
18 b § Kommunen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och dispensen avser något annat än det som anges i 18 a § 1 och 2.

18 c § Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser
redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.
I 18 d § finns bestämmelser om vad man får beakta som särskilda skäl utöver det som anges i första stycket, om prövningen gäller ett sådant område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 18 e §.

18 d § Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus. .

18 e § Med område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses vid tillämpningen av 18 d § ett område som
1. är lämpligt för utvecklingen av lands-

bygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i eller i närheten av tätorter,
4. inte är ett kust- eller kustskärgårdsområde från gränsen mot Norge till Forsmark, utmed Ölands kust eller i Ångermanland från Veda vid Storfjärden till Skataudden vid Näskefjärden.

18 f § Ett beslut om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet ska inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion.
I ett dispensbeslut ska det anges i vilken utsträckning mark får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det avsedda ändamålet.

18 g § I fråga om strandskydd som har upphävts för ett område genom en bestämmelse i en detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) eller för ett område som har avsetts att omfattas av en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt samma lag gäller strandskyddet åter, om
1. området upphör att omfattas av detaljplanen eller områdesbestämmelserna, eller
2. detaljplanen eller områdesbestämmelserna ersätts med en ny detaljplan.

18 h § En dispens från strandskyddet upphör att gälla om den åtgärd som dispensen avser inte har påbörjats inom två år eller inte har avslutats inom fem år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft.

Artsskyddsförordningen, Art- och habitatdirektivet

Artskyddsförordningen regleras genom 8 kap miljöbalken. Förordningen avser bland annat fågeldirektivet om bevarandet av vilda fåglar, art- och habitatdirektivet om bevarande och skydd av livsmiljöer samt skydd för vilda djur och växter.
Alla fridlysningar ingår i artskyddsförordningen. Syftet är att säkra den biologiska mångfalden genom bevarandet av naturligt förekommande livsmiljöer, samt den vilda floran och faunan inom medlemsländerna i EU.

Kulturmiljölagen (KML)

Kulturmiljölagen är den centrala lagen för kulturmiljövården i Sverige.
Lagen innehåller bestämmelser om bland annat skydd av värdefulla byggnader. liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.
Länsstyrelsen har ansvar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet.
Riksantikvarieämbetet har överinseende över kulturmiljöarbetet i landet. Riksantikvarieämbetet får överklaga beslut av domstol eller annan myndighet enligt 1–5 kap.

Bestämmelser om kulturmiljön finns också i bland annat miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:900) och skogsvårdslagen (1979:429). Lag (2013:548).

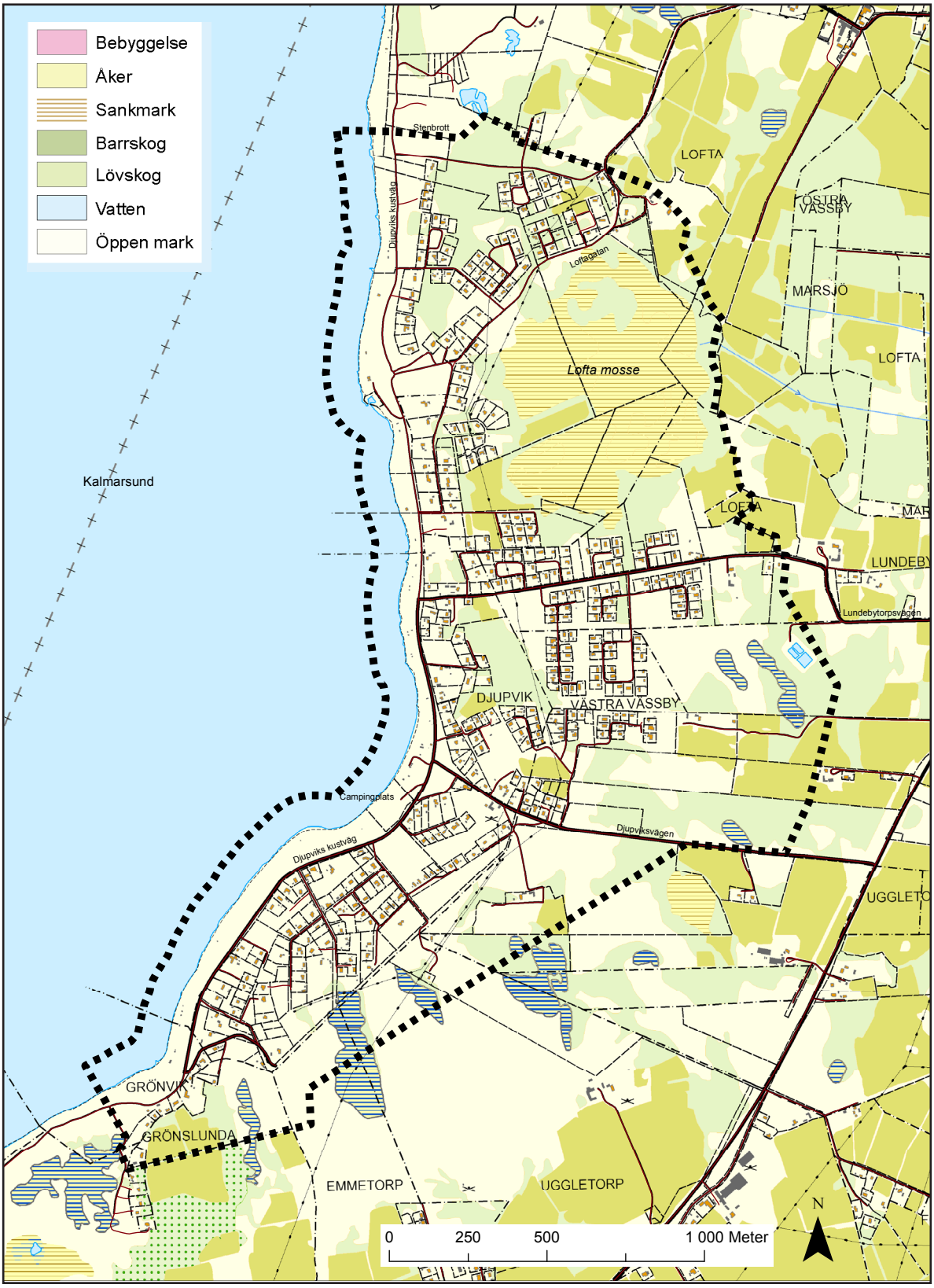

Karta 1: Översiktskarta över Djupviksområdet.

Planområdet

Planområdet är beläget intill Kalmarsund väster om väg 136 mellan Borgholm och Löttorp dit det är ungefär 2 respektive 1,8 mil. Området tillhör Föra socken och omfattas av byarna Djupvik, Lundebytorp och Grönvik.
Planområdet avgränsas i väster av Kalmarsund och i övriga vädersträck av alvarsmark, strandängar och jordbruksmark.

Djupviksvägen och Djupviks Kustväg utgör huvudvägarna inom planområdet. Lofta Mosse är ett populärt friluftsområde och hela kustbandet, som ofta omtalas som stenkusten, har stor betydelse för områdets attraktivitet som besöksmål.
Bebyggelsen inom planområdet domineras av småskalig fritidshusbebyggelse av varierad ålder.

Vision och mål

Djupvik med omnejd utgör ett attraktivt område för boende, främst sommarboende. De unika förutsättningarna som området besitter, bland annat i form av närheten till Kalmarsund och vacker natur, lockar många besökare. Närheten till tätorterna Borgholm och Löttorp innebär att området även har förutsättningar att vara attraktivt för permanentboende.
Det har länge funnits en efterfrågan på bostäder och ett högt byggtryck inom området. De undermåliga vatten- och avloppslösningarna har tidigare begränsat utvecklingsmöjligheterna, men i och med att man i dagsläget drar nya kommunala vatten- och avloppsledningar öppnas möjligheterna till utveckling igen.

Kommunens mål är att området ska utvecklas och att fler ska få möjlighet att bo inom Djupviksområdet. Även boende har uttryckt önskemål om fler inflyttande som bland annat kan förbättra underlaget för service. Framför allt bör möjligheter till permanentboende tillskapas. Målet är att en utveckling inte påverkar karaktären eller befintliga värden negativt.

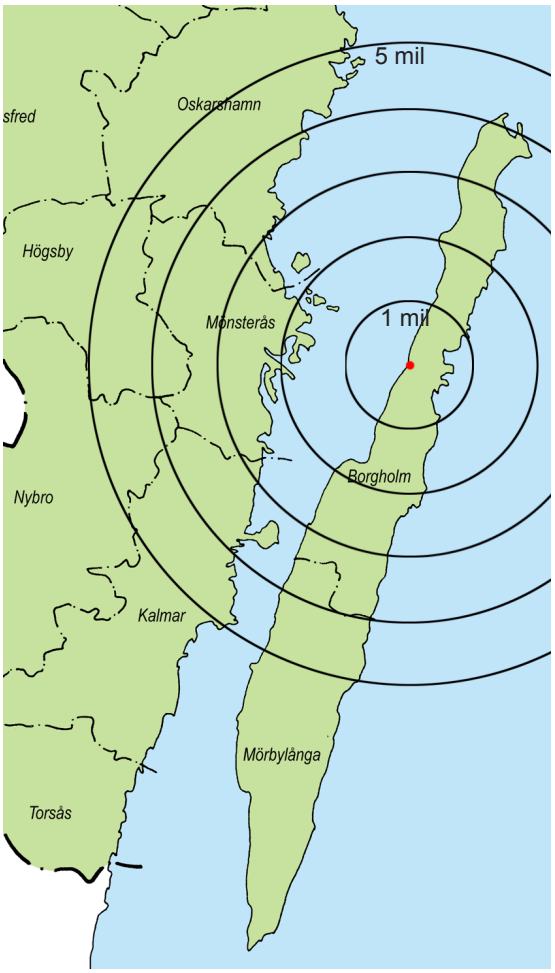

Karta 2: Avståndskarta 1-5 mil

Beskrivning av arbetet

I arbetet med fördjupningen har kommunen jobbat för att stärka delaktigheten och inflytandet i processen genom att allmänheten vid ett flertal tillfällen bjudits in till workshops och dialog.
Arbetet med den fördjupade översiktsplanen inleddes med ett öppet möte med boende i området i februari 2011. Framtagande av planhandlingar inklusive planförslag gjordes under våren 2011. Under arbetets gång har diskussioner med kommunens representanter hållits och besök på platsen gjorts vid ett flertal tillfällen.
Under sommaren 2011 hölls ytterligare ett samrådsmöte med boende i området samt ett tidigt samråd med länsstyrelsen. Synpunkterna har sedan arbetats in i det slutliga planförslaget.

Inledande samrådsmöte
Syftet med det inledande samrådsmötet var att samla in information och synpunkter från de boende som kan ha betydelse för planarbetet. Runt 50 personer kom till mötet där deltagarna delades in i grupper och diskuterade ett antal frågor. Nedan följer en sammanställning av de frågorna som diskuterades;

1. Hur färdas du?
Svar: Främst bil men också till fots eller mad cykel.

2. Vilka mötesplatser finns?
Svar: Restaurangen, postlådorna, badplatsen.

3. Vilka är områdets främsta rekreationsområden?
Svar: Barnen leker i trädgårdarna eller ute i naturen. Badplatsen är mycket populär.

4. Var promenerar man?
Svar: Längs med vattnet, förbi Lundebytorp och genom skogen.

5. Finns några ”problemområden”?
Svar: Korsningen vid 136:an. Parkeringen vid badet är otrygg. Bilarna ställs längsmed kustvägen vilket försämrar sikten och täpper till utfarter.

6. Vilka landmärken finns?
Svar: Kvarnen och restaurangen.

7. Vilka kvaliteter finns inom området idag?
Svar:
- Badbryggan med simskola
- Kvarnföreningen anordnar fester ibland.
- Lanthandel och restaurang.
- Kvarnen.
- Badet.
- Den orörda strandremsan.
- Föralinjen.
- Knisa naturskyddsområde.
- Bebyggelsen känns luftig, det är inte så tätt mellan husen trots att tomterna ligger nära varandra.

8. Vilka åtgärder krävs för att skapa ökad kvalitet i området:
Vägar och parkering:
- Några önskade en förbättring av kustvägen, andra ville bevara den som den är idag.
- Många ville att kommunen ska ta över skötseln av badbryggan och kanske även vägnätet.
- Korsningen vid väg 136 är farlig.
- Det råder höga hastigheter på kustvägen, åtgärder behövs.
- Några önskade gatubelysning, andra kunde tänka sig någon belysning, dock inte generellt inom hela området.
- Parkeringen vid badplatsen behöver utvecklas.
- Det behövs fler mötesplatser längs Loftavägen.
- GC-väg längs kustvägen skulle lösa många problem.
- Konflikter uppstår ofta vid kiosken då fordon inte kan ta sig fram p.g.a att människorna rör sig i vägen.

Bebyggelse:
- Det bör inte tillkomma stora mängder

Bilder: Inledande möte med boende, februari 2011.

hus. Flera ville ha fler permanentboende i området.
- Området bör inte förtätas för mycket.
- Det bör finnas en strikt linje i öster mellan bebyggelsen och jordbruksmarken. Det är viktigt att värna om jordbruket.
- En viss förtätning mellan kustvägen och åkrarna i öster kan ske.

Teknisk försörjning:
- Vattenkvaliteten är dålig. Magsjuka har förekommit.
- Det krävs bättre tryck i ledningarna.
- Vatten och avlopp behövs.
- Natur och rekreation:
- Befintliga grönområden bör bevaras och skötas.
- Grönområden som ligger mellan bebyggelsen och stranden bör bevaras.
- Alvaret bakom bebyggelsen bör bevaras.

Övrigt:
- Serviceanläggningen vid campingen behöver rustas upp. I övrigt tycker man att campingen är ok.
- Det borde finnas en offentlig WC vid badet.
- Några tyckte att raderna med postlådor är fula, andra tyckte de var vackra.

Framtagande av planförslag
Planförslaget bygger på bakgrunds- och analysmaterial som bl.a. inhämtats från länsstyrelsen och andra myndigheter.
En **kulturminnesinventering** genomfördes under försommaren 2011, läs vidare under kapitlet 'Kulturmiljö och fornminnen'.
Vidare gjordes en **naturinventering**, läs vidare under kapitlet 'Naturmiljö'.
Ett flertal inventeringar på platsen har också skett under vinter, vår och sommar 2011.

Tidigt samrådsmöte
I juli 2011 hölls ett tidigt samrådsmöte med boende och andra berörda. Syftet var att ge sommarboende en möjlighet att delta i planeringsprocessen samt att presentera det preliminära planförslaget för att i ett tidigt skede samla in synpunkter.
Vid mötet deltog närmare 200 personer. Många frågor ställdes kring pågående ledningsdragningar. Mottagandet av planförslaget var i huvudsak positivt.

Planprocessen
Syftet med planprocessen är att ge allmänheten inblick och möjlighet att vara delaktiga i framtagandet av planens innehåll, samt att berörda myndigheter och sakägare ska kunna bidra med viktig kunskap som kan påverka planens utformning.
Planprocessen för översiktsplanen består av fem steg;
1. Sammanställning av bakgrundsmaterial samt framtagande av planförslag.
2. Samråd. Allmänhet och berörda får möjlighet att yttra sig på planförslaget.
3. Granskning/utställning. Planförslaget omarbetas utifrån synpunkterna som framkom under samrådstiden. Det omarbetade förslaget ställs ut och allmänhet samt berörda får ytterligare tillfälle att yttra sig på planen.
4. Antagande. Planen antas efter eventuella revideringar efter utställningen.
5. Beslutet vinner laga kraft.

Den normala tidsåtgången för framtagan-

Bild: Inventering vintern 2011.

Bild: Inventering våren 2011.

det av en fördjupad översiktsplan brukar vara mellan ett och två år.

SWOT-analys
Resultatet av upplevelseinventeringar och diskussioner med boende har sammanställts i en SWOT-analys. Analysen syftar till att identifiera och tydliggöra samhällets styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Styrkor (S) • Badet • Litet samhälle; stark 'vi-känsla' • Restaurangen • Kvarnen • Närheten till vacker och orörd natur • Den orörda strandremsan • Knisa naturrservat • Luftig bebyggelsestruktur • Kulturhistoriskt värdefulla lämningar och miljöer	**Svagheter (W)** • Parkering längs med kustvägen utgör en trafikfara. • Kustvägen har begränsad framkomlighet (vilket också kan betraktas som en styrka) • Höga hastigheter längs kustvägen • Korsningen vid väg 136 är otrygg • Begränsad framkomlighet vid restaurangen sommartid, särskilt för jordbruksfordon • Byn är ödslig vintertid
Möjligheter (O) • Byn är mycket attraktiv för boende • Stora möjligheter att utveckla turismen • Uppmärksamheten i och med böckerna skrivna av Johan Theorin som bl.a utspelar sig i Djupvik • Utbyggnaden av kommunala vatten- och avloppsledningar • Oexploaterad mark inom samhället • Natur- och kulturhistoriska värden kan lintegreras bättre och lyfta boendemiljön	**Hot (T)** • För få permanentboende för att upprätthålla service som t.ex skolskjuts, vinterväghållning • Utflyttningstrenden håller i sig och byn står tom och öder under vinterhalvåret

Bild: SWOT-analys som visar områdets förutsättningar.

Bilder: Tidigt samrådsmöte i Föra bygdegård, juni 2011.

2. TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan 2002

Gällande översiktsplan för Borgholms kommun antogs 2002.

Följande specifika ställningstaganden tas avseende Föra socken;

- I Kalmarsund, utanför västra kustremsan, avser kommunen att inte tillåta vindkraftsetableringar.
- Kommunen har inte för avsikt att ändra den nuvarande mark- och vattenanvändningen.
- I Djupvik håller en ny detaljplan på att färdigställas. Här föreslås stora tomter med generösa byggrätter för att möjliggöra permanentboende.
- I Djupviksområdet är markens infiltrationsförmåga ianspråktagen varför enskilda lösningar av avlopp är uteslutna. Tillkommande bebyggelse i nya detaljplaner eller på obebyggda tomter måste därför ges gemensamma, välstuderade avloppslösningar. I kommunens avvägning för tillkommande bebyggelse finns krav på anläggningar som löser delar av befintliga problem.
- Föra är en jordbruksbygd som bedömts bevarandevärd ur flera olika aspekter. Detta betyder inte att all framtida utveckling förhindras utan att hänsyn tas så att socknens attraktionskraft inte går förlorad.

Generella ställningstaganden avseende Allmänna intressen:

- Naturresurserna ska användas på ett sätt som dels främjar en långsiktig hushållning, dels möjliggör långsiktig utkomst för Ölands befolkning.
- Vid konflikt mellan olika intressen ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål som de är bäst lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och föreliggande behov – sett ur såväl ett lokalt, regionalt, nationellt som internationellt perspektiv.

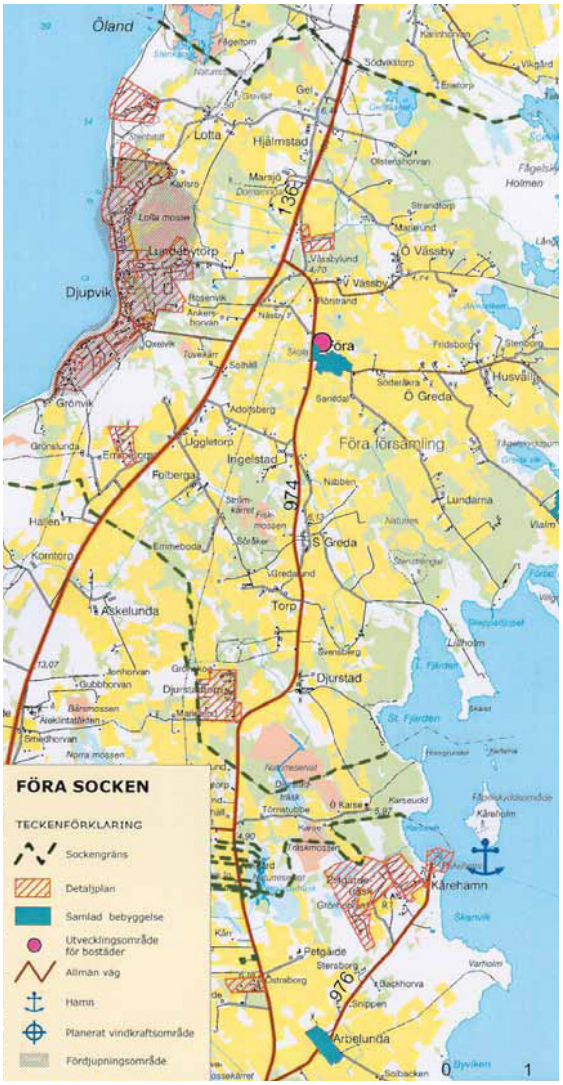

Karta 3: Utdrag ur Borgholms kommuns översiktsplan, 2002

Öland och omvärlden:

- Olika former av regional samverkan ska etableras, bl. a. samarbete med Östersjöns öar.
- EU:s möjligheter till utvecklingsstöd ska beaktas.
- Miljön i Östersjön ska förbättras.

Befolkning:

- Närdemokratin ska stärkas.
- Ett ökat och öppet samarbete kommunerna emellan i gemensamma frågor ska stimuleras.

Näringsliv:
- Ölands näringsliv ska utvecklas positivt, d v s befintliga branscher stärkas och nya etableras och utvecklas.
- Fler arbetstillfällen är den största och viktigaste frågan för alla på Öland.

Tätort och landsbygd:
- Ett väl fungerande samspel mellan tätort och landsbygd eftersom det är grundläggande för Ölands utveckling.
- Hushållning med Ölands naturresurser – jordbruksmark, lövskog, stenbrott m.m.
- Kretsloppsanpassade lösningar.
- Kretsloppsanpassade natur- och kulturvårdsinsatser.
- Den biologiska mångfalden får inte minska – den ska helst öka.

Offentlig service:
- Servicen ska vara av god kvalitet för att möjliggöra utveckling på ön.
- Detta förutsätter en löpande diskussion om vad god kvalitet innebär.
- Vi ska ha ett brett serviceutbud för att främja inflyttning och hindra utflyttning.
- Vägar, sjöfart och telekommunikationer ska utvecklas så att invånarnas och näringslivets behov av goda kommunikationer tillgodoses.

Kommunikationer:
- Transporterna ska vara väl samordnade.
- Fordonen ska vara anpassade för funktionshindrade och energieffektiva samt drivas med de bränslen som är minst miljö- och hälsoskadliga.
- Vi ska i framtiden stimulera möjligheterna att cykla, samåka och åka kollektivt.
- Vi ska utveckla och främja distansarbete och handel med lokalt tillverkade varor.

Natur- och kulturmiljöer:
- De natur- och kulturvärden som gjort Öland till ett av Sveriges skönaste landskap ska värnas. Vid nyetableringar och utveckling av jordbruksföretag måste hänsyn tas till dessa värden.
- Ölands stora natur- och kulturvärden ska långsiktigt bevaras och utvecklas så långt detta kan ske med rimlig hänsyn till utvecklingen av andra näringar som jordbruk, turism och energiproduktion.
- Ölands unika natur- och kulturarv ska levandegöras och göras tillgängligt för alla.
- Ingrepp som hotar natur- och kulturvärden bör noga övervägas.
- Ölands öppna odlingslandskap ska bevaras, den traditionella markanvändningen bibehållas och den biologiska mångfalden säkras.

Bebyggelseutveckling:
- När det byggs ska det så långt som möjligt göras på ett ekologiskt hållbart sätt.
- Byggnaderna ska vara konstruerade för ett miljövänligt boende och ett effektivt resursutnyttjande.
- Byggnadsmaterialen bör kunna återanvändas eller återvinnas vid rivning.
- Förutsättningar ska skapas så att människor ska vilja och kunna bo kvar.
- Traditionell öländsk byggnadstradition ska vägas in vid all ny-, till- och ombyggnad.

Miljö- och riskfaktorer:
- Nyttjandet av mark- och vattenområden ska ske så att miljön och människors hälsa och säkerhet inte äventyras.

En vision av Öland år 2015

Handlingen utgör del 1 av Mörbylånga kommuns och Borgholms kommuns översiktsplaner. De båda Ölandskommunerna har tillsammans tagit fram en vision av hur Öland ska utvecklas till år 2015. Resultat har sammanställts i en rapport ”En vision av Öland 2015”, upprättad 1999, och utgör ett politiskt dokument som redogör för de gemensamma målen avseende en rad frågor som t.ex. demokrati, näringsliv, kommunikationer, service och bebyggelseutveckling. De uppsatta målen utgör en övergripande bild av den önskade utvecklingen. Handlingen finns i sin helhet på kommunens hemsida; www.borgholm.se.

Vision Borgholm 2014

Borgholms kommun har sammanställt ett antal mål vilka man strävar efter att uppnå till år 2014. Nedan följer en sammanställning av de mål som direkt påverkar denna fördjupade översiktsplan över Djupvik.

1. Företagsamma Borgholm
- Varje år skall minst 80 nya företag starta inom Borgholms kommun.
- Andelen kvinnliga företagare skall öka till 20 %.

2. Miljöoffensiva Borgholm
- 70 % av de kustnära bostadsavloppen är anslutna till kommunalt avlopp.
- Samtliga enskilda avlopp är inventerade och håller en godtagbar standard senast år 2015.
- Allt boende och byggande i Borgholms kommun präglas av energieffektivitet och miljömedvetenhet. Passivhus och andra lågenergihus välkomnas vid nybyggnation.

3. Kreativa Borgholm
- Det kommunala planeringsarbetet skall möjliggöra att privata investeringar motsvarande 2,5 miljarder kronor kan ske runt om i kommunen mellan åren 2009 och 2014.
- 30 lägenheter och 400 bostäder byggs för hel- eller delårsboende runt om på landsbygden utanför Borgholm och Köpingsvik.
- Initiativförmåga och samarbetsmöjligheter inom kulturområdet eftersträvas.
- Jordbrukets utvecklingsbehov och möjligheter beaktas i kommunalt fördjupat översiktsplanearbete och detaljplaneläggning.
- Detaljplaner som ger näringslivet möjlighet att utvecklas prioriteras.

4. Livskraftiga Borgholm
- Det ideella föreningslivet skall ses som en viktig resurs och värdefull samarbetspartner.
- Barns och ungdomars möjlighet till inflyttande i de kommunala besluten skall ökas.
- Kvalitén och attraktionskraften för boende och besökare förstärks genom fler upplevelsemöjligheter inom natur, kultur och sportaktiviteter.
- Kommunen, i samarbete med föreningsliv och företag, eftersträvar att möjliggöra en aktiv och meningsfull fritid för både invånare och besökare med en mångfald av utbud av aktiviteter.
- Kollektivtrafiken förbättras för att underlätta arbetspendling och möjliggöra för fler boende i kommunen att ta del av kvällsaktiviteter i tätorterna Borgholm och Löttorp.
- Kulturen är en självklar del av näringslivet i kommunen och en motor i arbetet med att få fler att bo på och besöka Öland året runt.

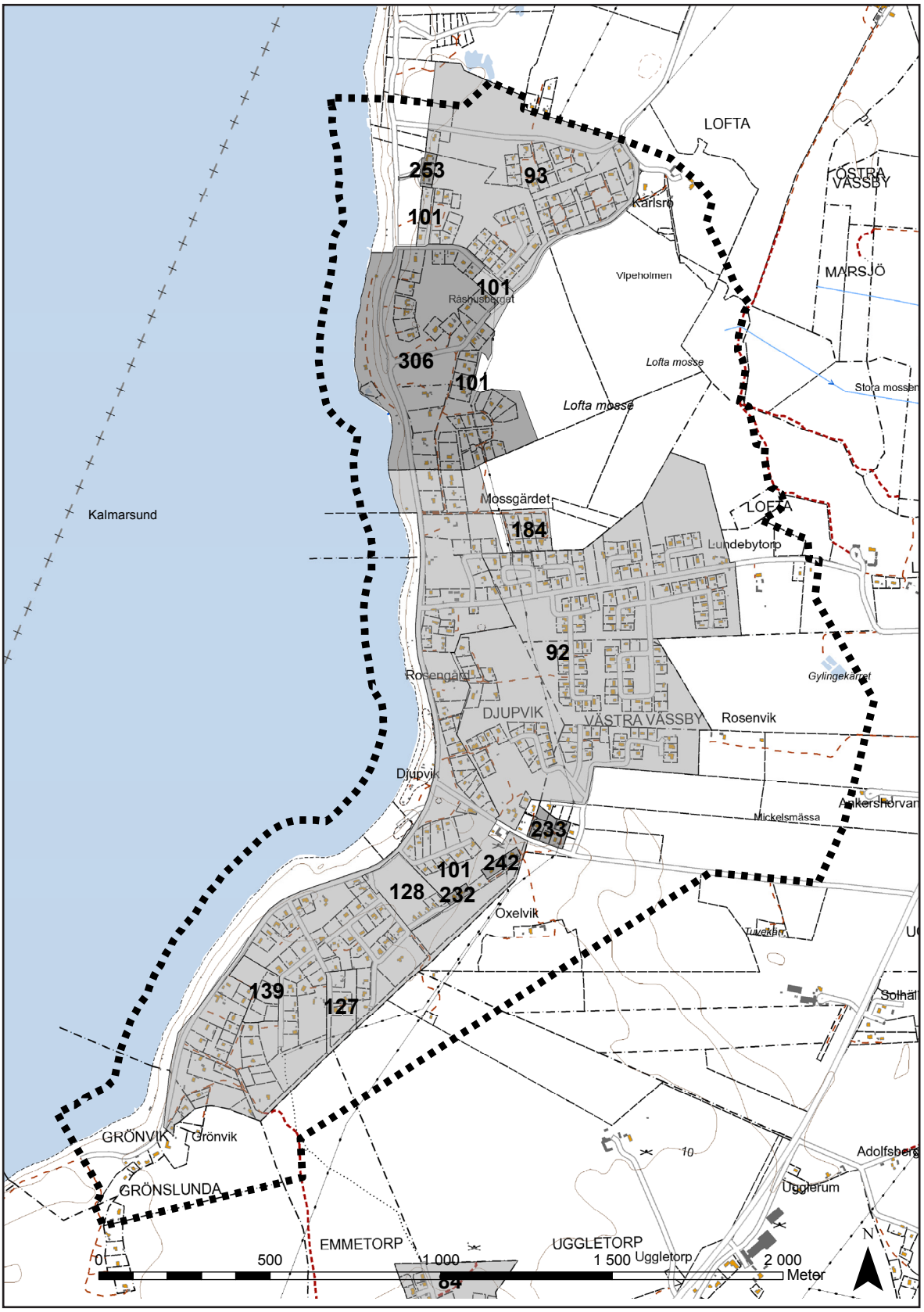

Karta 4: Markerade områden omfattas av detaljplaner.

Detaljplaner

Stora delar av planområdet är detaljplanelagt, se karta 4. Övervägande antalet byggnadsplaner är från 1960-70-talen, vilka redovisar bostad i högst en våning samt park eller plantering. Några detaljplaner är från 1990-talet, dessa reglerar bebyggelsen ytterligare genom att bl.a. ange utnyttjandegraden, placering och utförande. För närvarande finns 13 stycken gällande byggnads-/detaljplaner inom planområdet.

Förordnande enligt §113 BL

Detaljplanerna nummer 92, 93, 101 och 139 belastas av förordnande enligt 113§ i tidigare byggnadslag. Detta innebär att markägaren utan ersättning upplåtit eller avstått den obebyggda mark som i planen upptagits som väg, park/natur eller annan allmän plats i detaljplanen. Se karta 5
Enligt 6 kap. 19 § ÄPBL får länsstyrelsen, om en detaljplan ska ändras, på ansökan av kommunen förordna att mark som avståtts eller upplåtits ska bytas ut mot annan mark eller utrymme om det är lämpligt och kan ske utan olägenhet för ägaren. Enligt övergångsbestämmelserna till den lagändring (SFS 2014:900) som trädde i kraft den 1 januari 2015 ska förordnanden om skyldighet att avstå eller upplåta mark upphöra att gälla den dag då genomförandetiden för detaljplanen går ut, dock tidigast efter utgången av 2018. Eftersom äldre byggnadsplaner inte har någon genomförandetid innebär detta att alla § 113-förordnanden upphör att gälla efter 2018. Under övergångsperioden fattar Länsstyrelsen, på begäran av kommunen, beslut om ändring eller upphävande av befintliga § 113-förordnanden i samband med att en ny detaljplan tas fram. Särskilda bestämmelser för hur ett § 113-förordnande ska upphävas finns inte reglerat i lag.

Lagskydd

Fornlämningar

Enligt kulturminneslagen är alla fasta fornlämningar skyddade. Till en fast fornlämning hör dessutom ett fornlämningsområde, som är så stort som det behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Genom kulturminneslagen är det inte tillåtet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.
All verksamhet som förmodas beröra en fast fornlämning eller ett fornlämningsområde måste därför anmälas till Länsstyrelsen för samråd. Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda och vårda en fast fornlämning. Den som vill rubba, ändra eller ta bort en fast fornlämning skall ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen.

Strandskydd

Strandskyddet längs Ölandskusten har tidigare haft en generell omfattning av
300 meter sedan mitten av 60-talet. 2012 gjordes en översyn av strandskyddet av länsstyrelsen.
Läs vidare om strandskydd på sidan 11.

Naturreservat

Naturreservat är den dominerande skyddsformen för att bevara naturområden. Hur de bildas regleras i Miljöbalken. Naturreservat innebär ett långsiktigt skydd av ett värdefullt naturområde, som kan inrättas mot markägares vilja om så är nödvändigt. Ett mark- eller vattenområde kan förklaras som naturreservat av Länsstyrelsen eller kommunen i syfte att t ex:

- bevara biologisk mångfald
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

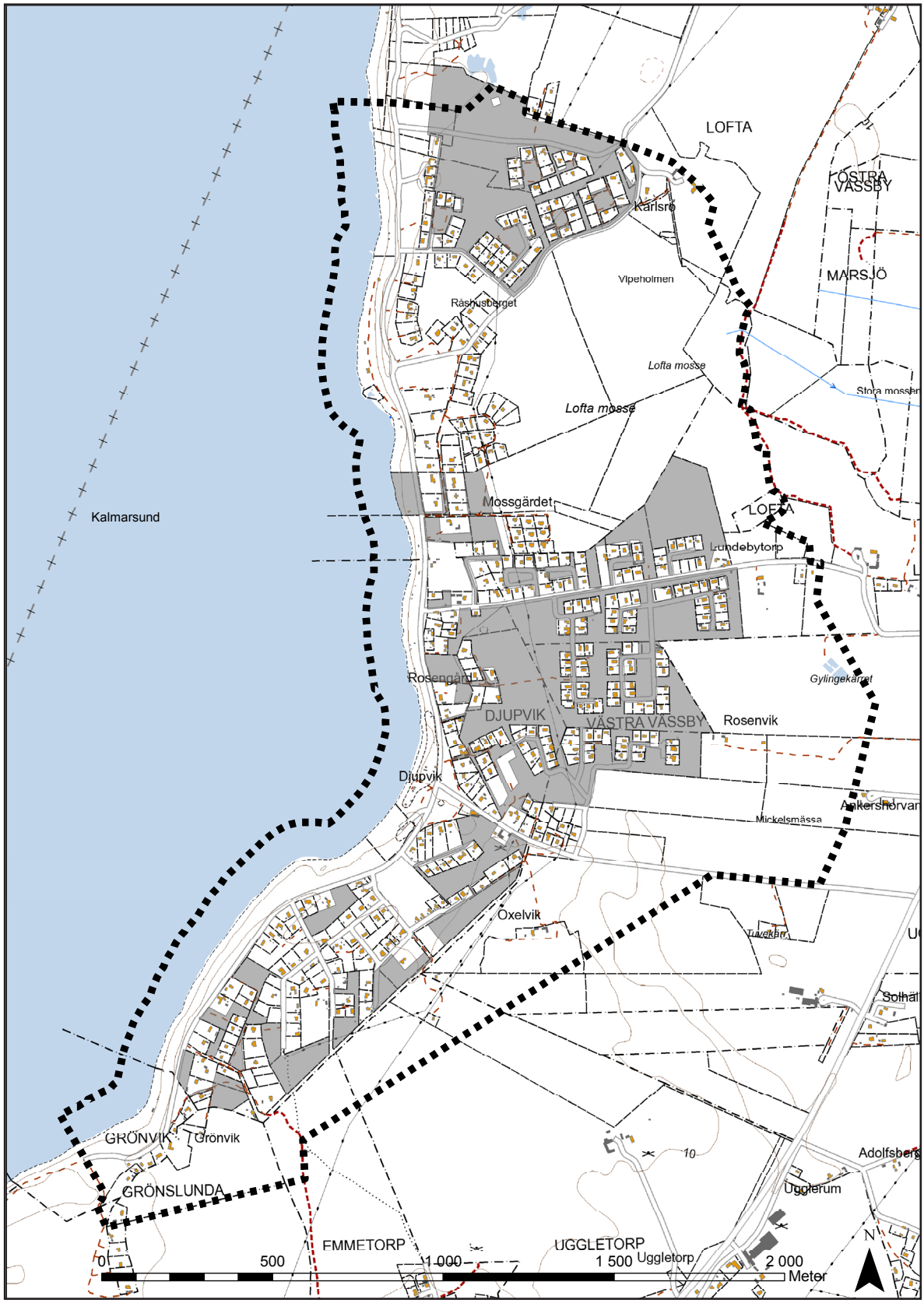

Karta 5: Markerade områden omfattas av paragraf 113 förordnande enligt byggnadslagen. Detta förordnande kommer att upphöra från och med 2019-01-01. Det enda som påverkas med denna lagändring är frågan om ersättningen till markägaren vid ett eventuellt bildande av en ny gemensamhetsanläggning

De kan utformas enligt de skyddsbehov som finns i respektive område både vad det gäller skyddets geografiska utbredning och föreskrifternas innehåll.
Knisa mosse Ag- och starrmyr med en intressant flora och rikt fågelliv skyddas som naturreservat.

Övriga skyddsföreskrifter

Riksintressemiljöer
Inför arbetet med den fysiska riksplaneringen på 1970-talet gjordes en genomgång och ett urval av de ur bevarandesynpunkt mest värdefulla natur- och kulturmiljöerna i landet. Idag regleras dessa nationellt intressanta miljöer av miljöbalken. Att ett område är av riksintresse betyder att miljön är skyddsvärd ur ett nationellt perspektiv, men inte att miljön automatiskt är skyddad. Ett riksintresse är en signal om att det finns så höga värden att kultur- eller naturmiljön har företräde vid en avvägning med motstående intressen, förutsatt att de motstående intressena inte också är av riksintresse. Det är också en signal om att i dessa områden kan länsstyrelsen gå in och upphäva kommunala beslut, om man finner att riksintressets värden inte är tillräckligt uppmärksammade. Läs vidare om riksintressen på sidan 11.

Natura 2000
Utifrån art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet i Natura 2000 skall ett sammanhängande ekologiskt nätverk av Natura 2000-områden upprättas genom EU-medlemsstaternas gemensamma försorg. Syftet med Natura 2000 är att bevara den biologiska mångfalden och därigenom bidra till att en långsiktig hållbar utveckling uppnås. Natura 2000 skapas genom att EU-länderna pekar ut områden i respektive land. Att ett område är klassificerat som Natura 2000-område medför i sig inget områdesskydd.
I Natura 2000-områden gäller krav på tillstånd för vissa verksamheter eller åtgärder och att de utgör riksintressen enligt Miljöbalken. Enligt denna ska områden som ingår i Natura 2000 prioriteras för bevarandeåtgärder. Många Natura 2000-områden finns inom befintliga naturreservat, vilket innebär att just dessa områden redan har ett områdesskydd. I andra fall bör reservatsbildning aktualiseras.
Knisa mosse är ett Natura 2000-område ca en kilometer norr om planområdet mellan Lofta och Sandvik.

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

Historia

Djupviksområdet har utgjorts av utmarker till flera byar, vilka samtidigt ingått den öländska kungliga djurgårdsinrättningen. Utmarkerna har framförallt utnyttjats som betesmark. De har dock till delar även nyttjats som åker och som kalkstensbrott. Vid Djupviksbuktens sänka har en hamn funnits åtminstone sedan 1600-talet, vilken vid utmarksdelningen cirka år 1820 avsattes som allmän hamnplan och kronoallmänning.
På 1500- och 1600-talet, bestod Lofta av tre hemman. Samtliga bytomter låg utanför det nu aktuella området. Bönderna praktiserade ett åker- och ängsbruk, som byggde på en relativt omfattande djurhållning. Uppgifter från 1620-talet visar att hushållen i Föra socken både hade fler hästar, oxar, kor och får än många andra platser.

Karta 6. Karta från omkring år 1677. Norr ligger åt vänster.

De geologiska förutsättningarna har gett upphov till en förhållandevis rik odlingsbygd kring Föra sockencentrum och området har varit ganska tätbefolkat. Som helhet ligger den odlingsvärda jorden dock splittrad, vilket sannolikt medverkat till att byarna varit många och relativt små.
Fisket har, liksom i de flesta kustområden, historiskt sett utgjort en viktig del av hushållens ekonomi. Husbehovsfisket har varit allmänt förekommande, medan omfånget av salufisket har varierat beroende på tillgång, efterfrågan, skördeutfall m.m. Småskalig brytning, bearbetning, utskeppning och försäljning av kalksten har varit en annan viktig inkomstkälla, åtminstone från 1600-talet och fram till mitten av 1900-talet.

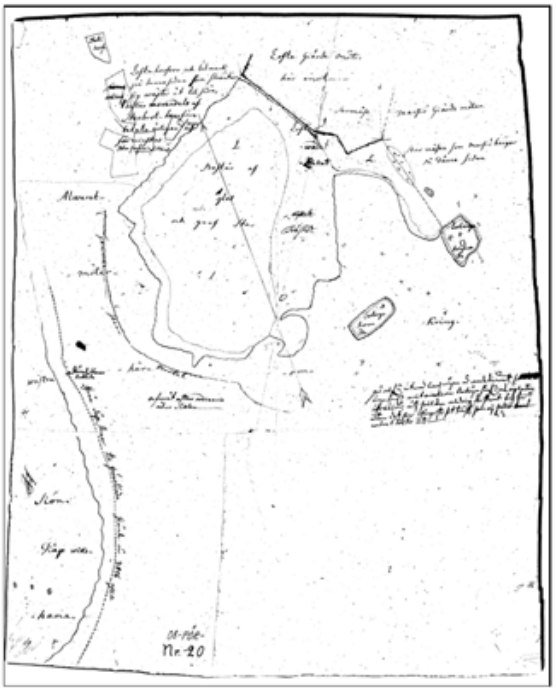

Karta 7. Karta från 1736 över del av Lofta. (Tvistig mosse)

Från slutet av 1700-talet och vidare under 1800-talet ökade Sveriges befolkning i allt snabbare takt, vilket dels resulterade i omfattande hemmansklyvningar, dels i en ökning av den icke jordägande landsbygdsbefolkningen. I Föra socken var utvecklingen förvisso måttlig, framförallt beträffande antalet torp och jordlägenheter, men socknen utgjorde inte något undantag från den allmänna regeln. Under 1800-talet bildades alltfler smågårdar och torp i området.
Redan i slutet av 1600-talet var Föra en

Karta 8. Karta från omkring år 1800.

ovanligt väderkvarnstät socken och under 1700- och 1800-talen ökade antalet kvarnar, så att man vid mitten av 1900-talet hade ett 60-tal kvarnar. Trots en minskning stoltserade man ännu år 1987 med att med sina 34 kvarnar var världens väderkvarnrikaste socken!

Karta 9. Karta från 1840 över norra delen av Djupviks hamnplan.

Kring sekelskiftet 1900 rådde ännu en livlig aktivitet med stenhantering och skeppning vid Djupvik. På 1870- och 1880-talen hade emellertid två större, mer industriella stenhuggerier etablerats i Sandvik i Persnäs socken, dryga halvmilen norr om Djupvik. Från samma tid hade man även börjat bygga ut hamnen i Sandvik med kajer, vilket ledde till att stenindustricentrum på 1900-talet försköts till denna ort. På 1920-talet fanns där fem stenförädlingsföretag.

Djupviks hamnplan fick en stor betydelse för omlandet fram till början av 1900-talet. Där bedrevs skeppning, fiske, stenskurning och grustäkt. Där uppfördes under 1800-talet, början av 1900-talet små ”malmstugor” till vilka även hörde små åkrar. Från 1920-talet övergick Djupvik till att bli en sommarort och enstaka sommarstugor uppfördes. Stugbyggandet intensifierades från mitten av 1950-talet och fram tills idag har omfattande områden i Djupviksområdet tagits i anspråk för fritidshus, på senare tid även för permanentbebyggelse.

Källa: Kulturhistorisk Utredning, framtagen av Kalmar Läns Museum, 2011.

Karta 10. Utsnitt ur generalstabskartan från år 1874.

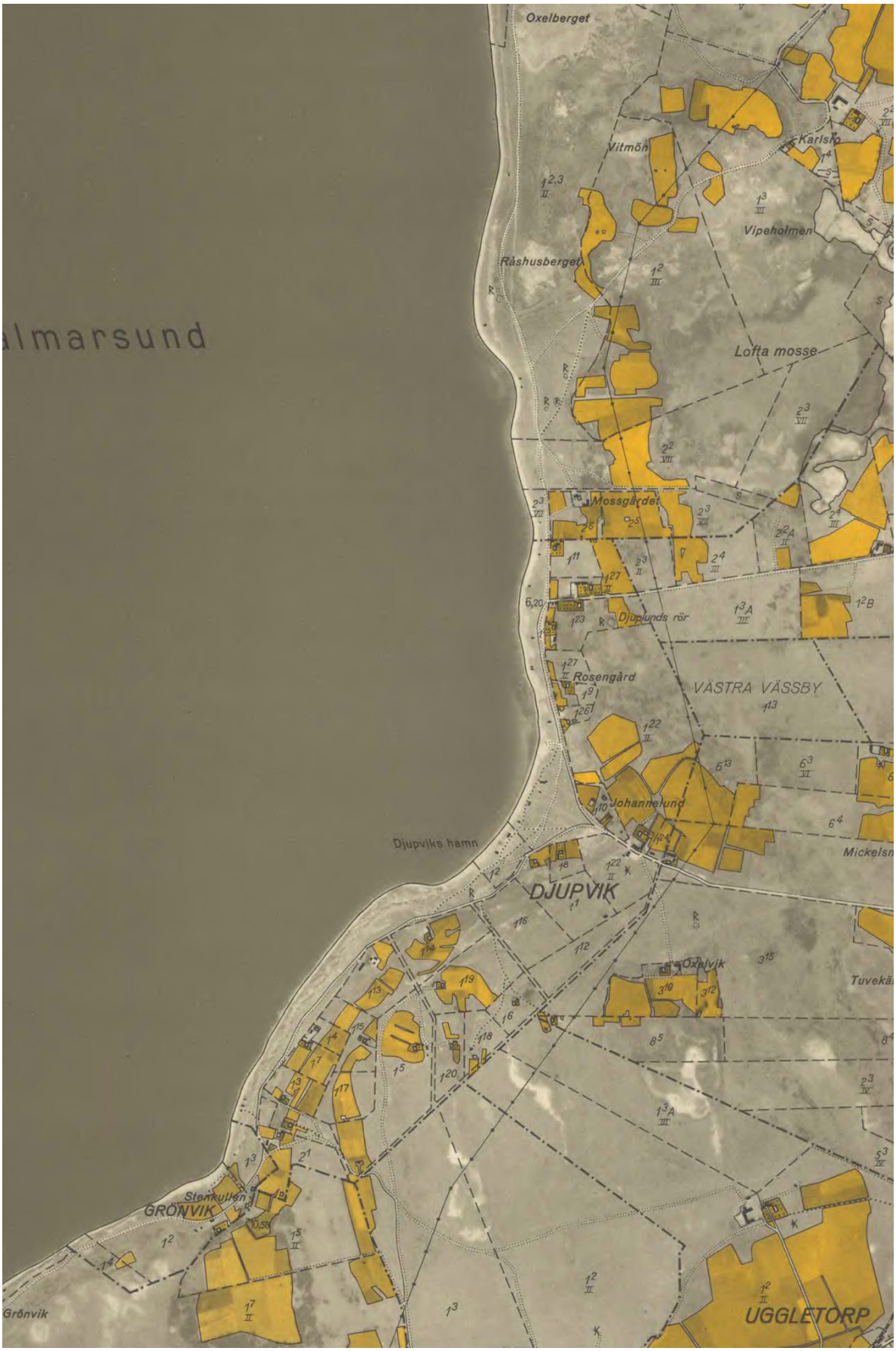

Karta 11:Utsnitt ur 1941 års ekonomiska karta.

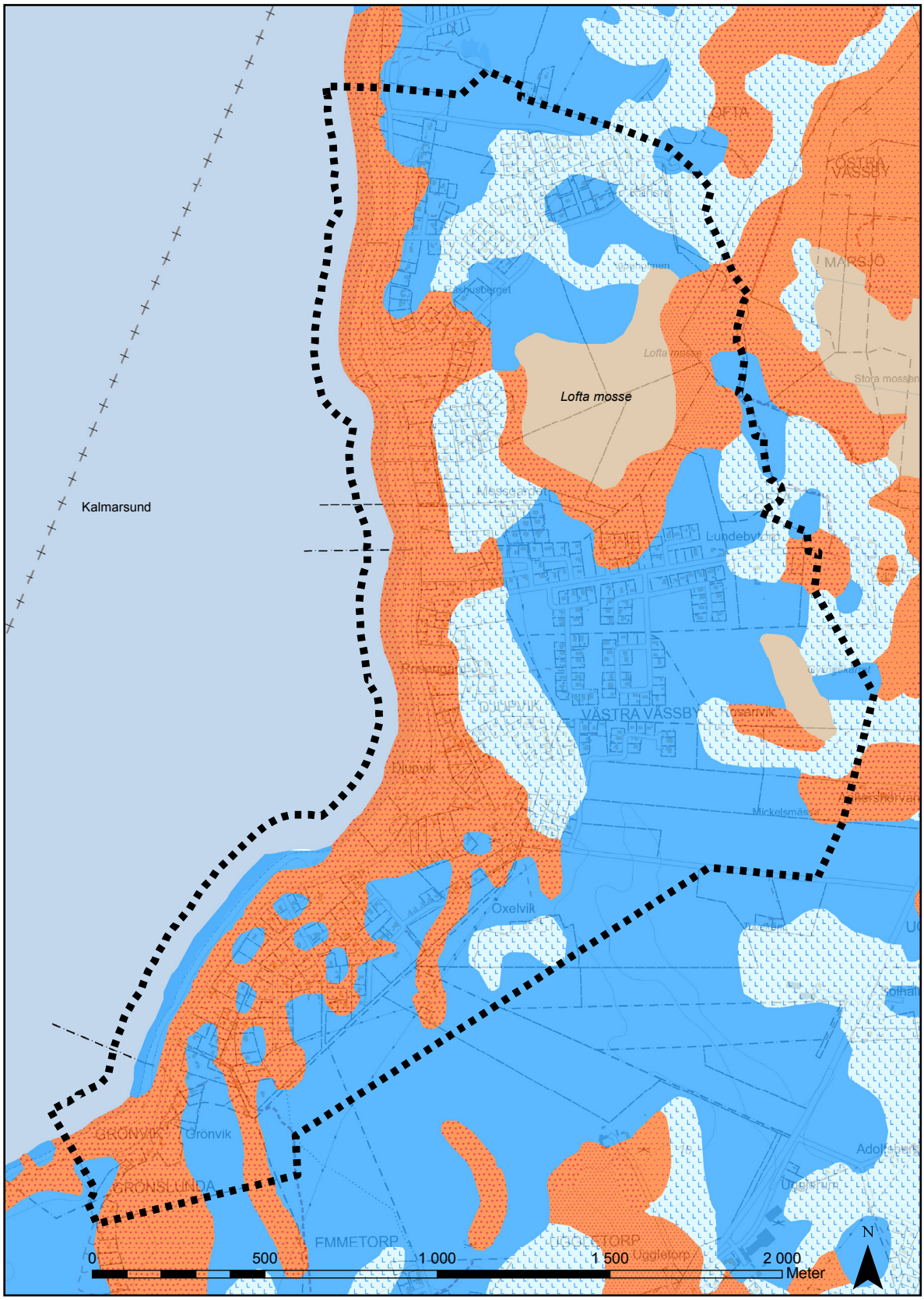

Karta 12. Jordartskartan visar de geologiska förhållandena i Djupviksområdet. Källa SGU.

Beteckningar

- Torv (kärr eller ospec.)
- Sand--block (postglacial elller ospec
- Finsand (postglacial)
- Sand (postglacial eller ospec.)
- Grus (postglacial eller ospec.)
- Sten--block, klapper (postglacial)
- Morän, sandig eller morän ospec.
- Morän, lerig sandig eller moränlera
- Berg, sedimentärt
- Torv
- Övrig eller oklassad jord

Geologi

Landskapet i Djupviksområdet är starkt präglat av områdets geologiska historia. Kalkstenen (berggrunden) ligger ytlig över en stor del av planområdet med endast ett tunt marktäcke ovanpå och längs med landborgskanten ligger svallgrus längs kustvägen där det typiska grusalvaret ger sin karaktär.

Den mest utmärkande landformen på Öland är västra landborgen. Den löper längs hela västra sidan på ön och söder om Djupvik finns en välutvecklad klintkust. Vid Djupvik går landborgen längs havet och här finns en ganska brant karaktärsfull lutning från markplanet ner mot havet. Nedlagda stenbrott med skrotstensmassor och sjöbodar ger karaktär åt stranden längs Djupviksbukten.

Berggrunden byggdes upp under perioderna kambrium och ordovicium, för ungefär 542-440 miljoner år sedan. Öland är uppbyggt på en urbergsplatå där sandsten, lerskiffer och kalksten har lagrats. Kalkstenslagren brukar sammanfattas under namnet ”Ortocerkalksten”. Av skiffrarna märks framförallt alunskiffer som är det översta skifferlagret. Fossilinlagringar i kalkstenen vittnar om att berglagren har bildats på stort djup i ett tropiskt hav. För 500 miljoner år sedan befann sig Öland tektoniskt långt söderut, ungefär vid ekvatorn.

Efter istiden låg Öland helt under vattnet och steg sedan långsamt upp över vattenytan efterhand genom landhöjning. Djupviksområdet steg upp ur havet kring 5000-6000 år sedan. Havet svallade in från öster som var en betydligt flackare strand än den branta västra stranden. Strandvallarna med grus och klappersten byggdes upp. Svallgruset längs kustvägen och Lofta mosse som har skapats i en svacka dämd av svallsediment är spår från när Djupvik höll på att stiga upp ur havet.

Källor: Forslund et al 2001, Lindegård 2005, SGU Jordartskarta, berggrundskarta och kartor även strandförskjutningen.

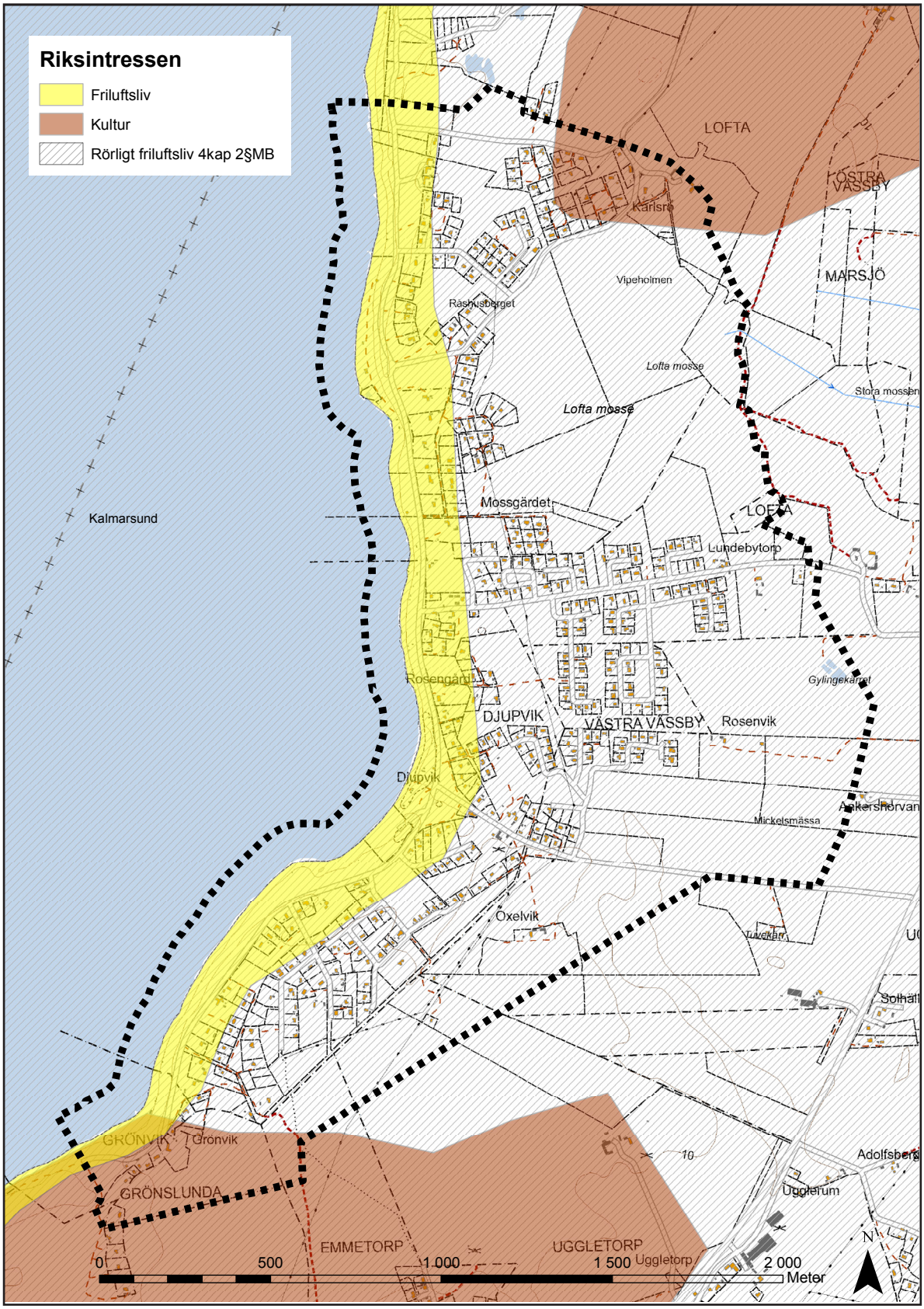

Karta 13. Kartan visar de riksintressen som berör planområdet. Öland i sin helhet omfattas även av riksintresse för rörligt friluftsliv samt riksintresse för obruten kust.

Riksintressen

Riksintressen är områden som ska skyddas mot åtgärder som kan skada dess värde. Läs vidare på sidan 4.

Riksintresse för Naturvård

För att ett område ska utses som *riksintresse för naturvården* ska den representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen. Ett område bedöms vara särskilt värdefullt från naturvårdssynpunkt om det innefattar flera olika högt värderade naturtyper, eller om det uppvisar en kombination av företeelser som beskriver ett historiskt utvecklingsförlopp eller en bildningsprocess (exempelvis landhöjningen). Förekomst av skyddsvärda arter kan bidra till att ett område betraktas som riksintressant, men områdets innehåll av biotoper (livsmiljöer) väger betydligt tyngre än enskilda arter vid det slutliga urvalet.

Området Alböke alvar - Äleklinta omfattas av riksintresse för naturvård, riksintresset omfattar planområdets sydligaste område. Motivet till riksintresset är att området består av hög klintkust omgivet av ett representativt och välbevarat odlingslandskap med alvar, öppna utmarker och havsstrandängar. En mycket välutbildad klintkust med värdefulla blottningar av sedimentär berggrundsstratigrafi.

Riksintresse för Kulturmiljö

Två områden inom delområdet omfattas av *riksintresse för kulturmiljö*;
Sandvik - Horn (i planområdets norra del) är ett öppet åker- och beteslandskap. Det finns lövängar och alvarsmark inom området. Fornlämningar återfinns inom Knisa och Lofta - Hjälmstad i form av bl.a. husgrunder och stensträngssystem från järnåldern.
Äleklinta - Grönslunda, riksintresset omfattar endast en liten del av planområdets södra del. Motivet till att området är riksintressant är att det utgör en kustmiljö med differentierat näringsfång. I Grönslunda, som delvis hamnar inom planområdet, består två gårdar av mycket välbevarad bebyggelse.

Riksintresse för Friluftsliv

Områden av *riksintresse för friluftslivet* har stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. De är eller kan bli attraktiva för besökare från stora delar av landet, men kanske även från utlandet. Enligt miljöbalken skall områden av riksintresse för friluftsliv skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Riksintresset omfattar ett större område från Hjälmstad i söder till Horn i norr. Området utgör en attraktiv kuststräcka med mycket höga skönhetsvärden. Kuststräckan är även av intresse för fritidsfisket.

Riksintresse för Rörligt friluftsliv

Hela Öland utgör ett *riksintresse för rörligt friluftsliv* på grund av sina samlade natur- och kulturvärden, och innefattas av bestämmelser i MB 4 kap 2 §. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får endast komma till stånd om områdenas natur- och kulturvärden inte påtagligt skadas. Turismen och friluftslivets intressen ska särskilt beaktas med betoning på det rörliga friluftslivet.

Riksintresse för Obruten kust

Planområdet omfattas av bestämmelserna i 4 kap 1,2 och 3 MB. Dessa bestämmelser omfattar hela Öland p.g.a. sina samlade natur- och kulturvärden. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det inte möter något hinder enligt 2-8 §§ eller om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

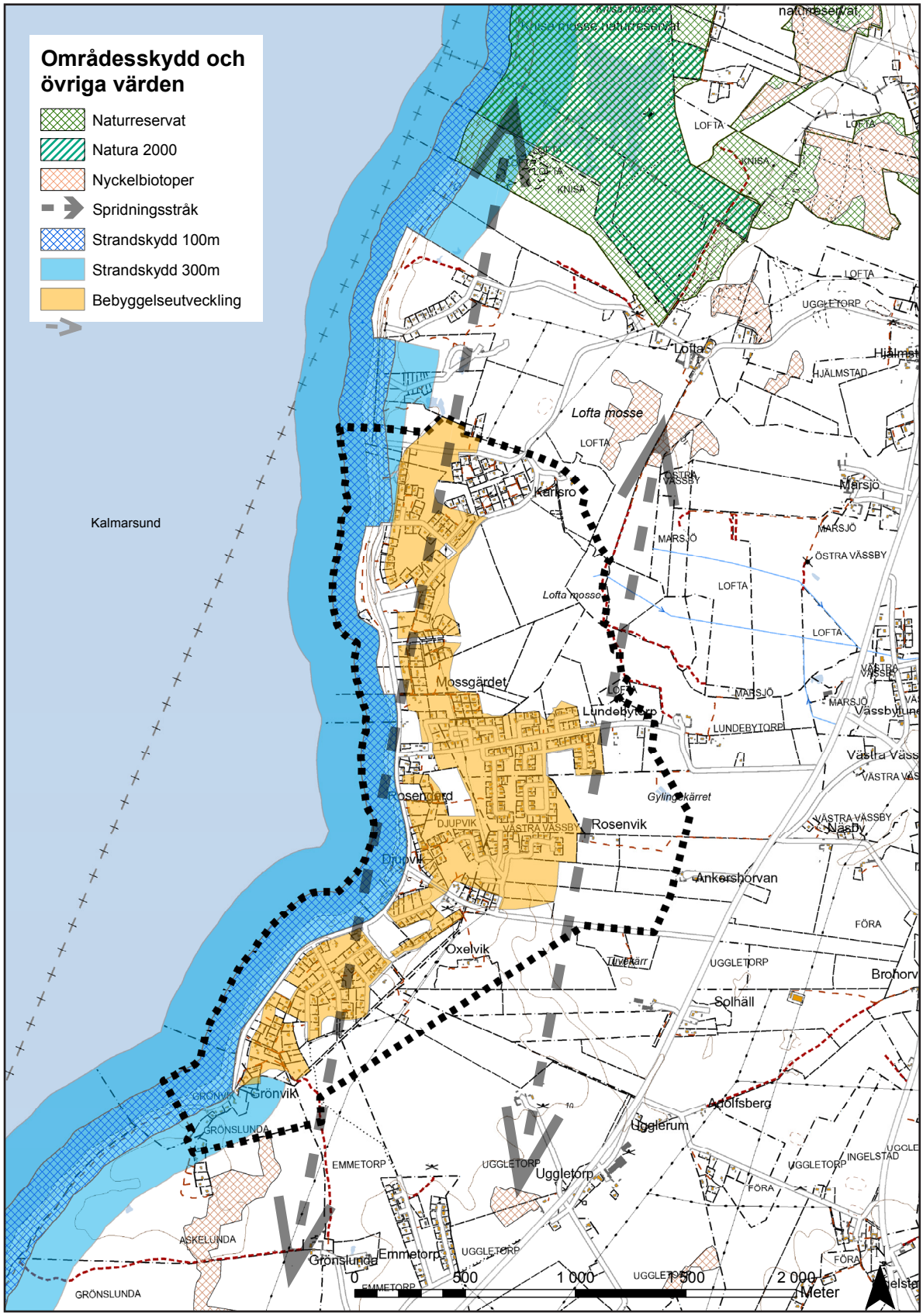

Karta 14. Kartan visar strandskyddet som det ser ut enligt gällande detaljplan i vilken det är upphävt samt övriga värden och områdeskydd i och runt planområdet

Strandskydd

Syftet med strandskyddet, som idag regleras i miljöbalken 7 kap, är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen, men kan utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Tidigare omfattades hela Öland av ett utökat strandskydd om 300 meter vilket ändrades till ett differentierat strandskydd efter beslut av Länsstyrelsen 2012. Beslutet togs i enlighet med rapporten *Översyn av strandskyddet på Öland* som Länsstyrelsen tog fram till följd av den nya strandskyddslagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2009

Nedan finns att läsa de bedömningar som gjordes i Länsstyrelsens rapport för Djupviks kuststräcka.

Bedömning för sträckan Sandvik - Djupvik
Kuststräcka som till stor del är detaljplanelagd varvid strandskyddet på land är begränsat eller borttaget. Vid naturreservatet Knisa mosse är det inga detaljplaner och här föreslås ett utökat strandskydd till 300 meter då det framförallt är ett mycket rikt och störningskänsligt fågelliv. Inom området finns också flera rödlistade och hävdgynnade svamparter. Välbesökt kuststräcka sommartid med höga värden för friluftslivet. Områdets höga natur och friluftslivsvärden motiverar ett bibehållet strandskydd på 300 meter både på land som i vatten.

Bedömning för sträckan Djupvik - Ärleklinta
Klintkust med stora natur och skönhetsvärden. Alvaret längs kusten utgörs av kalkhällar med innanförliggande strandvallar av klappersten. Vid Bruddesta är klintkusten tämligen mäktig med flera koncentriska strandvallar. Klapperstensfält förekommer på flera platser. Flera rödlistade arter som är knutna till det hävdade landskapet. Områdets höga natur och friluftslivsvärden motiverar i stort sett ett bibehållet strandskydd på 300 meter både på land som i vatten, undantag utgörs av en sträcka vid Äleklinta samhälle samt en sträcka vid Grönvik där det inte är motiverat att utöka strandskyddet öster om kustvägen.

Inom icke detaljplanelagt område gäller strandskydd om 300 meter.

Vid framtagande av en ny detaljplan eller när ett område upphör att omfattas av detaljplan återinträder det generella strandskyddet om 100 meter.

Vid framtida detaljplaneläggning inom området bör även strandskyddet inom lokalgator upphävas.

Inom ett strandskyddsområde får inte
1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningsarbeten eller andra förberedelser utförs för byggnader, anläggningar eller anordningar som aves i 1 och 2 eller
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändra livsvillkoren för djur- eller växtarter.

För att strandskyddet ska kunna <u>upphävas</u> genom detaljplan krävs:

- Särskilda skäl enligt 7 kap 18 c § och
- en intresseavvägning som visar att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

För att kunna ge <u>dispens</u> från strandskyddet krävs:
- Särskilda skäl enligt 7 kap 18 c §
- visa på att åtgärden är förenlig med strandskyddets syfte.

Särskilda skäl enligt miljöbalken 7 kap 18 c §;

1. Upphävandet eller dispensen avser ett område som redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.
2. Upphävandet eller dispensen avser ett område som genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen.
3. Upphävandet eller dispensen avser ett område som behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.
4. Upphävandet eller dispensen behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen kan inte genomföras utanför det strandskyddade området.
5. Upphävandet eller dispensen avser ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.
6. Upphävandet eller dispensen avser ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Påverkan på Strandskyddets syfte vid stigande havsnivåer

Om klimatförändringen gör att havsnivån stiger 3 meter kommer det som idag utgör stranden att hamna under vatten och den blir då inte tillgänglig för varken växter, djur eller människor. Mellan kusten och bebyggelsen som ingenstans är smalare än 50 m bred tillåts ingen ny bebyggelse. Detta avstånd mellan strandlinje och bebyggelse är mer än tillräckligt för att ge fri passage för människor som vill förflytta sig längs kusten. Ytan är också tillräcklig för att ge växt- och djurliv möjlighet att leva och sprida sig i nord-sydlig riktning längs kusten.

Inströmmningsområden

Det enda inströmmningsområdet till grundvattnet inom planområdet finns runt lofta Mosse och Förakanalen. Mossen ska inte bebyggas och kommunen har dessutom utökat skyddet runt mossen. Detta för att både minska risken för att växt- och djurlivet störs men också för att skydda Mossen från föroreningar. Hur bebyggelsen ska planeras runt Förakanalen kommer att utredas i detaljplanskedet. Hänsyn kommer att visas både vad det gäller hur tätt området kan bebyggas och på vilket avstånd till kanalen det är lämpligt att anlägga bebyggelse. Tekniska lösningar och bebyggelseplanering där man drar nytta av topografin kan användas för att förhindra att vattnet i kanalen förorenas.

Natura 2000

Inga Natura 2000-områden ligger inom planområdet. Det närmaste Natura 2000-området är Knisa mosse cirka 500 meter norr om planområdet, det är både skyddat som Natura 2000-område och naturreservat se karta 13, s 32.
Knisa mosse är en av Ölands få odikade våtmarker. Mossen ligger uppdämd i en fördjupning strax öster om landborgen. Växelspelet mellan öppet vatten, strandängar, kärr och torrare marker har – sedan markerna åter börjat betas – bäddat för stor biologisk rikedom. Knisa mosse är bland annat känd för sina bestånd av
ag – en högvuxen gräsväxt och sitt rika fågelliv och artrika flora.

Syftet med Natura 2000-området Knisa mosse är att skydda och bibehålla markernas öppna och betespräglade karaktär samt att vårda den unika vattenmiljön så att alla de växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer kan fortleva i livskraftiga bestånd. Miljön i Natura 2000-området får inte påverkas negativt av verksamheter utanför eller inom området (MB 7 kap, Särskilt skyddade områden).

Naturreservat

Knisa mosse är även naturreservat och skyddas enligt 7 kap 4-8 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras bl.a. naturvårdsförvaltningen, allmänhetens fri- och skyldigheter samt markägarens/nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång.

Fågelskyddsområde

Delar av Knisa mosse är skyddat som fågelskyddsområde med beträdnadsförbud 1/4-15/8.

Biotopskydd

Biotopskyddet finns till för att för att skydda de hotade småbiotoperna i odlingslandskapet. Dessa biotoper är viktiga livsmiljöer för många växter, djur och svampar, i vissa fall helt avgörande för arternas överlevnad.
Det generella biotopskyddet omfattar alla småbiotoper i jordbrukslandskapet av en viss typ. Det särskilda biotopskyddet gäller speciellt skyddsvärda områden i jord- eller skogsbrukslandskapet som utsetts och avgränsats av länsstyrelsen respektive skogs styrelsen. Bestämmelserna finns att läsa i Miljöbalken (7 kap. 11 §) och förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Generellt biotopskydd
Det generella biotopskyddet gäller ett antal väl definierade småbiotoper i jordbrukslandskapet som anses värda att bevara:

- Öppna diken
- Alléer (enkel/dubbel om minst 5 lövträd)
- Odlingsrösen
- Stenmurar
- Åkerholmar
- Källor med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Våtmarker och småvatten
- Pilevallar

I Djupviksområdet finns det småbiotoper skyddade enligt det generella biotopskyddet (Miljöbalken 7 kap. 11 §), t.ex. finns det rikligt med stenmurar i planområdet. I samband med detaljplanering behöver biotopskyddade områden inventeras då det krävs dispens för att få ta bort dem.

Särskilt biotopskydd
Länsstyrelsen kan efter särskilt beslut förklara skyddsvärda mark- eller vattenområden i jordbruksmark som biotopskyddsområden. Ett sådant område kan utgöras av:

- Rik- och kalkkärr
- Naturliga ängar
- Naturbetesmarker
- Naturliga bäckfåror
- Ras- eller bergbranter

Skogsstyrelsen kan på motsvarande sätt skydda bland annat brandfält, äldre naturskogsartade skogar, mindre vattendrag och småvatten med omgivande mark, ravinskogar och äldre skogsbeten.
Inom planområdet saknas särskilda biotopskyddsområden.

Nyckelbiotoper

Nyckelbiotoper i skogsmiljö är områden där skogens historik, sammansättning, arter och miljö betyder mycket för faunan och floran. Nyckelbiotoper utgör livsmiljöer för många växt- och djurarter av vilka flera är hotade eller särskilt skyddsvärda. Nyckelbiotoper har formellt sett inget lagligt skydd. Markägare är dock enligt miljöbalken skyldiga att samråda med Skogsstyrelsen om åtgärder som förändrar naturmiljön i en nyckelbiotop.
Inom planområdet finns inga nyckelbiotoper men flera lövängsrester och lövskogslundar i närområdet är utpekade som nyckelbiotoper se karta 13.

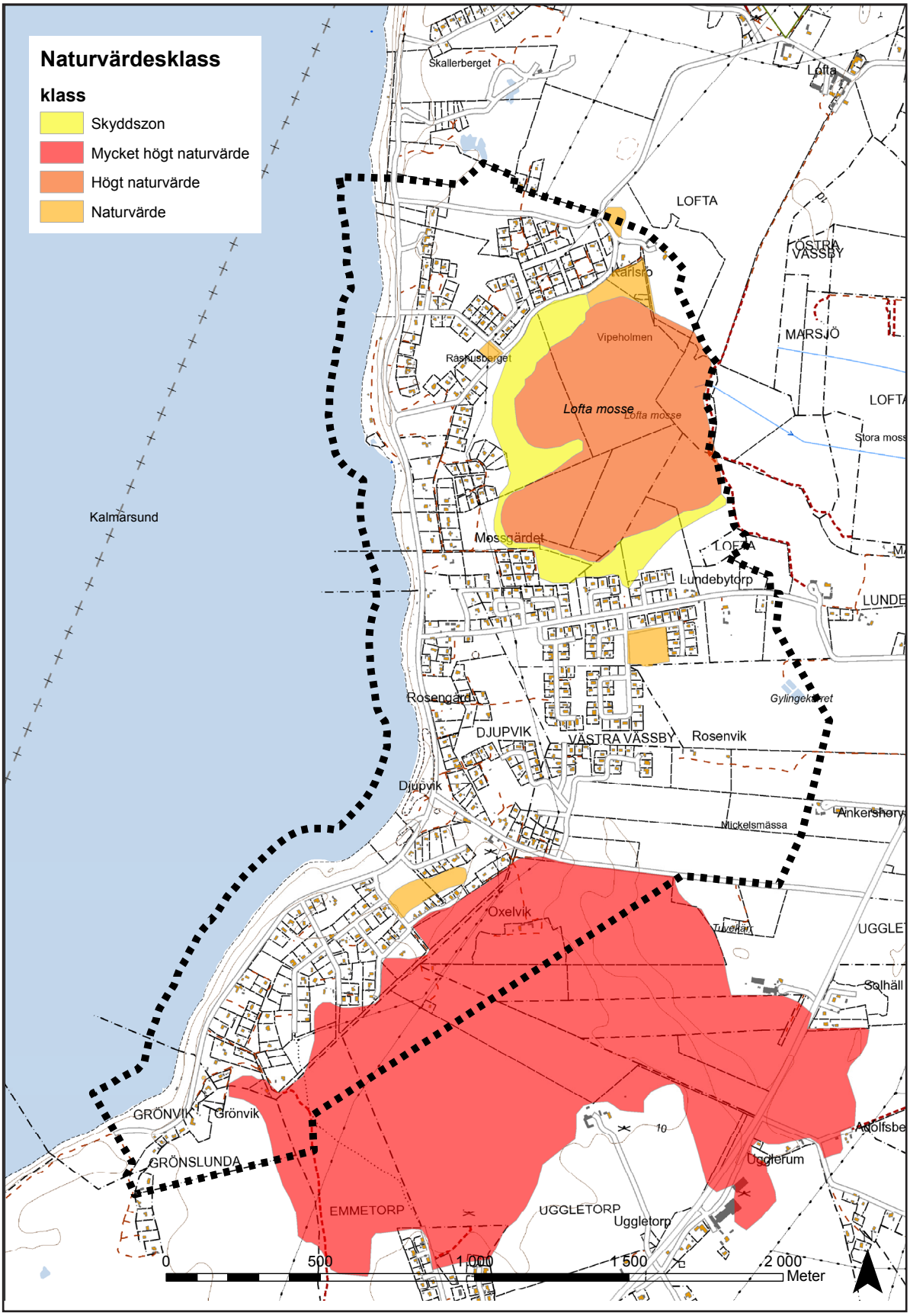

Karta 15. Kartan visar områden med naturvärden utifrån Naturvärdesinventering, Calluna 2011.

Naturmiljö

Landskapet är varierat med flera olika naturmiljöer i ett storslaget landskap utmed Ölands västra strand. Till stor del består planområdet av hävdade eller ohävdade betesmarker. Dessutom ingår flera buskmarker, som tidigare betats, och ett par mindre skogsområden. Marken är varierad med både fuktiga och torra partier. Några mindre våtmarker samt den större mossen Lofta mosse ingår också, liksom smärre vattensamlingar.

Den södra delen av planområdet innehåller delar av de stora betesmarkerna vid Uggletorp, utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Betesmarkerna har artrik flora med lång beteskontinuitet. Här växer bl.a. orkidéer som ängsnycklar, johannesnycklar, honungsblomster (VU) och skogsnycklar. Mindre vattensamlingar i betesmarkerna finns också. I området häckar bland annat den rödlistade arten sånglärka (NT). Längs östra kanten av planområdet finns ett pärlband av mindre betesmarker med kalkgynnad flora. Ett par små områden med liknande karaktär finns även i det övriga planområdet.

I nordöstra delen av planområdet ligger Lofta mosse, även det beskrivet i det regionala naturvårdsprogrammet som ett område med höga naturvärden. Det är en agmyr som övergår i fuktiga gräsmarker söderut. På mossen häckar ängshök och området har tidigare haft ett rikt fågelliv. Mossen är starkt påverkad av dikningar på 1940-talet..

Cirka 500 meter norr om planområdet ligger Knisa mosse, vilket är ett naturreservat och ingår i Natura 2000. Dessutom är det av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen har klassat området med högsta naturvärde. Knisa mosse är en av Ölands få odikade våtmarker med ett rikt fågelliv och omväxlande och intressant flora. Ett flertal rödlistade arter finns i området.

Strandremsan i väster karaktäriseras av grusmark, kalksten och tidigare stenbrott. I södra delen av planområdet övergår stranden i Långkärrsalvaret, ett område som klassats med högsta naturvärde. Detta område är av riksintresse både för naturvård och för friluftsliv. Området är mycket öppet och hyser flera hävdgynnade växter.

Söder om inventeringsområdet ligger ädellövskogen vid Grönslunda som är nyckelbiotop och har mycket höga naturvärden i det regionala naturvårdsprogrammet. Detta område är en ekskog med inslag av ask, lönn och alm. Ädellövskogen består av tidigare slåtterängar och har ett stort inslag av hamlade träd.
En naturvärdesinventering har genomförts i Djupviksområdet som en del med arbetet med den fördjupade översiktsplanen för området. Inventeringen gjordes för att kartlägga samt avgränsa värdefull natur och fungerar som en komplettering till tidigare känd kunskap (Andersson & Häggberg 2011). 13 naturvärdesklassade områden och en skyddszon avgränsades, de redovisas i tabell, nedan, och karta, sidan 29.
Områdena klassades efter en tregradig skala:

- Klass 1 innebär mycket höga naturvärden och kan sägas motsvara riksintresse och regionalt intresse.
- Klass 2 innebär höga naturvärden och motsvarar ungefär kommunalt intresse.
- Klass 3 innebär naturvärden och är lokalt intresse och i vissa fall natur som kan räknas som framtidsvärden.

För mer detaljerade beskrivningar hänvisas till rapporten Naturvärden i Djupvik-Lofta (Andersson & Häggberg 2011).

Rödlistade arter

De rödlistade arter som finns i Djupviksområdet är främst knutna till miljöer med öppen och torr mark som alvar, ängar och naturbetesmarker se karta 13, s.32. Växterna är även knutna till den kalkhaltiga marken. De rödlistade fåglar som rapporterats i området är knutna, förutom till öppen mark, även till mossar, gles löv- och blandskog och strandängar.). Exakt var de finns inom planområdet och hur hänsyn skall tas till

de arter som är rödlistade, omfattas av artskyddsförordningen och/eller åtgärdsprogram skall inventeras, utredas och beslutas i samband med detaljplaneprocessen. Att det är mer lämpligt att göra det i samband med framtagande av detaljplaner beror på att växter och djur lever och dör samt har förmågan att flytta på sig. Dessutom förändras organismernas livsmiljöer. Således betyder en förekomst idag inte att det finns en förekomst i framtiden och vice versa.

Följande rödlistade arter har återfunnits inom eller i den absoluta närheten av planområdet under de senaste sjutton och ett halvt åren (alltså mellan 2000.01.01 och 2017.05.30).
Arter med asterix har åtgärdsprogram.

Fåglar; gröngöling (Picus virdis), gulsparv (Emberiza citrinella), hussvala (Delichon urbicum), höksångare (Sylvia nisoria), rapphöna (Perdix perdix), rödspov* (Limosa limosa), småtärna (Sternula albifrons), tornseglare (Apus apus) och ängshök* (Circus pygargus).

Grod- och kräldjur; långbensgroda* (Rana dalmatina).

Fjärilar: ängsnätfjäril (Melitaea cinixia)

Skalbaggar; glansbagge (Meligethes lugubris).
Steklar; svartpälsbi (Anthophora retusa).

Lavar: matt pricklav (Pachnolepia pruinata), orangepudrad klotterlav (Alyxoria ochrocheila) och prasitsotlav (Cyphelium sessile).
Kärlväxter; ask (Fraxinus excelsior), backklöver (Trifolium montanum), honungsblomster (Herminium monorchis), klasefibbla (Crepis praemorsa), korskovall (Melampyrum cristatum), ljus solvända (Helianthemum nummularium nummularium), lärkmaskros (Taraxacum saphycraspedum), majviva (Primula farinosa), skogsalm (Ulmus glabra), skogsklocka (Campanula cervicaria), taggkörvel* (Anthriscus caucalis), toppjungfrulin (Polygala comosa), tovsippa (Anemone sylvestris), trubbstarr (Carex obtusata), vanlig backtimjan (Thymus serpyllum serpyllum), vit sminkfot (Buglossoides arvensis arvensis) och östkustarv(Cerastium subtetrandrum).

Områdesnummer	Naturtyp	Naturvärdesklass
1	Trädridå samt litet trädområde	3 – Naturvärde
2	Litet lövskogsområde med gläntor	3 – Naturvärde
3	Lofta mosse	2 – Högt naturvärde
4	Ohävdad ängs/betesmark	3 – Naturvärde
5	Ohävdad buskmark	3 – Naturvärde
6	Naturbetesmark vid Uggletorp	1 – Mycket högt naturvärde
7	Grusalvar	3 – Naturvärde
8	Grov ask	3 – Naturvärde
9	Skyddszon kring Lofta mosse	oklassat
10	Naturbetesmark	3 – Naturvärde
11	Naturbetesmark, kalkfuktäng	2 – Högt naturvärde
12	Torr naturbetesmark	3 – Naturvärde
13	Torr naturbetesmark	3 – Naturvärde
14	Frisk naturbetesmark	3 – Naturvärde

Tabell 1: Sammanställning av naturvärdesklassade områden i planområdet (Andersson & Häggberg 2011), se kartan sidan 35.

Följande fridlysta arter har påträffats inom eller i nära anslutning till planområdet under de senaste 17 åren (alltså sedan 2000.05.30). Arter med asterix har åtgärdsprogram.

Däggdjur; större brunfladdermus (Nyctalus noctula).

Grod- och kräldjur; långbensgroda*(Rana dalmatina).

Kärläxter; alvarstånds (Jacobaea vulgaris gotlandica), blåsippa (Hepatica nobilis), brudsporre (Gymnadenia conopsea), flugblomster (Ophrys insectifera), grönvit nattviol (Platanthera chlorantha), gullviva (Primula veris), honungsblomster (Herminium monorchis), johannesnycklar (Orchis militaris), kärrknipprot (Epipactis palustris), Sankt Pers nycklar (Orchis mascula), snödroppe (Galanthus nivalis) och tvåblad (Neottia ovata).

Grönstruktur

I Djupviksområdet är landskapsbilden storslagen med den nära kontakten till havet och det öppna landskapet. Det finns naturlig vegetation längs hela kusten, i ägogränser på obebyggda tomter, i gräsmarker bland bebyggelse och i de betes- och alvarmarker som breder ut sig längs de västra och södra gränserna. Bebyggelsen ligger spridd längs ett småskaligt vägnät. Djupviksområdet är ett kulturlandskap med stora naturvärden, ingen del är opåverkad av människan och människans aktiviteter. Jordbruk och stenhantering har bidragit till områdets stora skönhetsupplevelser och mycket höga naturvärden.
För att den biologiska mångfalden ska fungera och bestå måste djur och växter kunna förflytta sig och spridas mellan väl fungerande livsmiljöer. Djur är beroende av olika miljöer för vila, näringssök och reproduktion men även växterna behöver spridningsmöjligheter för att inte växtsamhället skall utarmas.
Kalkberggrunden, grusalvaren, våtmarkerna och hävden gör att det finns en stor mångfald av livsmiljöer för en mängd växter, fåglar, däggdjur och insekter.

Viktiga stråk för Djupviksområdets grönstruktur:

Stenkusten
Stenkusten är ett viktigt stråk för både människor, växter och djur. Det är en obebyggd och öppen miljö som binder samman alvarmarkerna i riksintresset Alböke alvar-Äleklinta och betesmarkerna vid Knisa mosse. Vägrenar, öppna marker, slänter och stränder är öppna. Bebyggelse som hindrar spridning eller förflyttning saknas i stort sett. Längs kusten finns öppna marker med höga flora- och fågelvärden. Hela kuststräckan är dessutom rik på fornlämningar och kulturminnen.

Busk- och betesmarkerna längs östra plangränsen
Från Alvarmarkerna Alböke alvar och Äleklinta i söder finns ett östligt stråk med busk- och betesmarker upp mot Knisa mosse. Ingenstans är det längre än några hundra meter mellan betesmarkerna som utgör livsmiljöer för en artrik flora och fauna. Fågelfauna knuten till strandängar, busk- och lövskogar är rik. Floran är kalkgynnad och art- och individrik med stor rikedom på orkidéer. Storleken på miljöerna och variationen med torra till fuktiga marker, öppna till mer slutna buskmarker att det finns utrymme för många organismer med lite olika krav på livsmiljö. För många arter fungerar nätet av miljöer här som ett viktigt spridningsstråk.

Övriga miljöer
Djupviksområdet är inte så tätt bebyggt och längs vägar, obebyggda tomter och kring husen finns mindre buskmiljöer, vägkanter, stenmurar och gräsmiljöer där spridning kan ske genom bostadsområdet. Idag är bebyggelsen småskalig och småmiljöer som underlättar spridning tillräckliga och de bedöms inte finnas några påtagliga spridningshinder för växter och djur.

Karta 16. De skrafferade ytorna visar områden med mycket höga kulturhistoriska värden. De olika värdeområdena beskrivs i texten.

Kulturmiljö och fornminnen

En kulturmiljöutredning har genomförts för Djupviksområdet (Lamke et al 2011). I den utredningen har sju olika kulturhistoriska karaktärsområden utkristalliserats och avgränsats utifrån kulturhistoriskt innehåll, markens beskaffenhet och de element som uppfattats som mest karaktäristiska för delområdet. Karaktärsområdenas geografiska utbredning illustreras i kartan på nästa sida och avgränsas med blå linjer. Även områden som inte bör bebyggas eller som bedöms som svåra att bebygga ur kulturmiljö och fornlämningssynpunkt har avgränsats med röda skrafferingar. Här beskrivs delområdenas karaktär och värden. Numren nedan är kopplade till kartan på nästa sida.

1.Stenkusten
Kustområdet mellan Grönvik och Lofta stenbrott utgör en del av den för sina skönhets-, rekreations- och kulturmiljövärden uppmärksammade kuststräckan mellan Äleklinta och Byerum. Kustvägen har status av allmän landsväg på kartor från 1600-talet men är sannolikt betydligt äldre. I Djupviksbuktens sänka ligger hamnen och i anslutning till den även flera sjöbodar, fiskelämningar och lämningar av skurkvarnar. Hela området har mycket höga kulturvärden.

2. Lofta kustmarker
Lofta kustmarker består av öppen höglänt alvarmark med utbredd buskvegetation inåt land och är idag till stora delar bebyggt med sommarstugor och villor. Vid sidan av stenverksamheten har markerna under historisk tid främst utnyttjats som betesmark. Områdets kulturmiljövärden är främst knutna till förekomsten av fornlämningar och de utbredda lämningarna av stenhantering. Bland områdets byggnader finns även ett antal välbevarade sommarstugor från 50-talet med kulturhistoriskt värde.

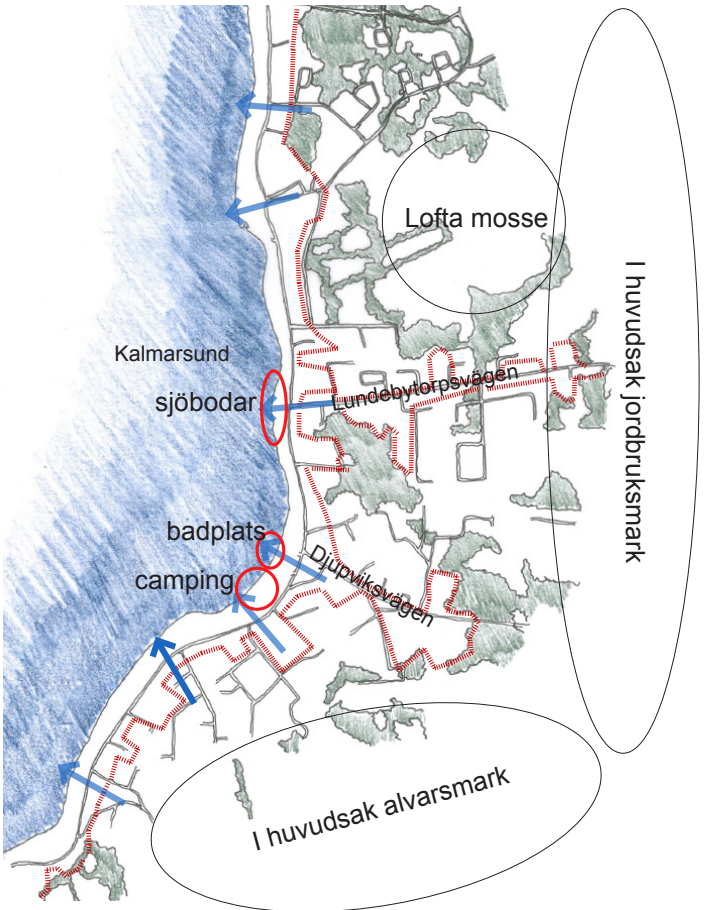

Karta 17. Skogspartier, landmärken, överblick och utblickar

Skogspartier

Landmärken

Område som är överblickbart från huvudvägar.

Viktiga utblickar mot vattnet.

3. Lofta och Lundebytorps jordbruksmarker
Lofta och Lundebytorps marker är till stor del jordbrukspräglade. Delområdets främsta kulturmiljövärden är knutna till den äldre agrara bebyggelsen, där det omgivande

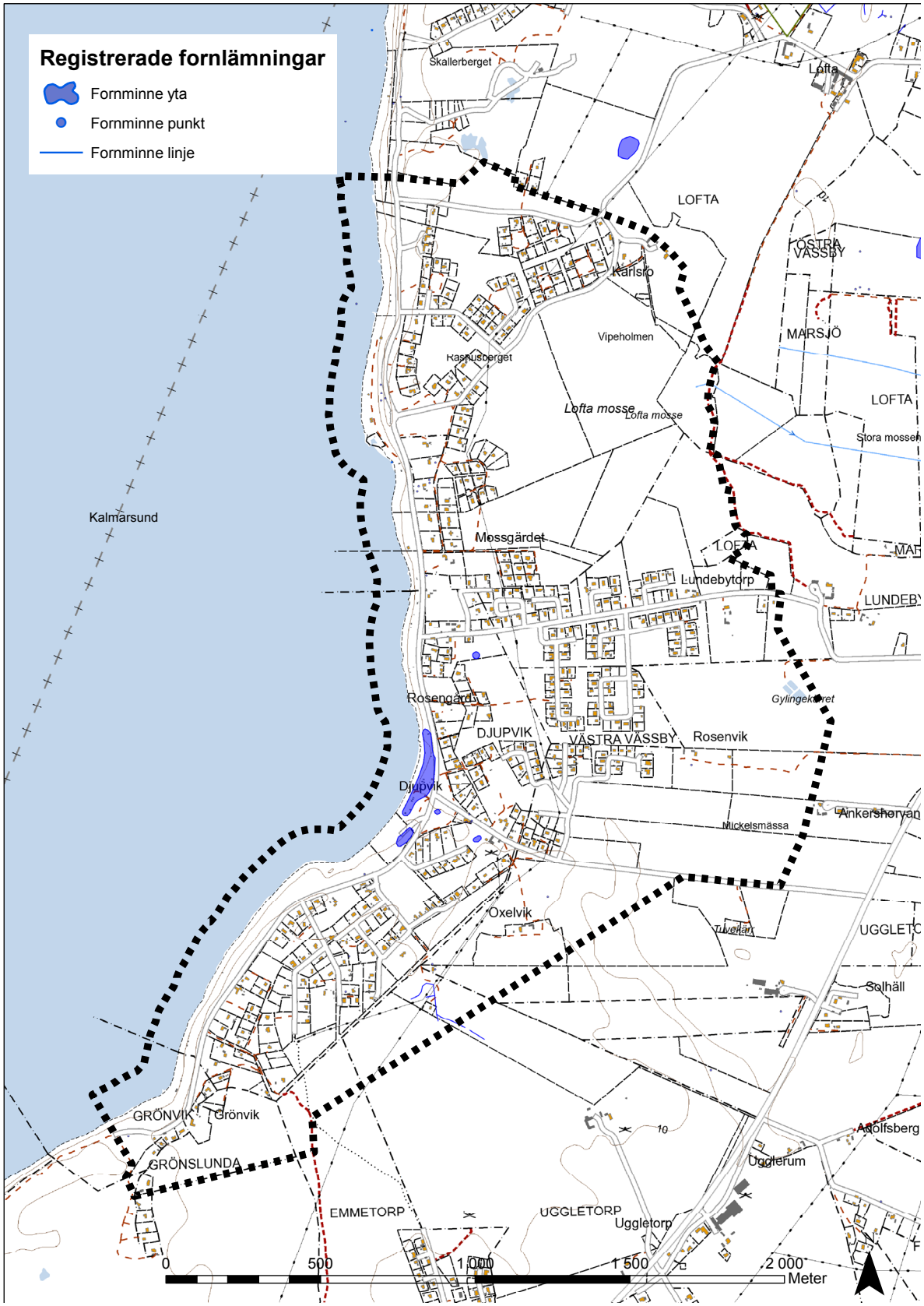

Karta 18. Karta över registrerade fornlämningar. Läs vidare om fornlämningar i Kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) eller på Riksantikvarieämbetets hemsida, www.raa.se.

småskaliga landskapet med kulturmark, stengärdesgårdar, vägar och lämningar av stenhantering samverkar till komplexa kulturmiljöer. Särskilt den norra delen av delområdet med Loftagården och småstället Karlsro, stenbrottsmarker och förmodade lämningar av Loftas skurplaner har höga värden. Vägen från Loftagården ned mot Djupvik har en ålderdomlig karaktär och återfinns på en karta från 1802. I den sydvästra delen av delområdet ligger fyra äldre agrara bebyggelseenheter, samt fornlämningen Djuplunds rör. Närheten till Lofta mosse gör området högintressant även när det gäller fornlämningar.

4. Lofta mosse
Lofta mosse är en obebyggd, utdikad och till stor del igenväxande mossmark. Lofta mosse sänktes på 1940-talet som ett av de sista större torrläggningsföretagen på Öland. I äldre tid har delområdet utgjort en utmark som nyttjats för bete, slåtter och sandtäkt (bl.a. för stenskurning). Kännedom om fornlämningar saknas för Lofta mosse men är ett typiskt område som är högintressant ur fornlämningssynpunkt.

5. Alvarmarkerna
Markerna utgör utmark till flera av områdets byar och har främst tjänat som betesmark. Delområdets enda äldre agrara bebyggelse finns vid Oxelvik och Rosenvik. Bebyggelsen består i övrigt av en stor samling modernare fritidshus i delområdets norra del. Mellan infarten och Oxelvik ligger en forntida grav i form av ett röse. I områdets centrala och södra delar finns upplevelsevärden där de öppna, karga alvarmarkerna förtydligar Djupvik och Oxelvik visuellt.

6. Centrala Djupvik
Delområdet består av den norra delen av Djupviks hamnplan, Delområdets mest framträdande kulturmiljö är den lilla gården vid infarten, med mangården på den norra sidan av vägen och ekonomibyggnaderna på den södra. Bebyggelsebilden i detta centralt belägna delområde är mycket varierad med ett flertal småstugor äldre än 50-talet och förtätningar med senare byggda sommarstugor. Vid infarten ligger en servicebutik och pizzeria med minigolfbana. Bebyggelsens yttre begränsning mot hamnplanen med stenmurar och vägar, har ett högt kulturhistoriskt värde. Inom karaktärsområdet finns resta stenar som markerar gravar.

7. Södra Djupvik med Grönvik
Ett delområde med småskalig struktur och sammansatt karaktär. Merparten av delområdet består av den södra delen av Djupviks hamnplan, samt Grönviks kalkbränningsplan, d.v.s. allmänningsmark som bebyggdes med småstugor på ofri grund decennierna omkring sekelskiftet 1900. Delområdet har en mycket blandad men delvis kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. I södra Djupvik finns många småställen från decennierna kring sekelskiftet 1900 bevarade. Trots att flera av dem byggts ut har många av dessa byggnader en i huvudsak bevarad karaktär, såväl stugor som sido-, ekonomibyggnader som uthus.

Fornlämningar

Inom utredningsområdet finns 16 kulturhistoriska lämningar registrerade (FMIS), se karta 16. De består av sju förhistoriska gravar och ett område med skurvandringar, skurkvarn och sjöbodar av kalksten samt sju lämningar som är registrerade som övriga kulturhistoriska lämningar, varav fem är möjliga förhistoriska gravar, en fyndplats för flintdolk och en fornlämningsliknande lämning. Flera av de kända fornlämningarna finns kring Djupvik och väster om Lofta mosse. Gravar är att betrakta som fasta fornlämningar och därmed skyddas de enligt 2 kap Kulturmiljölagen. Så kallade övriga fornlämningar skyddas först om Länsstyrelsen bedömer att de är att ses som fornlämningar.

Fornlämningsbilden är relativt komplex i området och omfattar järnålders- och medeltida lämningar samt kulturhistoriska lämningar från nyare tid. Det finns indikationer på att det även kan finnas äldre lämningar än järnålder. Fornlämningsbilden i kombination med de historiska kartorna ger en

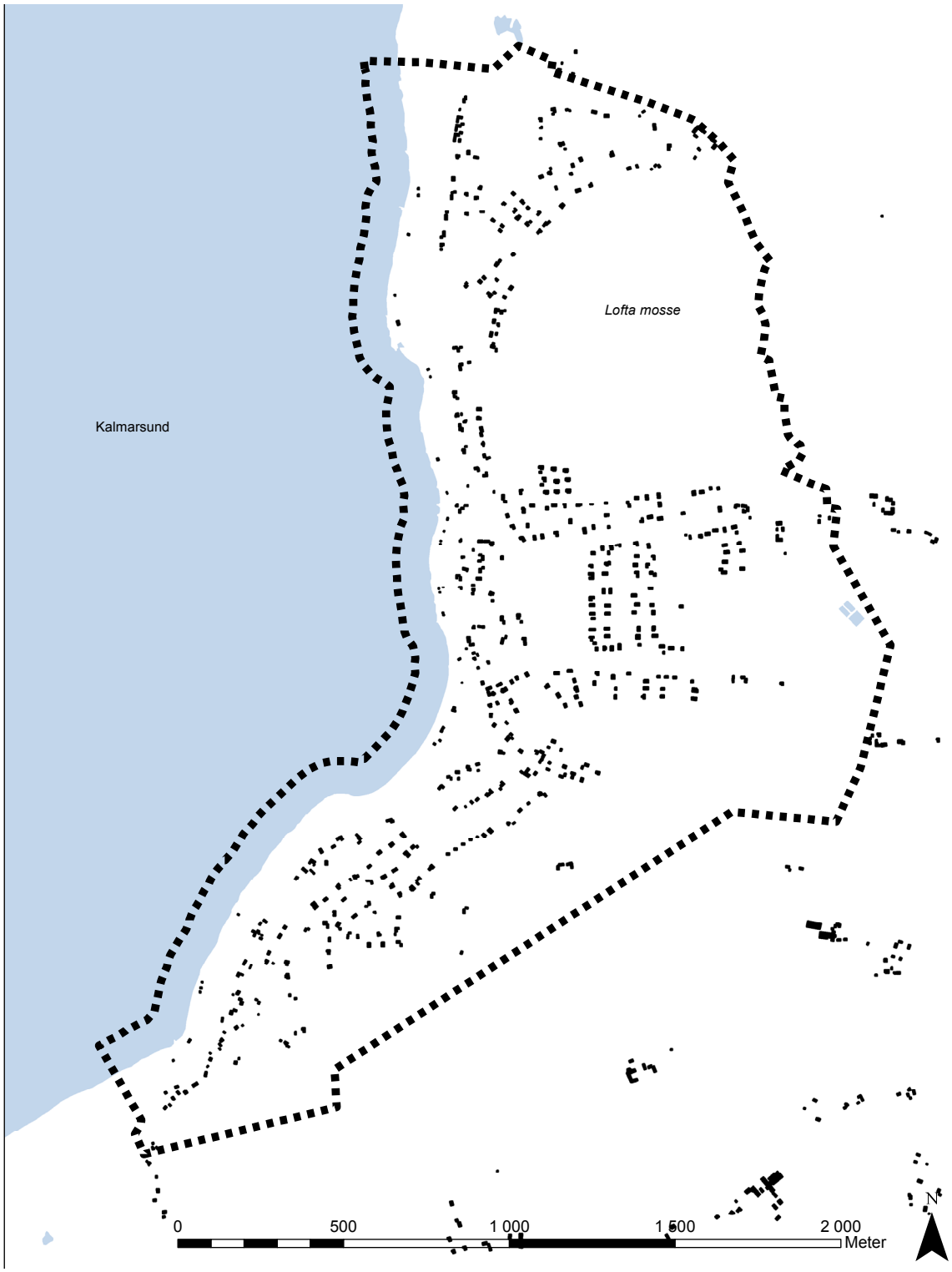

Karta 19. Bebyggelsestruktur

bild av att detta är ett kulturhistoriskt mycket intressant landskap med stor kunskapspotential.
Fornlämningsområdet avgörs först vid prövning av tillstånd till markingrepp intill fornlämning.

Landskapet

Vegetationsbilden är öppen med inslag av skogspartier. Alvarsmark dominerar i söder och norr samt längs med vattnet. I öster gränsar Djupvik till jordbruksmark. Trädpartier skapar rumslighet och vissa områden upplevs som lummiga medan andra är mer karga med i huvudsak enbuskar.
Topografin är förhållandevis flack, men området väster om vägen sluttar starkt mot Kalmarsund, vilket bidrar till de vackra utblickarna över sundet.

Bebyggelse

Bebyggelsen består av främst av enfamiljshus som används för fritidsboende. Permanentboende förekommer i huvudsak i den centrala delen. Trädridåer reser sig över bebyggelsen vilket bidrar till att bebyggelsen väl smälter in i miljön.
Längs med stranden finns välbevarade sjöbodar i form av stenbodar, några med äldre kalkputs.

Kulturmiljö

Inom området finns bebyggelse med kulturhistoriskt värde. T.ex. har samtliga sjöbodar har ett högt värde. I den norra delen finns välbevarade sommarstugor och värden knutna till den gamla agrara bebyggelsen. Det finns enstaka bebyggelse med höga originalvärden i områdets centrala del, och i den södra delen finns också kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Läs vidare på sidan 42 samt i Kulturhistorisk Utredning, Kalmar läns museum, 2011.

Bebyggelsens utformning

Planområdets bebyggelse karakteriseras av stora tomter och små hus, ofta med gröna ytor mellan fastigheterna. Bebyggelsekaraktären skiftar med områdets ålder men generellt är den småskalig och består i huvudsak av friliggande 1-planshus, 1,5-planshus finns på ett fåtal tomter. Bebyggelsestrukturen upplevs som gles och luftigt jämfört med typiska öländska radbyar där bebyggelsen ligger mycket tätt.

Bebyggelsens placering på tomten

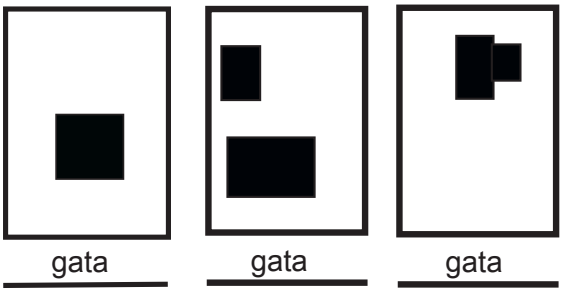

Byggnadsepokerna i Djupvik har resulterat i olika utbyggnadssätt men de gemensamma dragen är tydliga. Nedan ses exempel på hur större delen av bebyggelsen är placerad på tomten. Karakteristiskt är att huvudbyggnaden är placerad mitt på tomten och i de fall det finns en kompletteringsbyggnad är den ofta placerad bakom huvudbyggnaden i förhållande till gatan. Inom några delområden är byggnaderna placerade i den bakre delen av tomten i förhållande till gatan.

Bebyggelsestruktur

Bebyggelsestrukturen hänger samman med topografin och tidsperiod då husen byggdes. I områdets centrala del är bebyggelsestrukturen mer ordnad än i de södra

och norra delarna där husen vuxit fram på ett mer ostrukturerat sätt. Inom området finns stora ytor som inte är bebyggda. Bebyggelsen följer en östlig linje där natur och jordbruk möter bebyggelseområdet. Se karta 19.

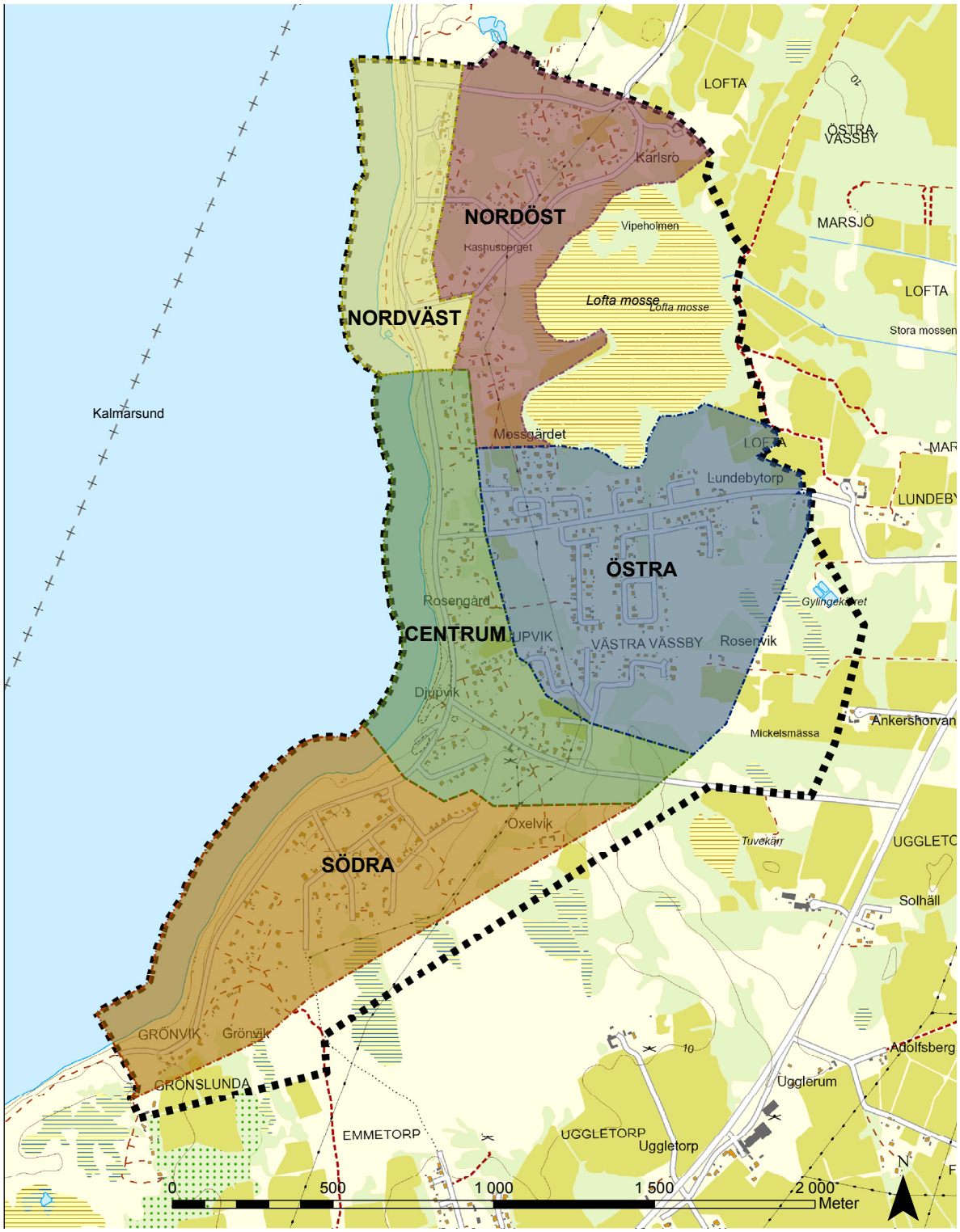

Karta 20 Områdesbeskrivning

Områdesbeskrivning

En uppdelning har gjorts av planområdet utifrån bebyggelsestrukturen och byggnadstraditioner samt utifrån områdets övriga karaktär. Generellt kan fem delområden utläsas;

- Delområde 1 - Nordöst
- Delområde 2 - Nordväst
- Delområde 3 - Östra
- Delområde 4 - Centrum
- Delområde 5 - Södra

Dessa beskrivs på kommande sidor.

Delområde 1 - Nordväst

Områdeskaraktär
Områdets typiska karaktär kommer av två tongivande faktorer. Det ena är stenbrotts-industrin som lämnat spår i marklandskapet och det andra är byggnadernas förhållande till Kustvägen. Till skillnad från bebyggel-sen söderut finns i nordvästra området ett tydligt avstånd mellan bebyggelsen och Kustvägen vilket ger en öppnare karaktär och trots avståndet en stark kontakt med vattnet.

Bebyggelse
Byggnationen är huvudsakligen låg och av ”fritidshuskaraktär”, oftast i 1-plan men även ett fåtal inslag av 1,5-planshus finns. Tomterna ligger mestadels mellan 1500-2000 kvm i storlek med några få undantag för ett par mindre fastigheter och ett antal som omfattar större markytor. Vanligast takbeläggning är takpannor i röd eller svart färg men även papp och plåt förekommer. Trä är det dominerande fasadmaterialet men även inslag av nyare bebyggelse med putsad fasad finns. Även klassisk Öländsk kalksten förekommer i någon byggnad. Fa-sadfärgerna är oftast av dov karaktär men även ljusare bidrag med gult och vitt finns. Tydliga avgränsningar i form av staket eller mur ut mot kustvägen saknas generellt.
Läs vidare under kapitlet Kulturmiljö och fornminnen på sida 42f.

Bilderna visar exempel på be-byggelse inom delområde 1.

Delområde 2 - Nordöst

Områdeskaraktär
Östra delen är mycket lummigt i förhållande till hur Djupvik ser ut på andra håll. Många blommor som orkidé, gullviva, humleblomster, mandelblom och smörblommor samt trädvegetation som björk, ek, tall, oxel och enbuskar växer här.

Bebyggelse
Bebyggelsen är till stora delar relativt nybyggd med inslag av äldre gårdar. Tomterna varierar mellan 1000 och 3500 kvm. men det förekommer även större fastigheter som sträcker sig upp mot drygt 5000 kvm. Bebyggelsen är småskalig, består främst av 1-plans hus, men även 1,5-plan. Mindre och äldre bebyggelse i traditionell ”fritidshuskaraktär” finns i den östra delen. Färgskalan varierar med husens ålder och stil. I huvudsak består husen av trä samt av sten (främst kompletteringsbyggnader). Rött tegel dominerar takfasaderna men också papp och i enstaka fall plåt. I huvudsak stenmurar men även staket markerar tomtgränserna.
Läs vidare under kapitlet Kulturmiljö och fornminnen på sidan 42f.

Bilderna visar exempel på bebyggelse inom delområde 2.

Delområde 3 - Östra

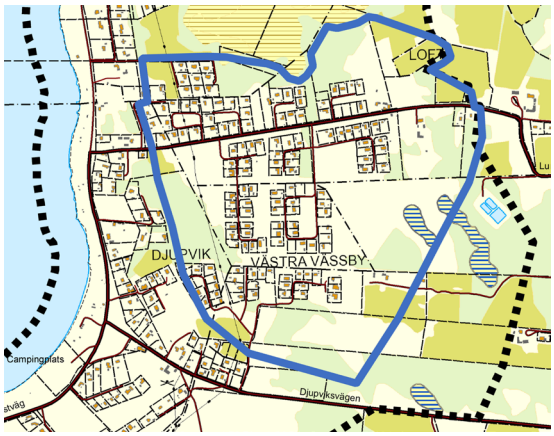

Områdeskaraktär
Området omges av höga trädridåer och har ingen visuell vattenkontakt. Stora grönstråk finns bakom alla tomter samt mellan kvarteren. Marken är karg och växtligheten har alvarsmarkskaraktär med mycket enbuskar och låga växter. Området har generellt bättre standard på gator, nyare bebyggelse och en tydligare kvarterskaraktär etc. än övriga områden.

Bebyggelse
Bebyggelsen är småskalig, i huvudsak av 1-planshus med låg taklutning. Några enstaka 1,5-planshus finns i den östra delen. Bebyggelsen ligger tätt och har tydligare karaktär av permanentboende än det norra områdets bebyggelse. Enstaka byggnader är av äldre ålder. Tomterna är i huvudsak små, runt 1000 kvm, och husen ligger nära gatan. Trädgårdarna är välskötta med rabatter och trädgårdsgångar av stenplattor. Fasaderna består främst av trä, några av sten och har ingen enhetlig färgskala. Takmaterialet är i huvudsak rött tegel men även plåt förekommer.
Tomtgränserna markeras främst av häckar men även stenmurar och staket.
Läs vidare under kapitlet Kulturmiljö och fornminnen på sidan 42f.

Bilderna visar exempel på bebyggelse inom delområde 3.

Delområde 4 - Centrum

Områdeskaraktär
Området karakteriseras av öppna ytor och en varierad vegetation med artrika strandängar i väster och ängar omgivna av träd och buskvegetation i öster. Inom området finns kiosk/restaurang med minigolfbana, boule-plan, camping, badplats och parkering.

Bebyggelse
Bebyggelsen inom området är varierad avseende karaktär, ålder och storlek. Likaså varierar tomtstorlekarna mycket, mellan 750 och 4000 kvm. Husen består av 1-plan och 1,5-plan.
Bebyggelsekaraktären sträcker sig mellan modern och gammal, traditionell. Ingen enhetlig karaktär eller färgskala finns i området. Främst består husens fasader av trä men även sten förekommer. Taken består av tegel eller plåt. Tomtgränserna markeras i huvudsak av stenmurar.
Läs vidare under kapitlet Kulturmiljö och fornminnen på sidan 42.

Bilderna visar exempel på bebyggelse inom delområdet.

Delområde 5 - Södra

Områdeskaraktär

Området ligger högt i förhållande till Kalmarsund och har stark visuell vattenkontakt. Området gränsar till alvaret, även vegetationen inom området karakteriseras av alvarsmark men även med lummiga inslag.

Bebyggelse

Bebyggelsen är av varierad karaktär och ålder. Gatorna slingrar sig fram och husens placering är ostrukturerad. Bebyggelsen består i huvudsak av ett plan, men det finns också flera 1,5-planshus. Tomterna är av varierad storlek, mellan 900 och 3800 kvm. Husen närmast vattnet är i allmänhet större, har fler tillbyggnader och större tomter.
Bebyggelsens ålder varierar också liksom utförandet. Många byggnader är typiska fritidshus medan andra har permanentbostadskaraktär. Färgskalan varierar. Fasaderna består i huvudsak av trä. Kompletteringsbyggnader består även av sten. Något hus har putsfasad och något eternit. Taken består i första hand av rött eller svart tegel, men också av plåt och i enstaka fall av eternitplattor.
I huvudsak markerar stenmurar tomtgränserna.
Läs vidare under kapitlet Kulturmiljö och fornminnen på sidan 42.

Bilderna visar exempel på bebyggelse inom delområdet.

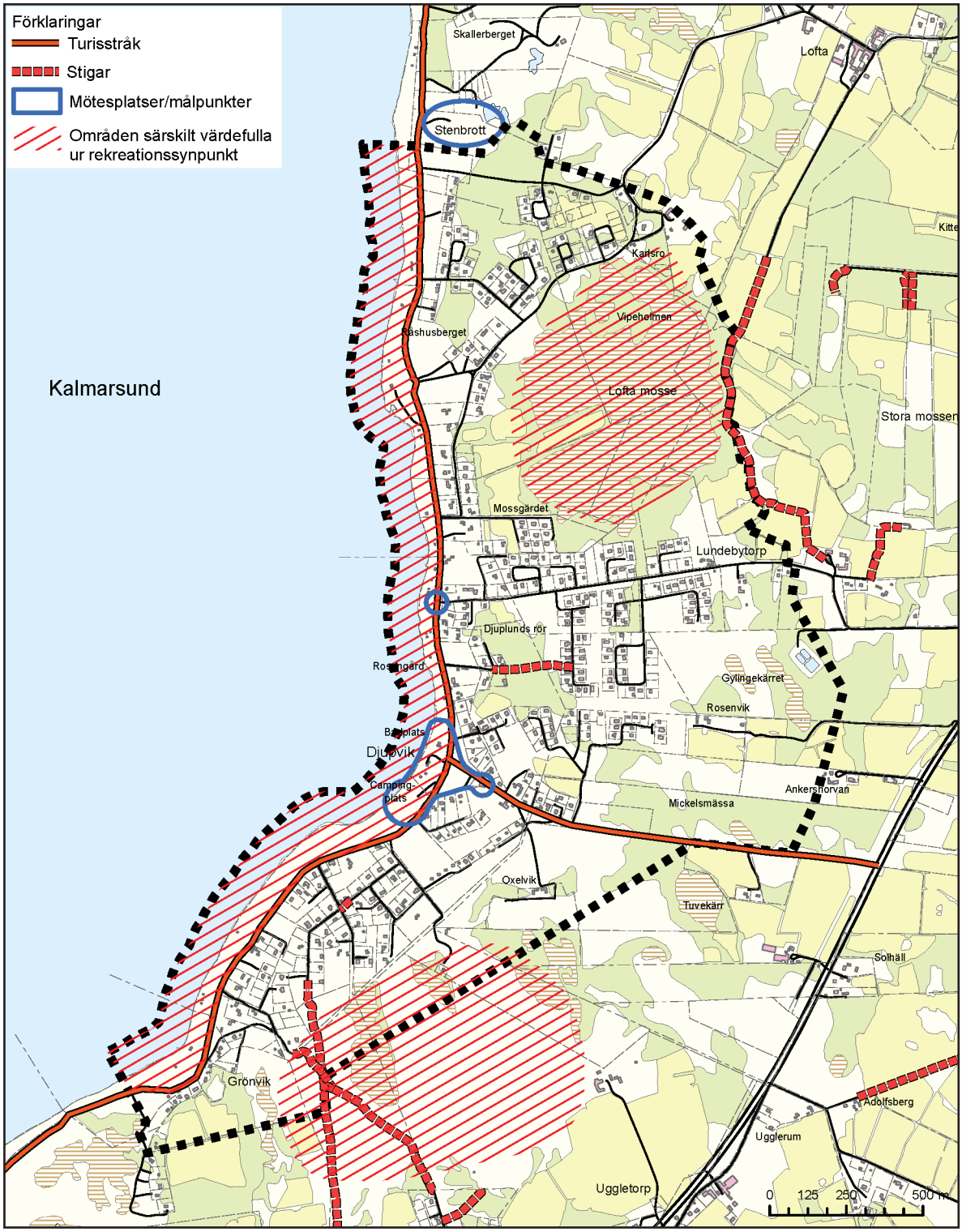

Karta 21. Kartan markerar de områden som är av särskild vikt ur rekreationssynpunkt. Kustlinjen är det stråk som har störst betydelse för turism och rekreation. Närheten till andra naturtyper som alvarsmark, skogspartier och mossar gör området än mer attraktivt ur frilufts- och rekreationssynpunkt.

Befolkning och boende

Borgholms kommun har länge arbetat mot en ihållande utflyttningstrend. Invånarantalet har under en längre tid minskat och genomsnittsåldern har ökat. Ett av kommunens mål på lång sikt är att invånarantalet ska öka igen. På kort sikt är målet en bibehållen folkmängd.

Sommartid ökar invånarantalet på Öland markant tack vare turismen. Djupvik är ett typiskt exempel på Öländska byar som mångdubblar invånarantalet på sommaren.

Djupviks invånares, liksom kommunens önskemål är att andelen permanentboende ska öka inom området. Detta krävs för att kunna bibehålla och på sikt utveckla servicen på norra Öland.

Folkhälsomål

Folkhälsomål och barnperspektivet

Riksdagen antog nationella mål för folkhälsan 2003 (Propositionen 2002/03:35), där det övergripande målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Faktorer som har störst betydelse för att skapa förutsättningar för en jämlik och jämställd hälsa formulerades i elvamålområden.
Kalmar län har en gemensam strategi för att främja folkhälsan. Den folkhälsopolitiska planen har tre inriktningar, Goda uppväxtvillkor, God hälsa och livskvalitet för den vuxna befolkningen och God hälsa och livskvalitet när man åldras. Folkhälsorådet i Borgholm har fått i uppdrag att arbeta vidare med tre av de nationella målen, Delaktighet och infl ytande, Trygga och goda uppväxtvillkor och Sunda och säkra miljöer och produkter. I arbetet med fördjupningen har målet delaktighet och inflytande i samhället stärkts genom att allmänhet och ett flertal målgrupper i olika åldrar, föreningar och övriga intressenter vid ett flertal tillfällen bjudits in till workshops och dialog.

Friluftsliv, rekreation och turism

Inom planområdet finns höga rekreationsvärden och området är attraktivt som turistmål. Möjligheterna till rekreation och friluftsliv är rik. Många stigar finns inom området och framkomligheten för vandring är god. Besökare är till största delen bilburna sommarturister samt naturintresserade som även besöker området under vår och höst. De värdefulla natur- och kulturhistoriska områdena har potential att ytterligare berika friluftslivet och turismen inom området .

Kustvägen som löper längs med Kalmarsund är en attraktiv led för cykling och vandring vilket bidrar till att många människor rör sig genom planområdet, främst sommarhalvåret.

Många stannar till i Djupvik eftersom det finns kiosk/restaurang i anslutning till stranden. Campingen och stenbrottet är viktiga målpunkter och korsningen Lundebytorpsvägen-Kustvägen är en viktig mötesplats.

Badstranden som ligger i anslutning till campingen är populär bland boende och besökande. Här finns en badbrygga där simskola erbjuds sommartid.

I planområdets södra del finns en del av Långkärrsalvaret med höga till mycket höga naturvärden. Området används som rekreationsområde.

I planområdets nordöstra del ligger Lofta mosse som är välbesökt av natur- och fågelintresserade.

En kilometer norr om planområdet ligger Knisa mosse som utgör ett attraktivt strövområde för naturintresserade. Boende i området uppger att de ofta promenerar på mossens vandringsleder, längs med vattnet och på alvaret sydväst om planområdet. Knisa mosse är skyddat som naturreservat och ingår i Natura 2000. Området är av riksintresse för både naturvård och friluftsliv.

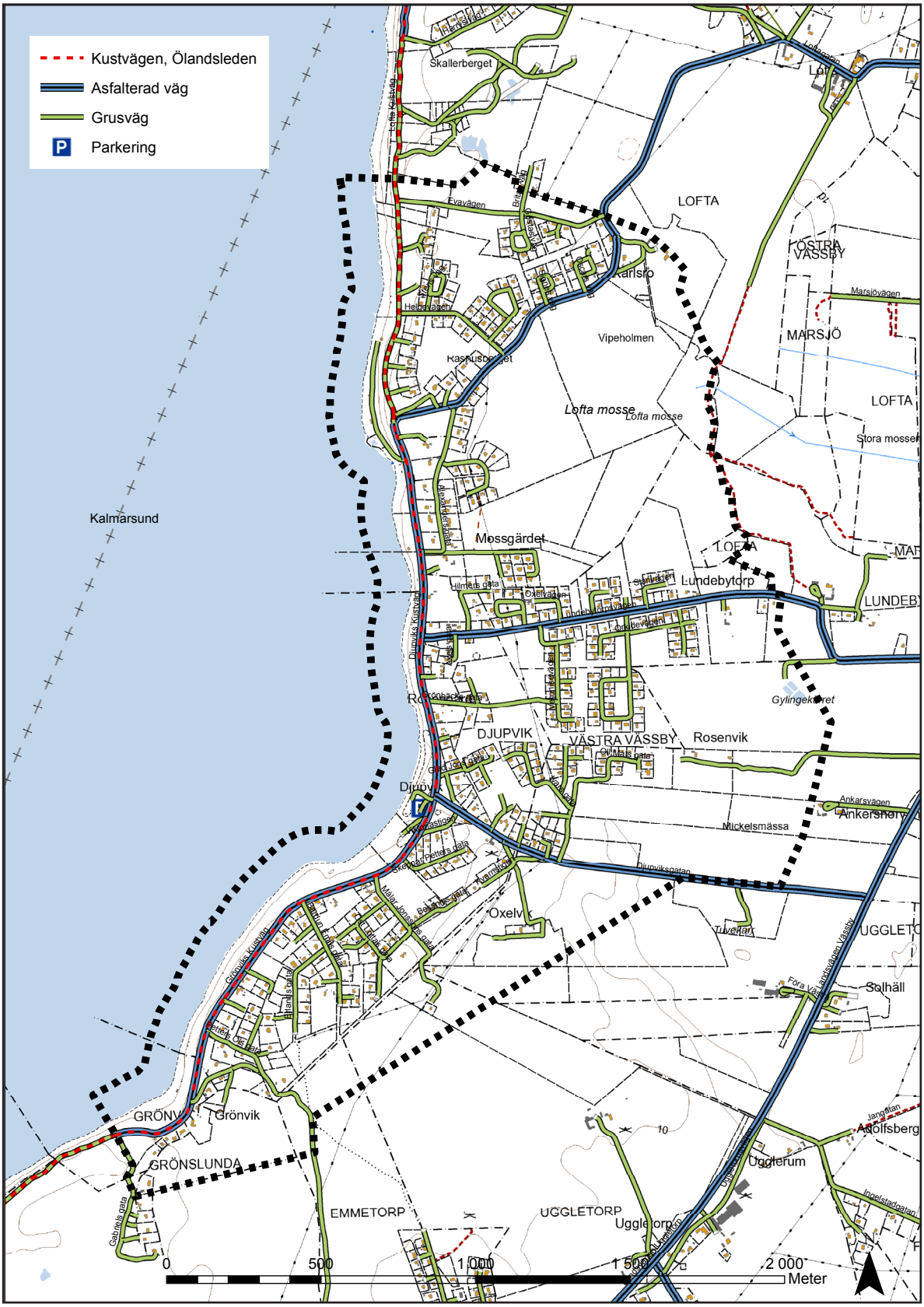

Karta 22. Kartan visar vägnätet inom planområdet.

Campingen i Djupvik har funnits sedan 50-talet och är en naturcamping. Campingplatsen erbjuder endast ett fåtal platser och standarden på serviceanläggningen är låg då det varken finns vatten eller avlopp. Strax sydväst om campingen finns ett antal stugor med enkel standard för uthyrning.

Trafik och vägar

Vägar

Samtliga vägar inom planområdet är enskilda med vägföreningar och samfälligheter som väghållare.
1998–1999 genomförde Länsstyrelsen tillsammans med Vägverket en inventering av värdefulla vägar. Syftet var att ta fram ett planeringsunderlag som beskriver vägarnas natur- och kulturvärden och peka ut de vägar och vägmiljöer som är särskilt värdefulla i länet. En av dem är Västra kustvägen från Äleklinta till Byrum (nr 108 i slutrapporten). Den bedöms där som den kanske vackraste vägen på Öland med storslagen utsikt och höga natur- och kulturvärden. Vägen har i inventeringen ansetts ha högsta bevarandevärde. Resultatet från inventeringen finns presenterad i rapporten ”Vägen som kulturarv” (1999).
Kustvägen följer i stort sett de naturliga höjdsträckningar som skapats av underliggande berggrund och strandvallar. Detta har gett vägen en säregen och slingrande karaktär som gör att den väl faller in i det kringliggande landskapet. Vägen utgör också en mycket markant gränsmarkering mellan de magra betesmarkerna av alvarkaraktär i öster och den av stenbrytning starkt påverkade kusten i väster. Genom projektet Ölandsleden har standarden på Kustvägen förbättrats.

Vägarna inom planområdet är i huvudsak grusade. Många av vägarna, särskilt i det södra området har låg standard och dålig sikt. På många sträckor kan två bilar inte mötas. Vägstandarden bidrar till den småskaliga bykaraktären och att låga hastigheter hålls. De kan dock innebära att framkomligheten och att utvecklingen av området försvåras.

Gatubelysning saknas inom hela planområdet.

Trafiksäkerhet
De kritiska punkter som kan urskiljas idag, (särskilt under turistsäsongen då vägarna är högt belastade) är:

- Korsningen Djupvikvägen och väg 136. Risker uppstår då norrgående trafik ska svänga vänster in på Djupviksvägen då det inte finns någon särskild avsvängningsfil, samt då gång- och cykeltrafikanter ska ta sig över väg 136.
- Djupviksvägen tillåter höga hastigheter tack vare sin raka sträckning. Oskyddade trafikanter kan känna sig otrygga då ingen särskild yta för gång och cykel finns.
- Korsningen Djupviksvägen och Kustvägen kan upplevas otrygg under turistsäsongen då mycket trafik, många gående och cyklister rör sig i området samtidigt som många bilar står parkerade här.

Vinterväghållning
Det är Borgholm Energi som ansvarar för snöröjningen längs det enskilda vägnätet. Snöröjningen sköts av Samfrakt som anlitar lokala entreprenörer.
Parkering
Ett område intill badplatsen är avsedd för parkering. Lokala föreningar och samfälligheter ansvarar för skötsel och renhållning av parkeringsplatsen. Bristen på parkeringar innebär ett problem under sommarmånaderna. Många parkerar längs med kustvägen vilket försvårar framkomligheten och utgör en risk då sikten försämras.
Avsaknaden av pendelparkering i anslutning till busshållplatsen på väg 136 kan medföra att färre väljer att pendla med kollektivtrafik.

Kollektivtrafik

Bussar trafikerar väg 136 och en hållplats finns vid infarten till Djupvik ca 1,5 km från byn. Vägen trafikeras med 6 avgångar alla vardagsdygn mot Borgholm och 8 avgångar mot Böda samt 2 avgångar i varje riktning varje lördags- och söndagsdygn. Restiden till Borgholm med buss är ca 24 min, till Kalmar ca 1 tim 15 min. Tillgängligheten till kollektivtrafik är begränsad då det är ett avstånd på minst 1 km till närmsta busshållplats. Det finns heller ingen parkering i anslutning till hållplatsen för varken bil eller cykel .

Båttrafik

En mindre hamn för småbåtar finns i planområdets norra del. De hårda vindarna och den utsatta kusten gör området längs med Djupvik olämpligt för bryggor eller förtöjning av båtar.

Gång- och cykelvägar

Inom planområdet finns inga separata gång- eller cykelvägar. De låga hastigheterna och den låga belastningen med motortrafik gör att det är få konflikter mellan motortrafik och gång- och cykeltrafik under lågsäsongen. Under turistsäsongen däremot finns kritiska punkter där konflikter kan uppstå. Att hålla låga hastigheter kan minska risken för att konflikter uppstår.

Kustvägen som löper längsmed Kalmarsund utgör en av Ölands mest attraktiva cykel- och vandringsleder, Ölandsleden.

Kustvägen

Områdesbeskrivning av vägar

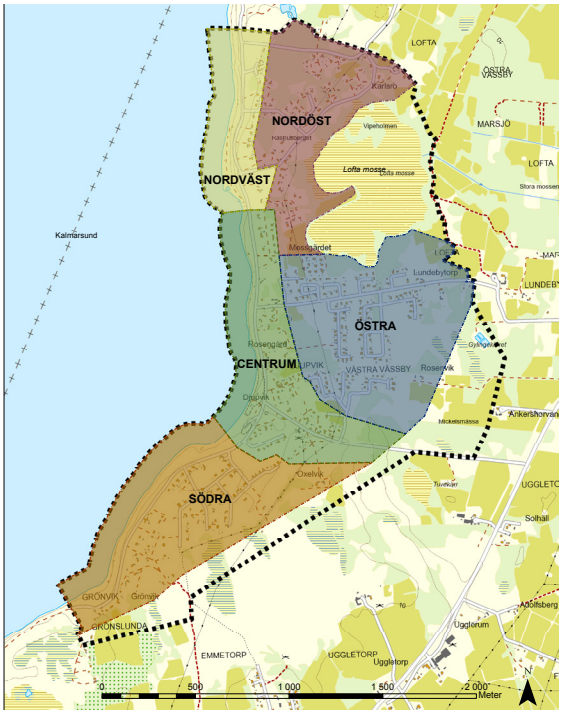

Nordvästra och nordöstra delområdet
Vägarnas standard är förhållandevis god. Gaturummet är bredare än i det södra området och har i allmänhet högre standard. Loftavägen och Kustvägen från söder fram till Loftavägen är hårdgjord, i övrigt av grus. Möjligheten för två bilar att mötas är på vissa sträckor begränsad.

Östra delområdet
Gatorna har hög standard; de flesta består av asfalt. Lundebytorpsvägens gaturum är brett, lokalgatorna är trånga med tomterna tätt inpå. Gatorna har rakare sträckning än i övriga områden.

Centrum
Huvudgatorna har hög standard, är hårdgjorda och har ett relativt brett gaturum. Lokalgatorna är smala och består av grus.

Södra delområdet
Samtliga vägar förutom Kustvägen består av grus och ofta med en gräsremsa i mitten. Gatorna är smala med tomtgränserna tätt inpå, vilket gör det svårt att mötas. Karakteristiskt för området är den vackra vattenkontakten man har från många av vägarna.

Kustvägen utgör en av områdets huvudgator och är ett attraktivt turiststråk.

Lokalgata i det södra området.

Lokalgata i det norra området.

Lokalgata i östra delområdet

Karta 23. Kartan visar pågående näringar i och omkring planområdet i form av service (Se), Lantbruk (L) och Stenbrott (S).

Service och näringsliv

I Djupvik finns en badbrygga, matvarubutik och restaurang sommartid (markerat med **Se** på kartan) samt stuguthyrning och camping.

Närmaste större tätort är Löttorp där det finns camping, vandrarhem, matbutiker, bensinstation, restauranger samt skola från årkurs 1 till 9.

Vid det tidiga samrådet i februari 2011 framkom det att de flesta boende gör sina inköp i Borgholm och Löttorp men den lokala servicen i Djupvik och Föra sommartid uppskattas mycket.

Service för äldre finns i form av hemvård och trygghetslarm. Öppen primärvård med läkar- och distriktssköterskemottagningar finns vid vårdcentraler i Borgholm och Löttorp.

Kyrka och församlingshem finns i Föra.
Stenbrott (S på kartan)
Kalkstensbrytning har varit en av huvudnäringarna i området sedan medeltiden. Spår från brytningen finns att avläsa längs med hela kusten utmed Djupvik och Lofta, även inom byn finns tydliga spår.

S1 på kartan markerar ett stenbrott i västra Lofta där det idag pågår stenbrytningsverksamhet av sekundärsten.

S2 på kartan markerar ett stenbrott norr om Lofta mosse där det idag inte pågår någon stenbrytningsverksamhet.

Lantbruk (L på kartan)
Djupvik gränsar till brukad jordbruksmark, främst i öster och nordost. Sommarhalvåret går även betesdjur på markerna nära byn. Läs vidare under kapitlet Miljö- och riskfaktorer. Det är viktigt att jordbrukets intressen prioriteras så att näringen kan utvecklas ytterligare.

L1 på kartan markerar ett lantbruk som består av ca 70 mjölkdjur och 90 ungnöt.

L2 på kartan markerar ett lantbruk med ca 90 mjölkdjur och 150 ungnöt.

L3 på kartan markerar ett lantbruk med ca 26 köttdjur.

L4 på kartan markerar ett lantbruk med ca 240 mjölkdjur och 350 ungnöt. Området består av mycket betesmark.

I anslutning till Djupviks lanthandel finns också restaurang och minigolfbana.

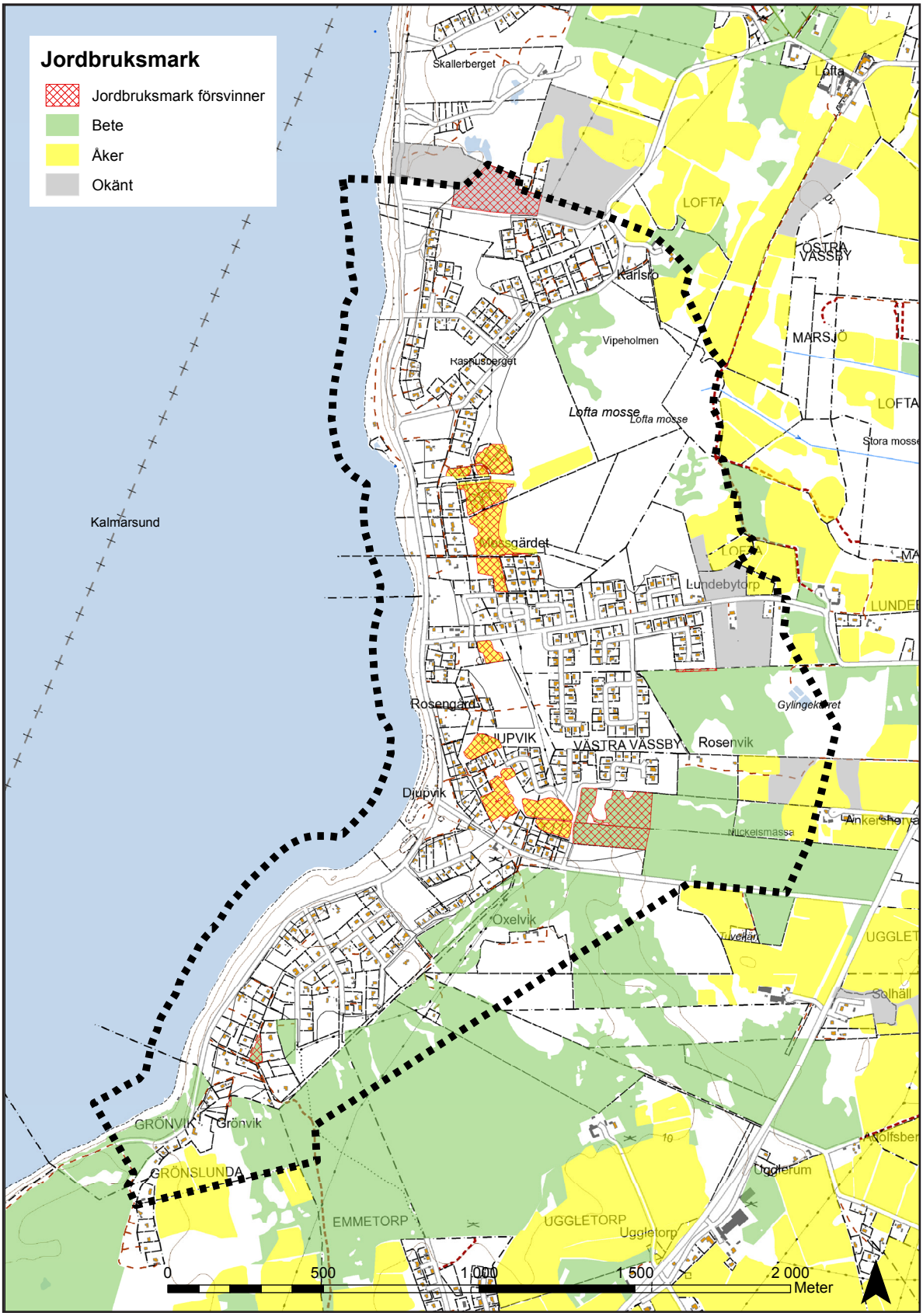

Karta 23B. Kartan visar jordbruksmarken i och omkring planområdet, rödskrafferade områden föreslås som utredningsområden för byggnation.

Jordbruksmark

En liten del av marken inom planområdet består av jordbruksmark. Jordbruksmarken har en viktig funktion som odlingsmark, betesmark och som spridningsarealer, men även som ett kulturhistoriskt och karaktärsskapande inslag. Kommunen ser jordbruksmarkens värde ur främst ett lokalt och regionalt perspektiv med ser även dess värde för den globala matförsörjningen. Genom att värna om jordbruksmarken bevaras landskapsbilden samt de natur- och kulturvärden som hävden under lång kontinuitet har skapat. Därför bör jordbrukets intressen prioriteras om inte marken bedöms mer lämplig för annat ändamål. Detta ska då avvägas och beskrivas i en konsekvensanalys.

Utöver själva brukandet har de många landskapselement som finns i och kring jordbruksmarken höga kulturhistoriska värden. Det rör sig om åkerholmar, odlingsrösen, fägator, rester från linframställning, diken, solitärträd och spår efter torp eller ännu äldre bosättningar. Många åkerlappar har namn som berättar om forna tiders hävd, tidigare ägare eller jordmånens beskaffenhet. Det faktum att ett och samma ställe brukats i generationer utgör ett särskilt kulturhistoriskt värde. Ju mer ett landskap kan berätta om historien, desto högre kulturhistoriskt värde har det. Alla dessa spår är viktiga för förståelsen av landskapet.

Jordbruksmarken erbjuder möjligheten till rekreation, motion och återhämtning. Forskning visar att naturen har en läkande effekt på oss, men värdet av den kan vara svår att uppskatta. De stora betesmarkerna är av stort värde för rekreation och naturvärden.

Ekosystemtjänster från jordbruksmark- den viktigaste nyttan – mat

Nyttan av jordbruksmarkens ekosystemtjänster är både universella och lokala. Jordbruksmarkerna världen över producerar vår livsviktiga mat, både odlad mat från åker och mat från djur som går på betesmark. Närproducerad mat minskar transporterna, öppnar landskapet nära den som ska äta maten och minskar samhällets sårbarhet. Jordbruksmarken kan ta hand om en del biprodukter och avfall från samhället. Genom att återföra till exempel matrester, trädgårdsavfall eller godkänt rötslam blir åkermarken en del av ett kretslopp och löser många av samhällets avfallsproblem. Åkern och dess randområden utgör livsmiljö för ett mycket stort antal arter som var och en och tillsammans är både delar av ett fungerande ekosystem och en nödvändighet för ekosystemens överlevande. Randzonerna och betesmarkerna har en stor biologiskmångfald av betydelse inte minst för insekter som svarar för pollineringen av blommor, även våra nyttoväxters.

Betesmarkerna växer igen, odlingsarealerna behövs för att kunna hålla djuren på bete under säsongen eftersom spridningsarealerna behöver vara tillräckligt stora. Inom planområdet har den jordbruksmark som pekats ut som utredningsområden för byggnation bedömts vara mindre produktiv än övrig jordbruksmark. Dessa ytor är gränsande till betesmarker med marginell skillnad i brukningsvärde och på några områden har de som idag brukar marken har själva utryckt en önskan om att bebygga. Den jordbruksmark som pekas ut som utredningsområden för byggnation i Djupviksområdet omfattar 14 hektar, varav 2,85 hektar är icke stödberättigad mark/varken åker eller betesmark, delvis består den av nerlagd stenbrottsverksamhet vilken gör att kommunen bedömer det framtida brukningsvärdet som lågt. 2,56 hektar är redan ianspråktaget för bostadsändamål. Det innebär att 9 hektar jordbruksmark varav 4 hektar betesmark föreslås utredas för bostadsändamål. Detta är på små skiften från 0,2-2 hektar stora som ligger insprängda i befintliga bebyggelseområden och därför har vissa begränsningar gällande brukandet. Detta och den magra jordmånen i området gör att kommunen har bedömt brukningsvärdet som lägre gentemot de bördigare markerna öster om planområdet.

I den kommunala Översiktsplanen (Borgholms kommun, 2002) är Djupviksområdet utpekat som fördjupningsområde och det framgår att ytterligare detaljplanering kan utredas under förutsättning att avloppsfrågan är löst, vilket nu skett genom framdragningen av kommunalt VA.

Karta 24. Kartan visar fastigheter inom verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp.

Teknisk försörjning

Återvinning och sopsortering

Den närmsta återvinningsstationen finns vid Föragården i Föra där man kan lämna glas- och pappersförpackningar, tidningar och små batterier. Farligt avfall ska lämnas vid Böda eller Kalleguta återvinningscentraler. Sophämtningen sköts av Borgholms Energi, soporna hämtas varannan vecka.

Dricksvatten och avlopp

Det finns ett allmänt dricksvattennät i området med vatten från vattentäkten i Sandvik. Vattnet provtas regelbundet och klarar Livsmedelsverkets krav. Sommaren 2010 drabbades dock bland annat Lofta och Djupvik av ett vattenburet sjukdomsutbrott. En riskinventering av nätet har gjorts och har lett till åtgärder och nya regler för att säkra kvalitén. Dricksvattennätet var dimensionerat för att klara ytterligare anslutningar men av driftssäkerhetsskäl och för att klara den höga belastningen sommartid har ledningsnätet byggts ut.

Hittills har avloppen varit ordnade genom enskilda anläggningar. På grund av att marken är olämplig för infiltration och på grund av risken för näringsläckage till Östersjön, måste ny bebyggelse i nya detaljplaner eller på obebyggda tomter ansluts till det kommunala avloppsnätet.

Nya kommunala avloppsledningar håller i dagsläget på att grävas ner inom området och arbetet utförs i etapper. Utbyggnad av etapp 1 som omfattar västra Vässby blev klar våren 2011 och utbyggnaden av etapp 2 som omfattar Djupvik avslutades 2013. Etapp 3 färdigställs 2018. Etapp 4, som omfattar södra Djupvik har förberetts under 2016 och 2017 men kommer till följd av andra stora investeringar knutna till vattenbristen på Öland troligtvis vara färdigbyggt 2018-2019.

Avloppsvattnet kommer att pumpas till reningsverket i Sandvik. VA-anläggningar kan orsaka lukt och störningar.

Latrin
Latrinhämtning sker varannan vecka. Under vecka 16-41 sker latrinhämtning för både fritidsfastigheter och permanentboende enligt schema. För permanentboende sker latrinhämtning fredagar i udda veckor under övriga delar av året.

Dagvatten, översvämningsrisk

Allmänt dagvattennät saknas i området. Enligt översiktsplanen behöver avvattning inom detaljplanelagda områden och mindre tätorter utredas ytterligare och enligt räddningstjänsten finns brister i omhändertagande av dagvatten på hela Öland och problemen med översvämningar har ökat under senare år, även i Djupvik.

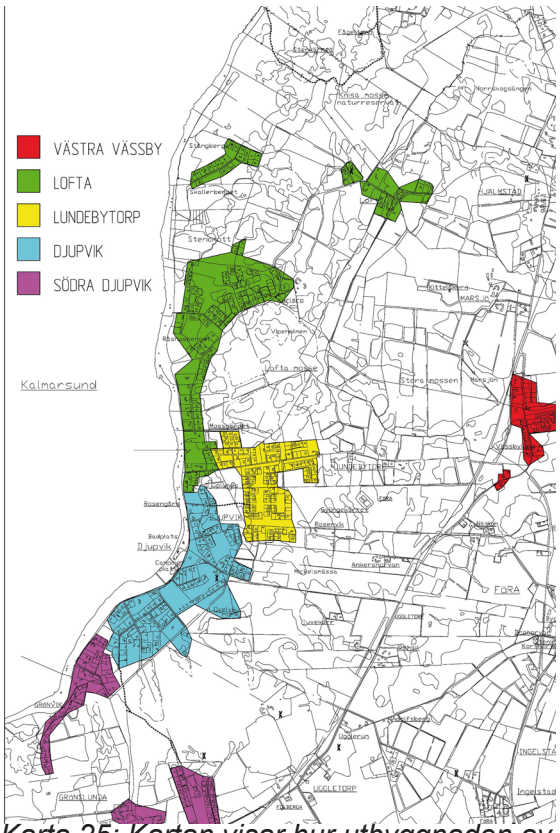

Karta 25: Kartan visar hur utbyggnaden av VA-ledningar kommer att ske. Tiderna för utbyggnaden är ungefärliga
Rött och gult: Etapp 1, färdigbyggd
Blått: Etapp 2, färdigbyggd
Grönt: Etapp 3, uppdelad i fem delar varav den sista delen byggs ut 2017-2018
Lila: Etapp 4, byggs ut 2018-2019

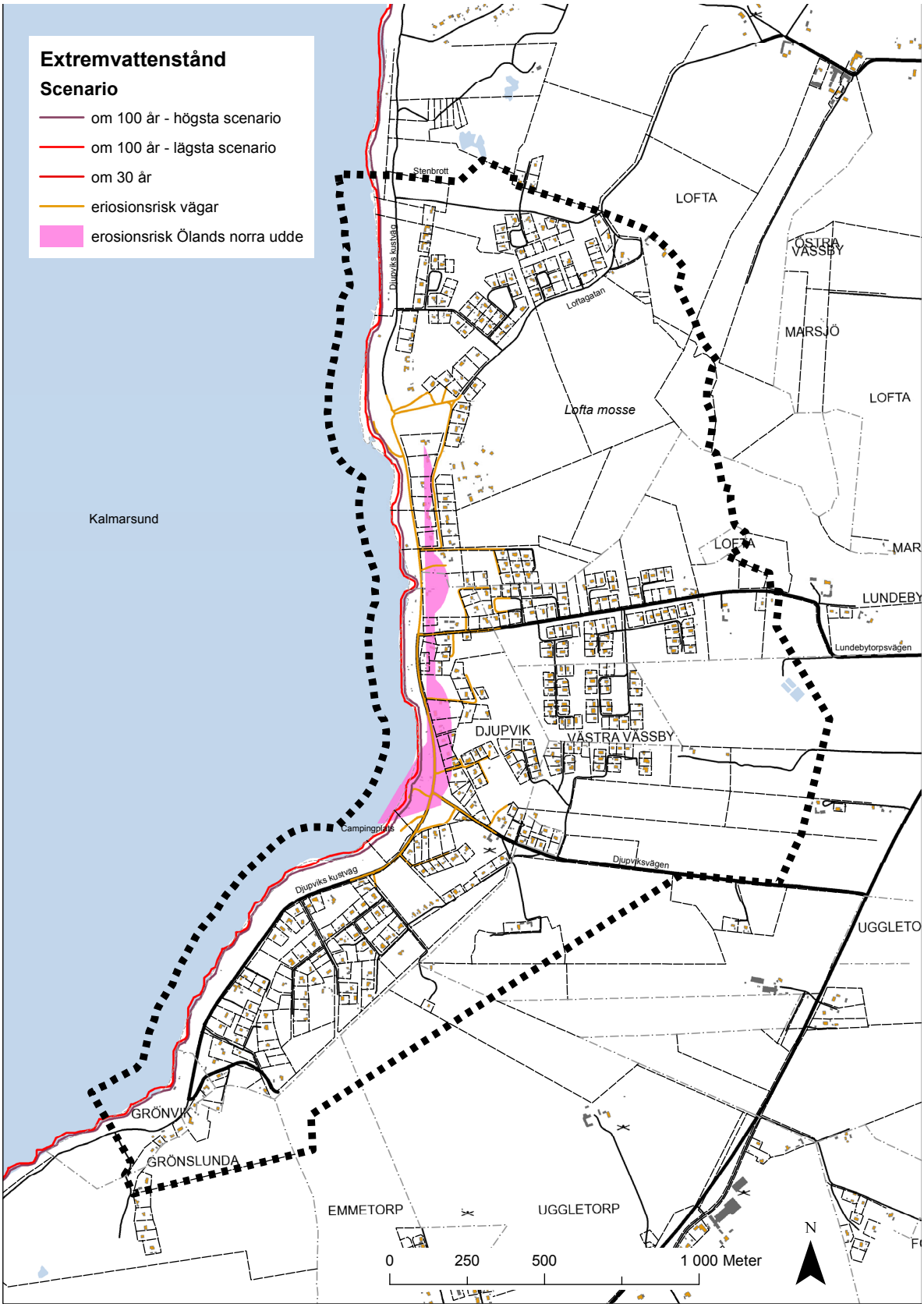

Karta 26. Kartan visar erosionsriskområden och extremvattenstånd.

El, tele och data

Elnätet i Djupvik ägs av Eon. En regionnätledning löper genom planområdet i nordsydlig riktning. Denna har stor betydelse för regionens el-leverenser. Vid framtida exploatering ska hänsyn till ledningen tas genom att väga in eventuella begränsningar i ett tidigt skede. I hela Kalmar län finns tillgång till internet via ADSL som använder befintlig telefonledning från telestationerna till kunderna och stora delar av Borgholms kommun har tillgång till mobilt bredband via 4G.

Kommunen delar regionförbundets målsättning om att 100 % av de bofasta bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/sek år 2020. Kommunens bredbandsstrategi förespråkar att utbyggnad av fiber ska ingå i planarbetet och att det i kommunens exploateringsavtal ska krävas fiber till alla fastigheter. Andra åtgärder som förespråkas är samförläggning vid nedgrävning av andra ledningar, bidrag till byalag för kanalisation där sedan fiber kan dras, erbjudande av kostnadsfria markavtal samt att kommunen verkar för att skriva icke exklusiva samverkansavtal med ledningsägare som vill satsa på IT-infrastruktur i kommunen. Kommunen föreslås också avsätta 1 mkr per år t.o.m. år 2020 för att stödja bredbandsutbyggnaden där satsningar görs för att förbereda områden för kommersiell utbyggnad samt stödja satsningar i byalag.

Vindkraft

Kommunens ställningstagande i översiktsplanen från 2002 beträffande vindkraft är att inga vindkraftsetableringar får ske längs med kommunens västra kuststräcka, varken till havs eller på land.
I kompletterande studie 'Ölandsvind - planeringsunderlag för lokalisering av vindkraft på Öland' från 2009-10 har 100 potentiella områden pekats ut som intressanta för vindkraft, varav 19 platser blev utpekade som mycket lämpliga. Inga av dessa 100 områden återfinns inom eller i närheten av aktuellt planområde. Det närmsta området som ansågs mycket intressant ligger ca 5 km nordost om Djupvik.

Regionledningar inom området

Miljö- och riskfaktorer

Miljökvalitetsnorm - vatten

Gemensam struktur

Miljökvalitetsnormer fungerar som en gemensam överenskommelse om vilket skick miljön ska uppnå. Synonymt med norm finns ord som standard, måttstock och mönster. Istället for att olika verksamheter hanterar små och kostsamma åtgärder gör de gemensamma miljökvalitetsnormerna så att alla strävar mot samma tillstånd i miljön, en överenskommelse om standard och måttstock.
Miljökvalitetsnormerna tar sikte på tillståndet i miljön. De anger en lägsta godtagbar status som ska uppnås vid en viss tidpunkt så att ekosystemen fungerar. Dessutom får statusen inte försämras på vägen dit – det så kallade församringsförbudet.
Miljökvalitetsnormernas juridiska konstruktion innebär att de inte direkt styr en verksamhetsutövare eller enskild. Det är först när normerna har omvandlats till krav eller regler från en myndighet eller kommun som de blir styrande.

Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4

Avrinningsområden och vattenförekomster

Allt vatten inom fördjupningsområdet hänger samman och påverkar kustvattnet utanför Öland likväl som grundvattnet. För att förstå hur åtgärder på land hänger samman med kustvattnet behöver man känna till något om hur vatten som finns på land rinner, avrinningsområden.
Inom planområdet finns två avrinningsområden. Den västra delen av planområdet utgör ett avrinningsområde och den östra delen den andra. Vatten från dessa områden rinner sedan ut mot var sin vattenförekomst, kustvattnet, samt till grundvattenförekomsten.
Runt Borgholms kommun finns fyra vattenförekomster, Mn Kalmarsunds utsjövatten som ligger utanför den sydvästra delen av kommunen, Nn Kalmarsunds utsjövatten som ligger utanför den nordvästra delen av kommunen, N Ölands kustvatten som ligger utanför den nordöstra sidan och S Ölands kustvatten som ligger längs med den sydöstra sidan av kommunen.
Fördjupningsområdet berör Mn Kalmarsunds utsjövatten dit det västra avrinningsområdet tar sig och N Ölands kustvatten dit vatten från det östra avrinningsområdet tar sig och

Status och mål

För ytvatten är målet att god ekologisk och kemisk status ska nås 2015 eller i undantagsfall något senare. För grundvatten är målet att kemiskt och kvantitativt god status ska nås vid motsvarande tid.
Öland tillhör Södra Östersjöns vattendistrikt och grundvattnet klassas som en grundvattenförekomst med god kemisk och kvantitativ status. Statusen får inte försämras fram till 2021.
De kustvatten som omger norra Öland har måttlig ekologisk status men uppnår inte god kemisk status och har fått förlängt fram till år 2027 för att klara god statusnivå.
Vattenförekomsten Kalmarsund är känslig för övergödning. Utsläpp av ämnena fosfor och kväve bidrar till övergödning, därför är det viktigt att utsläpp av avloppsvatten inte innehåller for höga halter. I Djupvik har ett omfattande arbete genomförts för att bygga ut kommunalt vatten och avlopp. Åtgärden innebär att flera enskilda ofta dåliga avloppsanläggningar har kunnat ersättas med kommunala lösningar och utsläppen till Kalmar sund har minimerats.

Bildserien på sida 67 visar generellt hur statusnivåerna förhåller sig till miljökvalitetsnormerna och specifikt aktuell status på vattenförekomster berörda av fördjupningsområdet, vilken status som ska uppnås eller bibehållas samt hur förbättrad status ska uppnås alternativt behållas.

Badplats Djupvik

Badplatsen i Djupvik är klassad som ett EU-bad vilket innebär i genomsnitt 200 badande/dag under badsäsongen. Provtagning av badvattnet sker minst 3-4 gånger per badsäsong.

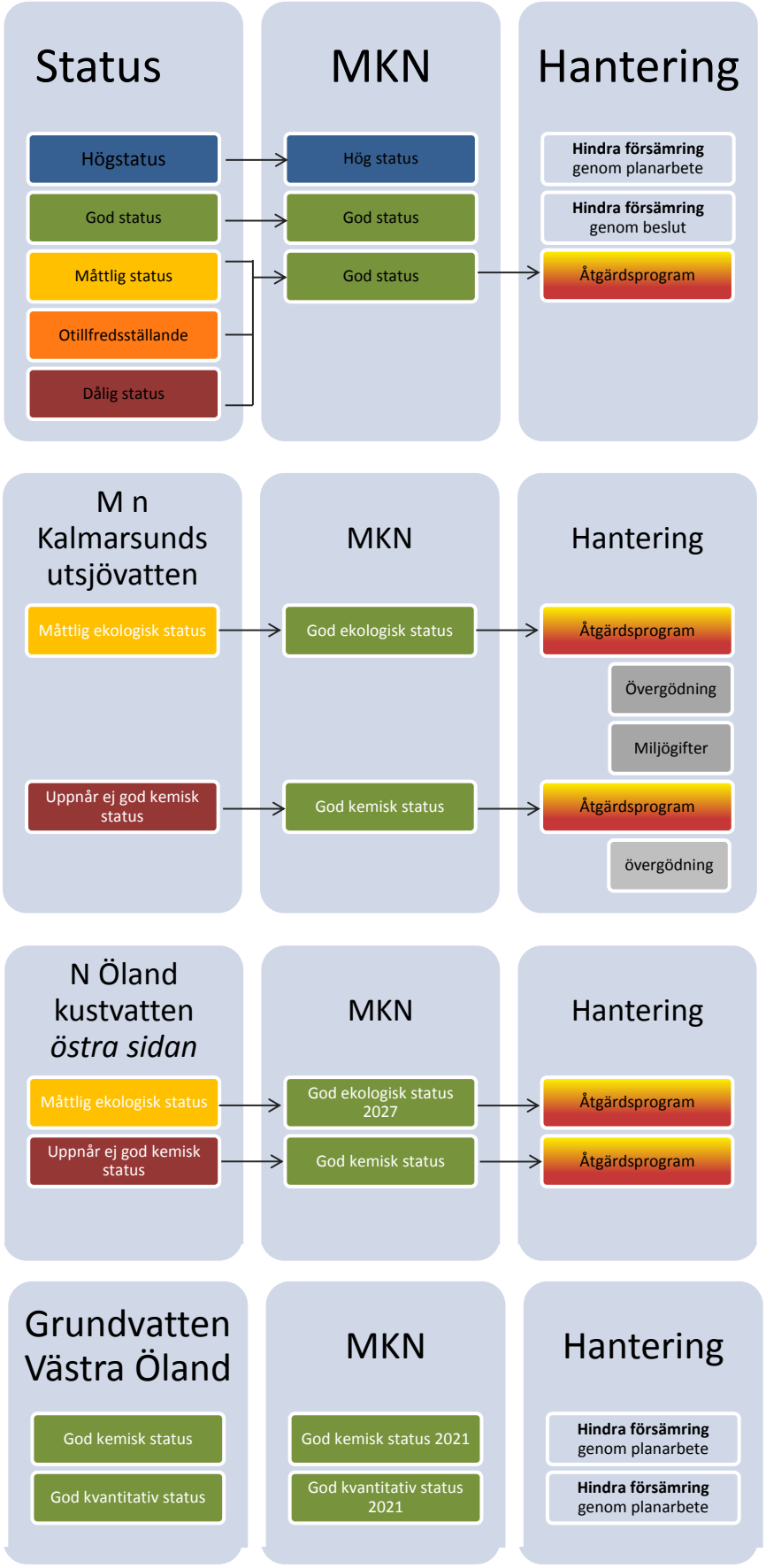
Status
MKN
Hantering
Högstatus
God status
Måttlig status
Otillfredsställande
Dålig status
Hög status
God status
God status
Hindra försämring genom planarbete
Hindra försämring genom beslut
Åtgärdsprogram
M n Kalmarsunds utsjövatten
MKN
Hantering
Måttlig ekologisk status
God ekologisk status
Åtgärdsprogram
Övergödning
Miljögifter
Uppnår ej god kemisk status
God kemisk status
Åtgärdsprogram
övergödning
N Öland kustvatten *östra sidan*
MKN
Hantering
Måttlig ekologisk status
God ekologisk status 2027
Åtgärdsprogram
Uppnår ej god kemisk status
God kemisk status
Åtgärdsprogram
Grundvatten Västra Öland
MKN
Hantering
God kemisk status
God kvantitativ status
God kemisk status 2021
God kvantitativ status 2021
Hindra försämring genom planarbete
Hindra försämring genom planarbete

Klimatförändringar

Klimatet har alltid förändrats men under 1900-talet har förändringarna varit oproportionerligt stora och snabba. I framtiden förväntas än större och snabbare förändringar vilket kommer innebära konsekvenser som ställer krav på samhällsplaneringen redan idag. SMHI har tagit fram rapporten Framtidsklimat i Kalmar län − enligt RCP-scenarier som beskriver klimatet idag och vid seklets slut. Nedan redovisas reslutat och utdrag ur rapporten.

- Ökad uppvärmning med 3-5 grader med störst uppvärmning vintertid på uppemot 6 grader.
- Vegetationsperioden ökar med 2-3,5 månader och antalet varma
- dagar blir fler
- Årsmedelnederbörden kommer att öka och då mest vintertid.
- Den kraftiga nederbörden kan öka med uppemot 20 %.
- En vintertillrinning på uppemot 20 % ses för Kalmar län.
- De flesta vattendrag ser ut att få minskande tillrinning under vår, sommar och höst.
- Antalet dagar med låg markfuktighet ökar i framtiden

Konsekvenserna för samhällsbyggandet till följd av klimatförändringarna är bl.a.;

- Kommunikationerna kan påverkas av översvämningar och skador på vägar.
- Bebyggelse och byggnader kommer påverkas av ett växelvis fuktigare och torrare klimat.
- Turismen kan påverkas positivt av ökade temperaturer men riskerna för försämrad vattenkvalitet kan få negativa följder.

Fördjupningen av översiktsplanen för Djupviksområdet kommer att ligga till grund för framtida beslut om upprättande av detaljplan. I detaljplaneskedet görs en lämplighetsprövning enligt PBL 2 kap 3 § som bland annat säger att: bebyggelse skall lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till jord, berg- och vattenförhållandena. Det är av stor vikt att vid framtida detaljplaneläggning vidare utreda konsekvenserna av klimatförändringarna samt att planlägga för åtgärder som minskar negativa konsekvenser.

Havsnivåhöjning

Den högsta uppmätta havsnivån över normalvattenstånd på Ölands norra udde är 134cm och SMHI räknar med att havsnivån kommer att stiga med ytterligare ca en meter till år 2100. Länsstyrelsens rekommendationer för riskvärdering vid nybyggnation bör beaktas.

Erosion

Eftersom kustremsan till största delen består av klappersten och sluttar ca 5 meter på en sträcka av ca 100 till 200 meter från vattenlinjen, finns risk för erosion. Enligt SGIs sammanställning av förekomsten av stranderosion finns ett mindre område inom planområdets västra del som varit utsatt för erosion. I Länsstyrelsens planeringsunderlag finns ett område längs kusten utpekat som erosionsriskområde. Det finns byggnader och vägar inom 200 meter från erosionsriskområdet vilka hamnar inom riskområde. På sikt kan det behövas åtgärder inom detta område och nyexploatering inom riskområdet ställer krav på särskilda utredningar och åtgärder. Dessa bör utredas vidare i kommande detaljplaneskeden.

Ras och skred

Befintliga bebyggelseområden är huvudsakligen byggda på fast lagrad friktionsjord i form av morän och grus/sand. Även de områden som den fördjupade översiktsplanen föreslår för framtida exploatering består huvudsakligen av fast lagrad friktionsjord. Inom vissa områden med föreslagen exploatering i västra delen förkommer sand med sämre grundläggningsegenskaper. Här kan det finnas behov av grundförstärkningar, framförallt vid större belastningar. Risken för skred ökar vid närhet av vattendrag, då grundvattennivån stiger samt är avhängig på jordart och terrängens lutning. Risken för ras och skred är större i områden med morän, finsand och silt jämfört med områden med till exempel torv, grovsand, grus

och berg. Risken är också högre i lutande terräng jämfört med en plan yta.
SGI har en databas över inträffade skred och ras. I denna redovisas att inga tidigare skred har inträffat inom planområdet och inga områden är klassade som skredkänsliga på översiktlig nivå.
I samband med byggnation i områden invid vattendrag bör risken för erosion och skred alltid beaktas, sett till ändrade förhållanden.

Föroreningar i mark och vatten

Delar av området bedöms som högriskområde för kväve och fosforläckage. Riskerna innebär näringsläckage från jordbruk och enskilda avloppsanläggningar till yt- och grundvatten samt Östersjön. Delar av området styrs av EU:s nitratdirektiv som innebär att miljöhänsyn måste tas i jordbruket vad gäller växtnäring (bestämmelser om detta finns i miljöbalken).
Lofta mosse och området öster om våtmarken är påverkat av dikning och avvattnas österut.

Buller från trafik och verksamheter

Buller från vägtrafik bedöms inte orsaka ljudnivåer över de riktvärden som finns eftersom samtliga vägar inom området är mindre vägar med låga hastigheter och på grund av att området ligger på behörigt avstånd från väg 136. Buller kan förekomma från lantbrukens verksamhet och från stenbrott och stenförädling norr om området. I stenbrottet norr om planområdet finns verksamhet med uttag av sekundärsten. I stentäkten nordost om planområdet finns verksamhet med förädling av kalksten.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Vid Mickelsmässa och sydväst om Mickelsmässa finns flera lokaler för honungsblomster (klassad som ”sårbar”) och trubbstarr (klassad som ”starkt hotad”). Arterna indikerar skyddsvärda fuktängar. Ängshök (klassad som ”starkt hotad”) och höksångare (klassad som ”sårbar”) finns också inom i området. Lofta mosse har flera hotade arter, bland annat kornknarr, östkustarv och skogsklocka (klassade som ”nära hotad”).

En detaljplan som skulle komma att inverka på en fridlyst art kommer inte att kunna genomföras.

Radon och magnetfält

En enstaka radonmätning finns inom området och den visar på en låg halt men det är inte ovanligt att radonvärden skiljer sig mycket åt på Öland med punktvis förhöjda värden. Då det finns en risk för förhöjda halter av radon inom planområdet måste det vid framtida detaljplaneläggning utredas och vid behov måste all tillkommande byggnation där människor stadigvarande uppehåller sig uppföras radonsäkert.

En 50 kV luftledning och 6-10 kV-mark- och luftledningar finns inom området och i samband med detaljplaneläggning kommer uppgifter om magnetfält på olika avstånd från ledningarna i området att tas fram och lämpliga avstånd till nya bostäder klarläggas med hänsyn till hälsorisker.
Enligt myndigheternas försiktighetsprincip måste man göra en skälighetsbedömning där eventuella risker från magnetiska fält vägs mot tekniska och ekonomiska förutsättningar i varje enskilt fall.

Lantbruk och djurhållning

Lantbruksföretagen i omgivningen har nötboskap. Det är både mjölkkor, köttdjur och ungdjur. Sammanlagt finns drygt 1 000 djur på gårdarna runt omkring och betesmark finns i och runt området. Lukt kan förekomma när odlingsmark gödslas med flytgödsel.

Enligt boverkets rapport [Boverket (2011). Vägledning för planering för och invid djurhållning. Boverket publikationsservice] är ca hälften av landets pälsdjursallergiker allergiska mot häst. Eftersom hästhållningen expanderar och dessutom finns i nära anslutning till det aktuella planområdet utgår resonemangen om skyddsavstånd främst från avstånden till hästhagar och stall.

Hästallergen kan effektivt sprida sig till inomhusmiljön om bostadshuset står inom ca 10 meters avstånd från ett stall. I bostandshus som står på längre avstånd från stall och hagar är halterna av hästallergen inomhus under detektionsgränsen. Utomhus ser det lite annorlunda ut. Där kan hästallergen sprida sig 50-100 m från stall och hagar. I dagsläget finns inga föreskrifter eller rekommenderade skyddsavstånd till djurhållning. Boverket anser att bedömningen ska göras från fall till fall eftersom tillämpning av föreskrifter eller rekommenderade skyddsavstånd i praktiken blir ett hinder för god planering.
Vid planering ska kommunen i enlighet med PBL göra intresseavvägningar mellan allmänna och enskilda intressen. När de inte sammanfaller ska kommunen se till att hälso- och säkerhetsaspekter beaktas och att inget intresse gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt. Särskild hänsyn ska tas till befintlig bebyggelse, äganderätts- och fastighetsförhållanden. På landsbygden bör djurhållningens påverkan på omgivningen tillåtas vara större än i miljöer där djurhållning är ovanlig.
Djurverksamhetens nutida men även framtida omfattning tillsammans med topografin, vegetationens placering och omfattning spelar också in på hur stora olägenheterna kan bli.
Sammantaget innebär detta att många faktorer måste tas med i bedömningen av skyddsavstånd och den bör göras i detaljplaneskedet eftersom omständigheterna som påverkar kan förändras över tid och det som gäller när den fördjupade översiktsplanen skrivs inte nödvändigtvis gäller vid tidpunkten för framtagande av detaljplan.

Räddningstjänst

Närmsta brandkår finns i Borgholm och insatstiden är ca 20-25 minuter.

Trafik

Vägtrafikolyckor

I korsningen mellan väg 136 och Djupviksvägen finns inga rapporterade olyckor med personskador under åren 2003-2010. En olycka utan personskador inträffade under perioden. En utbyggnad inom planområdet kommer innebära en större belastning på vägarna och fler konfliksituationer kommer att uppstå, vilket kan medföra att åtgärder krävs som ökar framkomlighet och trafiksäkerhet. Då Djupvik och till viss del Öland som helhet upplever en stor uppgång av besökare med tillhörande trafik under sommartid kommer det även i fortsättningen vara så att det är den perioden på året då trafikanter är som mest utsatta.

Farligt gods och risk för explosion

Farligt godstransporter är hänvisade till väg 136 och bedöms normalt inte förekomma inom området.

Transporter till jordbruksföretagen med diesel till farmartankar bör i de flesta fall kunna ske direkt från väg 136 i öster.

Tillgänglighet och sociala aspekter

Övergripande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga finns i plan- och bygglagen, PBL samt i plan- och byggförordningen, PBF vilka kommunen givetvis följer.
Djupvik erbjuder möjligheter till ett rikt ute- och friluftsliv men har också en miljö som är förhållandevis extrem på sina håll vilket kan begränsa tillgängligheten dock är kommunens önskan och vilja att det finns plats för alla oavsett ålder, rörelseförmåga, bakgrund eller kön.
Badplatsen i centrala Djupvik är en stor tillgång och får ses som den tydligaste platsen där barn och unga kan vistas. Tidigare erbjöd kiosken i Djupvik minigolf som aktivitet men det är osäkert om det är aktuellt i dagsläget. Det unika landskapet och naturen är annars en outsinlig källa till lek och aktivitet.

4. FRAMTIDA MARKANVÄNDNING

Allmänt om planförslaget

Följande planförslag är inte juridiskt bindande utan ska fungera som en hjälp och vägledning vid framtida beslut beträffande Djupviks utveckling. De förslag till markanvändning som presenteras utgår från

- kommunens måldokument 'En vision av Öland 2015'
- 'Översiktsplan 2002',
- önskemål från allmänheten samt
- de styrkor och svagheter som har konstaterats i analysen i det inledande skedet av arbetet.

I framtagandet av följande planförslag har fokus framförallt legat på att förstärka de kvaliteter som redan finns idag. Att göra en god avvägning för att inte påverka jordbruket och andra näringar negativt och samtidigt kunna möjliggöra att området utvecklas för fler boende, både permanentboende och sommarboende samt bibehålla och utveckla värden för friluftsliv och tillfälliga turister. Följande rekommendationer är utgångspunkt för den fördjupade översiktsplanen:

1. Bevara höga värden och utveckla befintliga kvaliteter
Området runt Djupvik är ett av de mest attraktiva områdena för turism i Borgholms kommun. Efterfrågan på fritidsbostäder har ökat liksom fastighetspriserna de senaste åren. Anledningarna till områdets attraktivitet är bland annat de höga natur- och kulturvärdena. I framtida utveckling bör målet vara att bevara de områden som omfattas av höga värden. Detta kan innebära att områden skyddas i detaljplaner för att säkra bevaransvärda kvaliteter. Hur dessa områden ska skötas kan också bli aktuellt att ange i framtida detaljplaner.

2. Se över bebyggelsestrukturen
Djupvik bebyggelsestruktur kan beskrivas som gles, en karaktär som även fortsättningsvis bör eftersträvas.

Målet med en bebyggelseutveckling är i huvudsak att underlaget för service förbättras samt att Djupvik blir levande, inte bara på sommaren utan hela året. Det innebär att bebyggelsestrukturen behöver ses över och att möjligheterna till permanentboenden utvecklas.

3. Förstärka den historiska strukturen
Djupvik har en lång historia vilket finns att utläsa i t.ex. vägstrukturen och en del bebyggelse. Stor hänsyn ska tas till dessa kulturhistoriska spår. En utveckling bör inte ske på bekostnad av dessa värden utan bör om möjligt förtydliga dem.

Utbyggnadsstrategier för hållbar utveckling

Enligt Miljöbalken 4 kapitlet, 1–3 §§ är Öland med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i sin helhet av riksintresse. Turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen skall särskilt beaktas vid bedömning av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Det är dessutom förbud mot att etablera stora miljöstörande anläggningar.

Jordbruket är inte av riksintresse men anges i Miljöbalken vara av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Detta är särskilt viktigt i Borgholms kommun eftersom jordbruksnäringen är en av kommunens viktigaste näringsgrenar.

Jordbruksmarken inom kommunen har ett bevarandevärde ur flera synpunkter. Den är främst underlag för livsmedelsproduktion men har även sitt värde i att bevara ett öppet odlingslandskap och den biologiska

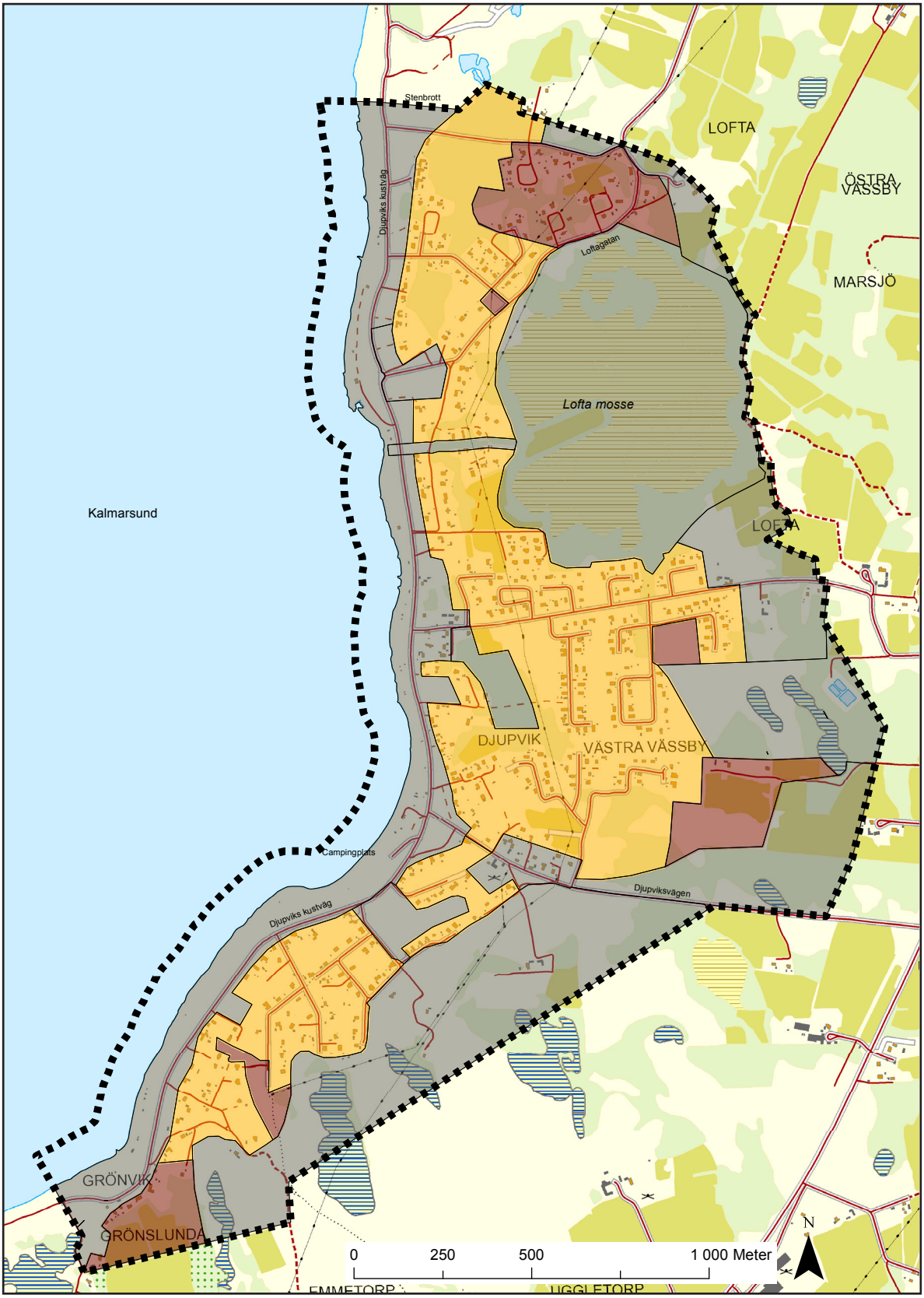

Karta 27. Bebyggelseutveckling

Bebyggelseutveckling med särskild hänsyn

Utredningsområden för bebyggelse

Områden som ska bevaras

mångfalden som är knuten härtill. Ett varierat och öppet odlingslandskap har också stor betydelse för kommunen som turistmål. De hot som finns mot jordbruksmarken är nedläggning och exploatering.
Det öländska jordbruket är många gånger en förutsättning för att värdena i flera av ovan nämnda riksintressen ska bevaras. (Översiktsplan 2002).

Bebyggelseutveckling

Förslag

Förslaget på intressanta utredningsområden för bebyggelse har tagits fram utifrån inhämtade kunskaper kring planområdets befintliga värden. Målet är att bevara de områden som är särskilt känsliga och värdefulla för naturmiljön och friluftslivet samt de som har kulturhistoriska värden. Kartorna på följande sidor visar:

1. Områden som ska bevaras då de omfattas av
- Mycket höga kulturhistoriska värden
- Mycket höga naturvärden
- Strandskydd

och därmed bedöms olämpliga att exploatera.

2. De områden där en utveckling kan ske med särskild hänsyn till platsens värden.
3. De områden som anses lämliga att utreda för ny bebyggelse.

För att läsa mer ingående kring markerade områden hänvisas till kapitlen ’Naturmiljö’ s. 37 och ’Kultur och fornminnen s 42’.

Byggrätter
Intentionen med fördjupningen är delvis att ge underlag för en fortsatt utveckling av Djupvik där permamentbostäder är en prioriterad del. Fördjupningen pekar ut områden inom Djupvik som bedöms som möjliga att utveckla för bostadsbyggande samt områden som med hänsyn till de värden som finns på platsen kan bebyggas.
Görs en sammanslagning av den totala ytan som omfattas av bedömningen bebyggelseutveckling och den yta som bedöms som möjlig att bebygga med särskild hänsyn fås en yta på ca 210 hektar. Det är svårt för kommunen att i dagsläget göra en bedömning om hur många byggrätter som är aktuella då det är många faktorer som spelar in och felmarginalen skulle bli allt för stor och missvisande.

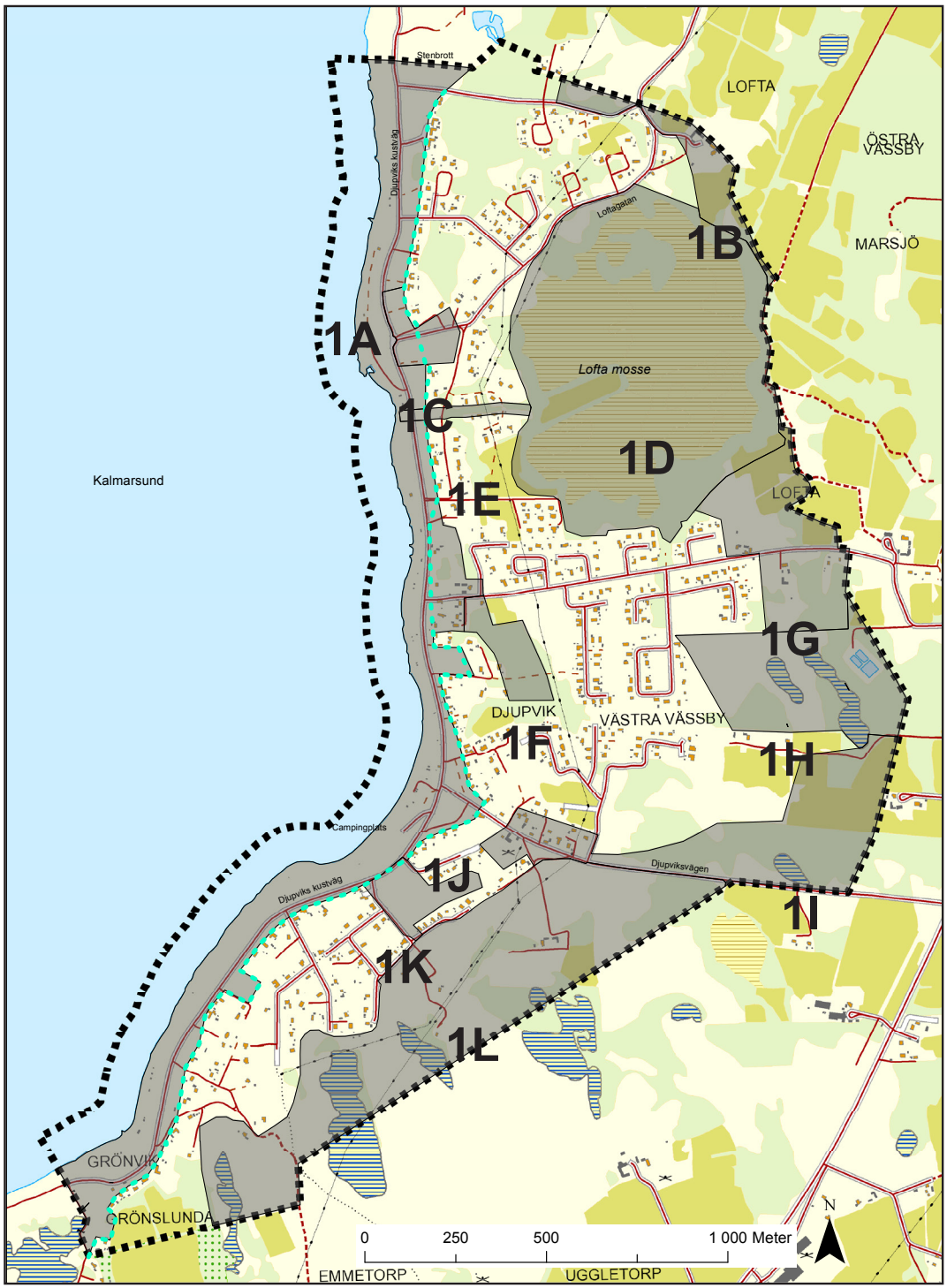

Karta 28. Områden som ska bevaras

1. Områden som ska bevaras. Ingen ny exploatering får komma till stånd.
Gråa ytor markerar de områden som omfattas av särskilt höga värden för natur, kultur eller friluftsliv. Ingen påverkan i form av ny exploatering är möjlig. Endast enstaka åtgärder och byggnader som gynnar det rörliga friluftslivet och inte påverkar befintliga värden negativt bör tillåtas.

1A Stenkusten
Inom kustområdet, ytan mellan Kalmarsund och Kustvägen. I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011), bedöms området ha mycket höga kulturhistoriska värden, se s. 42.

Fornlämningar finns på flera platser längs kusten, se s.42.

Stenkusten ingår i Riksintresse för friluftslivet, se s.31. Kustvägen är utpekad som en väg med särskilt höga värden i rapporten ”Vägen som kulturarv” (Länsstyrelsen och Vägverket, 1999). Västra kustvägen bedömdes där ha högsta bevarandevärde. Vägen beskrivs där som kanske den vackraste vägen på Öland med storslagen utsikt och höga kultur- och naturvärden.
Område öster om Kustvägen omfattas av strandskydd och bedöms ha stor betydelse för bevarandet av den öppna bebyggelsestrukturen som är karaktäristisk för Djupvik.

1B Del av Loftas kulturmarker
I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) bedöms området ha mycket höga kulturhistoriska värden, se s. 37ff.
Östra delen av området är av riksintresse för kulturmiljö, se s. 31.

1C
I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) bedöms delar av området ha mycket höga kulturhistoriska värden, se s. 37ff. Viktig utblick och värdefullt område för landskapsbilden. Erosionsriskområde.

1D Lofta mosse
Området bedömdes ha högt naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011) och ingår i den regionala naturvårdsplanen.

För att bevara mossens hydrologi ska träd omkring mossen sparas. Det är viktigt att inte dränera marken omkring mossen för att inte skada mossens värden, se Naturvärdesinventering (Calluna, 2011) s.16. Eventuella åtgärder i ytterkanterna kan påverka förutsättningarna inom hela mossen, därför bör exploatering inte vara möjlig.

I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) bedöms området ha stor betydelse ur fornlämningssynpunkt, se s. 38.

1E Föralinjen
Föralinjen är klassad som en nutida fornlämning av Länsstyrelsen. Lämningen och en zon på 15 meter på varje sida ska skyddas från ingrepp.

1F
I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) bedöms området ha mycket höga kulturhistoriska värden, se s. 37ff.
Viktig utblick. Erosionsriskområde.

1G Lundebytorp
I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) bedöms området ha mycket höga kulturhistoriska värden, se s. 37ff.

1H Betesmark, kalkfuktäng
Området bedömdes ha högt naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011).

1I
I kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) bedöms området ha mycket höga kulturhistoriska värden, se s. 39ff.

1J Området utanför bebyggelselinjen (prickad linje).
För att bevara upplevelsevärden längs kusten är det viktigt att bevara den bebyggelselinje mot Kustvägen som finns idag.
Området är en viktig utblick och ett värdefullt område för landskapsbilden. Området ingår i den regionala naturvårdsplanen.

1K Grusalvar
Området bedömdes ha naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011).
Området består av typisk öländsk alvarmark. Grusalvaret är känsligt för körskador och ska skyddas från motortrafik.
Viktig utblick och värdefullt område för landskapsbilden.

1L Naturbetesmark vid Uggletorp
Området bedömdes ha mycket högt naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011) och ingår i den regionala naturvårdsplanen.

Delar av området har bedömts inneha mycket höga kulturhistoriska värden och höga kulturhistoriska värden, se s.37ff.

Karta 29. Områden där bebyggelse kan ske med särskild hänsyn till platsens värden

2. Områden där utveckling kan ske med särskild hänsyn till platsens värden.
Inom markerade områden finns natur- och/eller kulturhistoriska värden som bör beaktas vid framtida detaljplaneläggning. En bebyggelseutveckling bör endast ske med särskild hänsyn till dessa värden och på ett sätt som inte påverkar dem negativt. Läs vidare under kapitlen 'Naturmiljö' och 'Kulturmiljö och fornminnen'.

2A Loftas kulturmarker
Ny bebyggelse kan tillkomma om utformning sker med stor hänsyn till den angränsande kulturmiljön norr om området. Placering, materialval, byggnadshöjd och utformning får inte påverka de värdefulla kulturmiljöerna negativt. All exploatering som innebär markingrepp bör föregås av en arkeologisk undersökning etapp 1. Östra delen av området är av riksintresse för kulturmiljö, se s. 31.

2B Ohävdad ängs/betesmark
Området bedömdes ha naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011). Den rödlistade arten backklöver finns över hela ytan. Området är känsligt för igenväxning och bör skötas förslagsvis med sen slåtter för att områdets värden ska bevaras.
Utöver naturvärden finns även luftburna ledningar över området.

2C
Området bedömdes ha naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011). Kommunen bedömer att det kan ske bebyggelse utveckling om det inte visar sig vid detaljplaneskedet att det finns värden som kan påverkas negativt.

2D
Området bedömdes ha naturvärde i naturvärdesinventeringen (Calluna, 2011). Kommunen bedömer att det kan ske bebyggelse utveckling om det inte visar sig vid detaljplaneskedet att det finns värden som kan påverkas negativt.

2E
De öppna alvarmarkerna har höga upplevelsevärden och ny bebyggelse kan innebära att de visuellt öppna området förloras. En försiktig, småskalig förtätning är möjlig. Ny bebyggelse ska utformas och placeras för att bevara det visuella öppna landskapet.

2F
I södra Grönvik finns kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Den befintliga bebyggelsen har till stor del kvar sin karaktär och ny bebyggelse innebär ett direkt hot mot dessa värden. Ny bebyggelse och förändring av befintlig bebyggelse i den känsliga kulturmiljön ska noggrannt prövas. En försiktig förtätning med småskaliga byggnader bedöms som möjlig.

Karta 30. Utredningsområden för bebyggelseutveckling

3 Områden där en utveckling anses möjlig.
Markerade områden anses vara möjliga utredningsområden för bebyggelse. Området omfattas inte av så pass höga natur- och kulturhistoriska värden eller ha så stor betydelse för friluftslivet att det måste skyddas från påverkan.
Undantaget är längst i norr inom planområdet, del av fastigheten Lofta 1:3, där det i kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011), se s. 37ff är utpekat som område med mycket höga kulturvärden. Området ligger ändå inom utredningsområde för bebyggelseutveckling då det 2016-06-30 § 148 av Borgholms samhällsbyggnadsnämnd, beviljades ett positivt planbesked. De höga kulturvärdena, närhet till störande verksamhet i form av stenbrottsindustri samt geologiska förutsättningar m.m. kommer få en given påverkan på det framtida detaljplanearbetet.

På följande sidor har riktlinjer sammanställts för framtida bebyggelseutveckling inom markerat område.

Riktlinjer för bebyggelseutvecklingen

Nyexploateringar bör i huvudsak vara anpassade för permanentboende. Byggrätterna i gällande detaljplaner är idag anpassade för fritidsboende och ska i nya detaljplaner utökas.

Nyexploateringar bör i huvudsak förläggas till de områden som på kartan är markerade med orange färg.

En utbyggnad bör ske enligt följande;
- I första hand förtäta längs med befintliga vägar.
- I andra hand förlänga befintliga vägar och bebygga längs med dessa.
- I sista hand exploatera nya områden.

Befintlig äldre bebyggelse bör bevaras.

Nya byggnader ska utformas så att de överensstämmer med bebyggelsekaraktären i omgivningarna.

Av betydelse för anpassningen är:
- Husens placering på tomten
- Husens proportioner, skala och utformning. Stora byggrätter som kraftigt avviker från den småskaliga bebyggelsestrukturen bör därmed undvikas.
- Husens fasadmaterial och takbeläggning
- Husens utvändiga färgsättning

Nya byggnader bör förläggas i anslutning till befintliga tomter eller i skogsbryn på liknande sätt som nuvarande bebyggelse.

Tillgängligheten till stranden får inte försämras.

Vid ny bebyggelse inom 400 meter från kusten på annan grund än berg kan det finnas risk för erosion. Därför ska samråd med länsstyrelsen angående behov av riskanalys ske tidigt i processen.

Riktlinjer för centrumområdet (se karta 19, s.45):
- En större förtätning än i övriga Djupvik är möjlig.
- Viss gatubelysning kan tillåtas inom området.
- Verksamheter och handel ska kunna utvecklas.
- Bebyggelsen bör hålla en karaktär och standard likvärdig permanentbostäder.
- Särskilt stor hänsyn ska tas till kulturhistoriska värden.

Uppdatering av planer

Gällande detaljplaner är i huvudsak från 60-talet och redovisar endast enplanshus för bostadsändamål. I allmänhet regleras tomterna och byggnaderna inte mer än så. Ett fåtal planer för mindre områden eller enstaka tomter är från början av 90-talet. Dessa anger även riktlinjer om högsta byggnadsarea, minsta tomtstorlek, placering på tomten och högsta byggnadshöjd eller totalhöjd.

Allmänna riktlinjer för uppdatering av detaljplaner:

- Större byggrätter bör i allmänhet tillåtas för att möjliggöra permanentboende.
- Möjlighet till icke störande verksamhet på den egna tomten bör finnas där det är rimligt med tanke på t.ex. tomtstorlek.
- Man bör eftersträva att bevara ett grönstråk på baksidan av alla tomter.
- Strandskyddet upphävs inom tomtmark.
- Bebyggelsens vatten och avlopp ska lösas enligt planens riktlinjer under kapitlet Teknisk försörjning.
- Planläggning av bostäder och andra verksamheter i skyddszon till Lofta mosse bör undvikas för att skydda känsligt fågelliv på mossen.
- Rekommendationerna i, till denna planen tillhörande, Naturinventering och Kulturhistorisk utredning bör följas.
- Inom utpräglade fritidshusområden bör bebyggelsen hållas småskalig.

Naturområden

Inom planområdet finns områden med höga naturvärden. Ett av huvudmålen i denna plan är att bevara dessa och möjliggöra en utveckling som inte sker på bekostnad av dessa värden. Det område som omfattas av Riksintresse för Naturvård ska enligt planförslaget bevaras och skyddas. Ingen negativ påverkan bedöms därmed drabba riksintresset. Inte heller Riksintresset för Obruten kust beräknas påverkas negativt i så stor omfattning, då stor hänsyn tagits till de höga natur- och kulturvärdena inom planområdet.

Förslag

- Djupviksområdet ska även fortsättningsvis ha stor tillgång till naturliga grönområden inom byn. Strukturer som stenmurar, buskmarker och naturliga vägrenar som bidrar lokalt till värdena ska finnas kvar.
- Områden som blir aktuella att detaljplanelägga bör inventeras och konsekvensbeskrivas med avseende på naturvärden.
- De naturområden med utpekade naturvärden ska bevaras och vid behov skötas.
- De mest störande anläggningsarbetena t.ex. sprängning (även utanför skyddszonen till Lofta mosse) förläggs till vinter, sensommar eller höst för att minimera störning på fågelliv.
- Behov av skötselplan för grönområde i detaljplaner ska noga övervägas i varje fall.
- Gröna stråk längs stenkusten och längs östra planområdet ska bevaras för att säkerställa livsmiljöer och spridningsstråk för växter och djur genom planområdet.

Vägar och kommunikation

Vägarna inom planområdet är av varierad kvalitet, se sidan 39. Problem i trafiken uppstår i huvudsak sommarmånaderna då det är många besökande samtidigt som det är många jordbruksmaskiner på vägarna.
Bedömningen är att vägarna i huvudsak håller god standard i förhållande till mängden trafik. Vid en utveckling av Djupvik förändras dock behovet.

Förslag

- Trafiksäkerheten ska prioriteras. Oskyddade trafikanter bör prioriteras i framtida detaljplanering.
- Vägarna inom planområdet ska anpassas till användningen och nyttjandegraden.
- Fler parkeringsmöjligheter bör tillskapas i anslutning till badplatsen.
- Möjligheten att anlägga cykelväg längs Djupviksvägen bör på sikt undersökas.
- Parkering i anslutning till busshållplats vid väg 136 bör anläggas för att underlätta pendling med buss.
- Kustvägen inom planområdet bör hålla samma standard som i den centrala och södra delen. Den bör vara fortsatt smal för att inte förlora sin karaktär och för att hålla hastigheterna nere.
- Åtgärder som ökar framkomligheten kring korsningen Djupviksvägen och Kustvägen är positivt.
- Vägarna inom norra och södra området kan förbättras och framkomligheten bör öka.
- Behovet av parkeringsplatser utreds närmare i framtida detaljplan.
- Korsningen vid väg 136 bör i framtiden utvecklas för att höja säkerheten vid vänstersväng.

Friluftsliv, rekreation och turism

Möjligheterna till rekreation är mycket god liksom tillgången till friluftsområden. Djupvik är mycket attraktivt för turism och efterfrågan på fritidsbostäder är stor.
I denna fördjupade översiktsplan betonar man värdet på att få en större andel permanent boende i Djupvik, men ortens betydelse som friluftsområde och turistort ska även fortsättningsvis vara stor.
Ett område längs med kusten inom södra delen av planområdet omfattas av Riksintresse för Kulturmiljö, viss exploatering föreslås inom detta område, då i anslutning till befintlig bebyggelse på mark som inte har bedömts används för rekreationsändamål. Bedömningen är därmed att tillräcklig hänsyn har tagits för att riksintresset inte ska skadas. Inte heller Riksintresset för Rörligt friluftsliv bedöms skadas då stor hänsyn har tagits till de höga natur- och kulturvärdena samt att åtgärder som gynnar turism och rörligt friluftsliv föreslås.

Förslag

- Djupviks camping ses som en tillgång för kommunen och är av merparten av invånarna i Djupvik ett uppskattat inslag i samhället. Kommunen önskar se att verksamheten bedrivs även i framtiden och då på sin nuvarande plats. Dock ser kommunen att ett fortsatt drivande av campingen måste mötas av åtgärder från verksamhetsutövaren gällande miljöaspekter som bl.a. avlopp och vatten. Kommunen har sedan tidigare ställt krav på verksamhetsutövaren att hålla området öppet för allmänheten och fritt från alla campingföremål under vintersäsongen samt att samtida murar, uteplatser och annat bråte inte ska få finnas kvar efter campingsäsongen.
- Tillgängligheten kan förbättras inom attraktiva naturområden, t.ex. genom information till besökande.
- En servicebyggnad i anslutning till badplatsen med toaletter och duschar kan upprättas.
- Åtgärder som förbättrar rekreationsmöjligheterna för barn- och ungdomar är positivt. Vid en nyexploatering bör förutsättningarna för en lekplats utredas.
- Vandrings- och cykelleder ska vara väl

markerade och information om dessa skall finnas t.ex. på kommunens hemsida. Kommunen är positiv till att nya vandringsleder anläggs i och omkring planområdet.

Kulturområden

I samband med planarbetet har en kulturhistorisk utredning tagits fram vilken pekar ut de kulturhistoriska värdena i Djupvik. Denna ska ligga till grund för framtida beslut rörande Djupviks utveckling.
Två mindre områden inom planområdet omfattas av Riksintresse för Kulturmiljö. Hänsyn har tagits till detta bl.a. genom att planförslaget anger att områdena ska bevaras eller att särskild hänsyn ska tas vid exploatering.

Förslag

- Områden med höga kulturhistoriska värden skall skyddas och förändringar utföras så att dessa värden inte påverkas negativt.

- Vid framtida detaljplanering ska de kulturhistoriska förutsättningarna utredas mer ingående för att befintliga värden inte ska gå förlorade.

- Kommunen ska bistå med råd och riktlinjer för framtida utveckling av byggnader med höga kulturhistoriska värden.

Näringsliv och service

Målet är att servicen och näringslivet ska utvecklas inom Djupvik. Förutsättningarna för en utveckling förbättras då antalet boende blir fler.

Förslag

- Det bör möjliggöras att bedriva verksamhet i kombination med bostäder inom hela planområdet vid ny detaljplanering.

- Verksamheter inom bostadsfastigheter får inte vara störande och inte medföra någon negativ miljöpåverkan.

- Jordbrukets intressen skall prioriteras.

- I framtida detaljplanering bör man peka ut områden lämpliga för service.

Teknisk försörjning

Förslag

Vatten och avlopp
Vattentäkten i Sandvik kommer även i framtiden att försörja området med dricksvatten. Ledningsnätet klarar en utökad bebyggelse men av driftssäkerhetsskäl och för att klara den höga belastningen sommartid kommer ledningsnätet att byggas ut.

På grund av att marken är olämplig för infiltration och på grund av risken för näringsläckage till Östersjön kommer ny bebyggelse att anslutas till det allmänna va-nätet.

Dagvatten
I dagsläget finns problem med översvämningar inom området på grund av brister i omhändertagande av dagvatten. Innan eller i samband med framtagning av nya detaljplaner för bostäder bör det utredas hur omhändertagning av dagvatten ska ske inom området. Dagvatten bör omhändertas lokalt inom området, till exempel i anslutning till varje nytt bostadsområde.

För att MKN ska kunna uppnå god status krävs att man i framtida detaljplaner reglerar omhändertagandet av dagvatten t.ex. genom maximal andel hårdgjorda ytor,

gröna tak, möjlighet att anlägga diken för att underlätta transporten samt styra avrinningen till ytor som kan tillåtas översvämmas, samt underlätta kontrollerad transport ut mot havet. Öppna dagvattenlösningar har flertalet fördelar jämfört med traditionella dagvattensystem under mark. Grönytor och diken genererar mindre avrinning och kan leda till bättre rening och fördröjning av dagvattnet vilket minskar översvämningsrisker.

Renhållning /Sopsortering
Sophämtningen kommer att skötas av Borgholm Energi AB och den närmsta återvinningsstationen finns i Föra.

Om det finns ett behov och om det går att finna en lämplig plats, bör en ny återvinningsstation lokaliseras inom området.

El
Elnätet ägs av Eon och de förväntas kunna försörja nya bostäder med el och vid behov bygga ut nätet.

Tele/data
Telia kan leverera bredband via telefonnätet till de flesta adresser i området och förväntas kunna bygga ut nätet så att nya bostäder får tillgång till fast telefoni.

Fjärrvärme
Fjärrvärme planeras inte i området. En utbyggnad är inte trolig inom överskådlig framtid.

Havsnivåhöjning
Klimatförändringar är oundvikliga i dagenssamhälle. Vad detta innebär går att läsa om på sid 68.
Det mesta pekar på ett ökat vattenstånd i Östersjön med ca en meter fram till år 2100. Följande riktlinjer ska följas för att hantera havsnivåhöjningar:
• Ny bostadsbebyggelse ska placeras på minimum 2,8 meters markhöjd.
• Ny lokalisering av offentliga lokaler och samhällsfunktioner, exempelvis skolor, idrottshallar, vårdlokaler, reningsverk mm ska placeras på minst 4 meter markhöjd.
• Strategi för framtida åtgärder - befintlig bebyggelse, samhällsfunktioner samt infrastruktur ska utredas när och hur ett skydd kan ske.
• Styra avrinningen vid extrema regn till ytor som kan tillåtas översvämmas, samt fördröja transport ut mot havet.
• Vid de särskilt utsatta samhällsviktiga verksamheterna bör lokala åtgärder som syftar till att leda vattnet bort från verksamheten prioriteras.
• Ny bebyggelse ska anpassas för att översvämning ska undvikas.
• Mark i framförallt lågpunkter, grönstråk och kustzoner ska lämnas obebyggda. Detta för att kunna leda vatten till dessa översvämningsbara områden vid extremregn och att ha plats för att bygga skyddsbarriärer, ex vallar, mot kusten vid stigande havsnivåer.

Jordbruksmark
Jordbruksmarken har en viktig funktion som odlingsmark, betesmark och som spridningsarealer, men även som ett kulturhistoriskt och karaktärsskapande inslag.

Djupvik är omgivet av större jordbruksmarker varav vissa omfattas av planområdets yttre delar. Viss del av marken inom planområdet består också av jordbruksmark men då i mindre spridda samlingar. Planen fokuserar på att bevara de större sammanhängande jordbruksmarkerna som omger Djupvik men bedömer att det finns möjlighet att ta i anspråk de mindre odlingsmarkerna som ligger i närheten av redan tätbebyggt område.
Den jordbruksmark som anses bevarandevärd finns utpekad i den regionala bevarandeplanen för odlingslandskapet och har i fördjupningen lagts som bevarandevärd. Kommunen anser att det är av stor vikt att samla tillkommande bebyggelse i de områden som redan har tagits i anspråk för att begränsa en spridning av exploatering till de större sammanhängande jordbruksmarkerna.

DEL 2

Miljökonsekvensbeskrivning

Djupviksområdet

KSau 2017-06-13

MEDVERKANDE

Miljökonsekvensbeskrivning
Anna Sandström, Calluna
Maria Pettersson, miljöstrateg
Borgholms kommun
Magnus Karlsson, miljöstrateg
Borgholms kommun

Medverkat har även
Boende inom planområdet
Bo Persson, projektchef
Borgholm Energi AB
Samhällsbyggnadsförvaltningen,
Borgholms kommun

INNEHÅLL

Sammanfattning **89**

1. Inledning **93**

Planområdet 93
Miljöbedömningens syfte 93
Avgränsning av MKB 94
Avgränsning av alternativ 95
Metodik och bedömningsgrunder 97
Bedömningsgrunder 97

2. Konsekvensbedömning **99**

Naturmiljö 99
Grönstruktur 101
Kulturmiljö 103
Landskapsbild 105
Friluftsliv, turism och rekreation 107
Mark och vatten 108
Klimat och erosion 109
Hälsa och säkerhet 110
Samhällsekonomiska och sociala konsekvenser 112
Kumulativa effekter av planens genomförande 113

3. Påverkan på riksintressen, skyddade arter och områden **115**

Riksintressen 115
Natura 2000 116
Strandskydd 117
Övriga skydd 117

4. Påverkan på annan planering **118**

Förenlighet med översiktsplanen för Borgholms kommun 118

5. Miljö- och folkhälsomål, miljökvalitetsnormer **119**

Nationella och regionala miljömål 119
Folkhälsomål 122
Miljökvalitetsnormer 123

6. Fortsatta utredningar **124**

7. Samlad bedömning av konsekvenser **125**

Miljökonsekvenser 125
Miljö- och folkhälsomål 127
Kommunala mål 127
Strandskydd 127
Riksintressen 127
Skyddade områden 127

8. Referenser **129**

SAMMANFATTNING

Planområdet är beläget intill Kalmarsund väster om väg 136 mellan Borgholm och Löttorp dit det är ungefär 2 respektive 1,8 mil. Området omfattas av byarna Djupvik och Lundebytorp samt delar av Lofta och Grönvik.

Djupvik med omnejd utgör ett attraktivt område för boende. De unika förutsättningarna som området besitter bland annat i form av närheten till Kalmarsund och vacker natur lockar många besökare och området är mycket attraktivt som turistort. Närheten till tätorterna Borgholm och Löttorp innebär att området även är attraktivt för permanentboende. Det har länge funnits en efterfrågan på bostäder och ett högt byggtryck inom området. De undermåliga vatten- och avloppslösningarna har tidigare begränsat utvecklingsmöjligheterna, men i och med att man i dagsläget drar nya kommunala vatten- och avloppsledningar öppnas möjligheterna till utveckling igen.

Kommunens mål är att området ska utvecklas och att fler ska få möjlighet att bo inom Djupviksområdet. Utvecklingen får dock inte påverka karaktären eller höga befintliga värden negativt.
Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) behandlar översiktligt de miljöaspekter som anses kan medföra betydande miljöpåverkan och som har avgränsats i samråd med länsstyrelsen i Kalmar län. Följande miljöaspekter har miljöbedömts: ’kulturmiljö’, ’naturmiljö’, ’landskapsbild’, ’mark och vatten’, ’friluftsliv, rekreation och turism’, ’klimat och erosion’, ’hälsa och säkerhet’ och ’samhällsekonomiska och sociala effekter’.

MKB:n har även gjort en bedömning av betydande miljöpåverkan på allmänna intressen som riksintressen (flera), Natura 2000 (Knisa mosse) och strandskydd samt vägt påverkan mot kommunala mål, miljömål och miljökvalitetsnormer.

Två alternativ har miljöbedömts:
Planförslaget: Utveckling enligt den fördjupade översiktsplanen.
Nollalternativet: Motsvarande storlek på utveckling utan en fördjupad översiktsplan.
Två öppna samråd har hållits med allmänhet, boende och andra intressenter under arbetets gång och det har bidragit till kunskap om vilka problem och tillgångar som finns i området och många andra värdefulla synpunkter. Det har även varit flera som har hört av sig till planansvariga under tiden för att föra fram synpunkter och velat diskutera planen. Intresset har varit stort. Alla synpunkter har behandlats under planprocessen och värderats mot samhällets intressen för att få en god avvägning gentemot enskilda intressen.

Sammanfattande om miljökonsekvenser

Totalt sett ger planförslaget mindre risk för stora negativa konsekvenser än nollalternativet.

Störst risk för att negativa konsekvenser uppstår är det för kärnvärdena i området: naturmiljö, kulturmiljö, grönstruktur och landskapsbild.

Med den fördjupade översiktsplanen som grund kan stora delar av riskerna minimeras och värdena skyddas från påverkan som ger allvarliga konsekvenser. I vissa fall innebär även planen positiva konsekvenser. Det är viktigt att hantera även kumulativa effekter som kan uppstå i och utanför planområdet om utvecklingen även tar fart utanför planområdet med nya VA-lösningar och kanske bättre service i Djupviksområdet. Idag saknas en plan för hur det ska hanteras.

Nollalternativet saknar ett helhetsperspek tiv och bedöms ge påtagligt större risk för negativa och stora konsekvenser på värden som avses att bevaras, utvecklas och skyddas.

Miljökonsekvenser

Eftersom planen inte anger exakt hur stor utvecklingen blir med bebyggelse eller var den kommer att ske har konsekvensbedömningen baserats på risk för negativa och positiva konsekvenser. Bedömningen baseras på att planförslaget följs i detaljplaneskedet.

Miljöaspekt	Planförslag	Nollalternativ
Naturmiljö Risk för att värdefulla naturmiljöer försvinner eller får lägre kvalitet och att livsmiljöer för hotade arter samt småbiotoper försvinner.	Möjligheterna är goda att bevara områdets naturvärden och risken är liten för stora konsekvenser. Det är viktigt med fördjupad kunskap i varje detaljplaneärende.	Risken för stora konsekvenser ökar om ett helhetsperspektiv på områdets naturvärden saknas.
Grönstruktur Risk för ökade barriäreffekter i östra delarna och genom att småmiljöer försvinner mellan hus. Risk för störning på fågelliv.	Möjligheterna är goda att behålla grönstruktur med gällande planförslag och därmed innebära små konsekvenser. Konsekvenser kan bli stora om inte tillräcklig hänsyn tas till fågellivet på Lofta mosse eller att spridning mellan betesmarker försvåras.	Risken ökar för att stora konsekvenser kan uppstå genom att spridningsstråket försvagas genom Djupviksområdet och att utbytet mellan värdefulla naturområden längs Ölandskusten minskar utan en plan som tar hänsyn till grönstrukturen i området.
Kulturmiljö Risk för att kulturmiljöer försvinner eller otydliggörs utan anpassningar till kulturmiljö och fornlämningar i området och genom förtätningar och dålig anpassning av hus till lokala traditioner.	Möjligheterna är goda att minimera konsekvenserna till små-måttliga med anpassningar till kulturmiljövärden och fornlämningar. På vissa ställen kan kulturmiljöer synliggöras bättre och få positiva konsekvenser. Det är viktigt med fördjupad kunskap i varje detaljplaneärende.	Risken ökar att det kan uppstå stora negativa konsekvenser på kulturmiljöer och fornlämningar utan en övergripande analys och strategi för kulturmiljövärden.
Landskapsbild Risk för att natur- och kulturmiljöer försvinner, växer igen, byggs igen. Risk för skalbrott i den småskaliga strukturen. Risk för att bebyggelse tar bort luftighet och bryter mot lokala traditioner i bebyggelsestruktur.	Konsekvenserna kan bli stora för landskapsbildsvärden men med planens riktlinjer och förslag och genomtänkt bebyggelsestrategi bedöms riskerna minska att utvecklingen ger mer än små till måttliga konsekvenser.	Utan en genomtänkt bebyggelsestrategi är risken stor att konsekvenserna kan bli stora för landskapsbildsvärden. Utan helhetsperspektiv som planförslaget ger ökar risken för negativa effekter på kulturhistoriska samband, utblickar, friluftsupplevelser och naturmiljö.

Miljöaspekt	Planförslag	Nollalternativ
Friluftsliv, turism och rekreation Risken finns att tillgängligheten försämras till området, värden som lockar besökare försvinner eller blir mindre attraktiva och att servicen försvagas.	Om planförslaget följs bedöms möjligheterna att bevara områdets värden för friluftsliv, rekreation och turism goda. Om utvecklingen kan innebära bättre service kan det bli positiva konsekvenser för friluftsliv, turism och rekreation.	Risken är större än för planförslaget att negativa effekter uppstår allteftersom detaljplaner tillkommer. Att områden som är viktiga för besökare byggs bort eller upplevs privatiserade. Det kan även påverka områdets natur- kultur och friluftsvärden negativt vilket minskar områdets attraktivitet.
Mark och vatten Risk för läckage av fosfor och kväve och risk för dränering av Lofta mosse. Risk för försämring av jordbruket.	Det finns fördelar med att VA byggs vilket minskar påverkan på mark och vatten. Med planförslaget ska jordbruket prioriteras. Utbyggnaden bedöms ge små konsekvenser för mark och vatten.	Konsekvenserna bedöms likartande som för planförslaget.
Klimat och erosion Risk för översvämningar i området och risk för erosion i vissa delar av området.	Översvämningsrisk, dagvattenhantering och erosionsrisk bör hanteras i detaljplaneskedet. Risker finns men behöver inte ge några konsekvenser.	Översvämningsrisk, dagvattenhantering och erosionsrisk bör hanteras i detaljplaneskedet. Risker finns men behöver inte ge några konsekvenser.
Hälsa och säkerhet Risk för ökade trafikproblem i området och vid utfarten till lv 136 Säkerhetsrisker i området Risk för lukt och buller från jordbruket Risk för störning från stenbrotten i Lofta Risk för magnetiska fält från elledningar Risk för dålig vattenkvalitet	Det finns åtgärder för att minimera riskaspekter i planförslaget. Trafiklösningar är viktigt att studera närmare framöver. Vattenkvaliteten kommer bli bättre med nya VA-ledningar i området. Det är viktigt att jordbrukets möjligheter att bruka marken inte försämras därför ska skyddsavstånd utredas för att minimera störning.	Med nollalternativet bör riskerna hanteras ungefär likartat. Något ökad risk att jordbruket påverkas negativt och att trafikfrågan inte lyfts med samma helhetsperspektiv.
Samhällsekonomiska och sociala konsekvenser	En utveckling i Djupviksområdet kan bli positivt för både kommunen och för servicen i Djupviksområdet.	Med ett nollalternativ kan effekterna bli ungefär likartade men risken ökar något att värden som gör Djupviksområdet attraktivt kan försämras utan sammanhållen planering. Det kan också påverka jordbruket negativt.
Kumulativa effekter	Risken finns att utvecklingen blir större även i närliggande områden när Djupviksområdets utveckling tar fart. Det behöver hanteras i fortsatt planering för att behålla de värden som är utpekade i den fördjupade	Risken finns att utvecklingen blir större även i närliggande områden när Djupviksområdets utveckling tar fart. Utan övergripande plan kan konsekvenserna bli stora på värden som utmärker Ölands västra kust.

Miljö- och folkhälsomål

Tre miljömål har bedömts mot projektet, ”ett rikt odlingslandskap”, ”god bebyggd miljö” och ”ett rikt växt- och djurliv”. Övriga miljömål kan påverkas i någon mån men på ett diffust plan.

Det finns risk att miljömålen ”ett rikt odlingslandskap” och ”ett rikt växt och djurliv” kan motverkas. Det är viktigt att de riktlinjer och förslag som finns i den fördjupade översiktsplanen följs för att risken ska minimeras.

Planen kan medverka till att miljömålet ”god bebyggs miljö” uppfylls genom att nya boendemöjligheter skapas i en attraktiv miljö.

Kommunstyrelsen har utifrån en framtagen folkhälsoprofil gett folkhälsorådet i uppdrag att arbeta vidare med tre av folkhälsomålen vilka är:
1. Delaktighet och inflytande i samhället
3. Trygga goda uppväxtvillkor
5. Sunda säkra miljöer och produkter

Om riktlinjerna i den fördjupade översiktsplanen följs kan det medverka till att fölkhälsomålen uppfyllt.

Kommunala mål

Den fördjupade översiktsplanen ligger väl i linje med kommunens översiktsplan och de ställningstaganden som har gjorts både i den och i Borgholm vision 2014.

Strandskydd

Planförslaget innebär att strandskyddets syften bör kunna uppfyllas utan negativ påverkan på de värden som strandskyddet avser att skydda. Även med planförslaget krävs det ett upphävande med särskilda skäl vid detaljplaneläggning inom strandskyddat område.

Riksintressen

Bedömningen är att den fördjupade översiktsplanen kan följas utan påtaglig skada på riksintressena.

De intressen som har bedömts är:
Riksintressen för rörligt friluftsliv och obruten kust MB 4 kap 1-3§.

Riksintresse för naturvård. friluftsliv och kulturmiljö MB 3 kap 6§.

Natura 2000-området Knisa mosse ligger utanför planområdet och förändringar inom planområdet kan indirekt påverka Natura 2000-området. För den starkt hotade (EN) fågeldirektivarten ängshök är det viktigt att tillräcklig hänsyn tas vid Lofta mosse vid planeringen av Djupviksområdet för att inte försvåra häckningen för ängshök där.

Skyddade områden

Det generella biotopskyddet gäller för stenmurar och småvatten inom området. Ansökan för ev. ingrepp görs vid detaljplanetillfället.

1. INLEDNING

Planområdet

Planområdet är beläget intill Kalmarsund väster om väg 136 mellan Borgholm och Löttorp dit det är ungefär 2 respektive 1,8 mil. Området tillhör Föra socken och omfattas av byarna Djupvik och Lundebytorp samt delar av Lofta och Grönvik. Planområdet avgränsas i väster av Kalmarsund och i övriga väderstäck av alvarsmark, strandängar och jordbruksmark. Djupvik utgör den centrala byn och utgör en naturlig mötesplats för boende i området. Här finns en kiosk/restaurang som är öppen sommartid, bad, camping etc.

Området har expanderat mycket de senaste åren och på grund av undermåliga vatten- och avloppsledningar har fortsatt byggande stoppats. Det innebär att här finns obebyggda tomter.

Vision och mål

Djupvik med omnejd utgör ett attraktivt område för boende. De unika förutsättningarna som området besitter bland annat i form av närheten till Kalmarsund och vacker natur lockar många besökare och området är mycket attraktivt som turistort.

Närheten till tätorterna Borgholm och Löttorp innebär att området även är attraktivt för permanentboende. Det har länge funnits en efterfrågan på bostäder och ett högt byggtryck inom området. De undermåliga vatten- och avloppslösningarna har tidigare begränsat utvecklingsmöjligheterna, men i och med att man i dagsläget drar nya kommunala vatten- och avloppsledningar öppnas möjligheterna till utveckling igen.

Kommunens mål är att området ska utvecklas och att fler ska få möjlighet att bo inom Djupviksområdet. Även boende har uttryckt önskemål om fler inflyttande som bland annat kan förbättra underlaget för service. Framför allt bör möjligheter till permanentboende tillskapas. Utvecklingen får dock inte påverka karaktären eller höga befintliga värden negativt.

Förutsättningar och riktlinjer mm för utbyggnaden beskrivs utförligare i Del 1 Fördjupning av översiktsplan.

Miljöbedömningens syfte

Till en översiktsplan ska enligt 4 kap. 2a § PBL en miljöbedömning göras. Enligt 4 § förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) antas alltid en översiktsplan medföra betydande miljöpåverkan och en MKB ska upprättas. Miljöbedömningen är den process i vilken MKB:n arbetas fram.
En MKB ska enligt 6 kap. 13 § MB, innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till aktuell kunskap, bedömningsmetoder, planens innehåll och detaljeringsgrad, allmänhetens intresse och att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med andra planer eller program.

MKB:n ska identifiera och beskriva vilka direkta, indirekta, kumulativa och samlade effekter och konsekvenser planförslaget har på människor och miljö, samt om möjligt presentera alternativ till planen. Med kumulativa effekter menas hur en åtgärd tillsammans med andra pågående, tidigare och framtida åtgärder påverkar miljön i ett område.

MKB:n ska även fungera som ett diskussionsunderlag i samrådsprocessen och som ett beslutsunderlag för myndigheten. MKB:ns rekommendationer är inte tvingande utan beslutsfattarna kan välja bort den miljömässigt bästa utvecklingen och istället prioritera ekonomi, sysselsättning eller annat. I sådana fall ska det finnas goda skäl som ska redovisas noggrant.

Syftet med miljöbedömning och MKB är att uppnå en hållbar utveckling och att få fram bättre beslut sett ur miljöns perspektiv. Detta görs genom att miljöbedömningen samordnas med planprocessen (MB 6 kap. §11).

Avgränsning av MKB

Ett tidigt samråd hölls med länsstyrelsen i Kalmar län den 16 augusti 2011 angående avgränsning och detaljeringsgrad av MKB:n till fördjupning av översiktsplanen för Djupviksområdet. Länsstyrelsen hade inför mötet fått en samrådshandling med förslag på avgränsning av MKB, utkast till planförslag, naturinventering (Calluna, 2001)samt kulturmiljöutredning (Lamke et al, 2011). Länsstyrelsen var överens med Borgholms kommun om avgränsningen av MKB:n.

Geografisk avgränsning

Den översiktliga miljöbedömningen föreslås omfatta samma geografiska område som den fördjupade översiktsplanen. Åtgärder utanför planområdet som kan innebära påverkan inom planen ska belysas. I de avseenden där planens genomförande kan komma att påverka miljöer utanför Djupviksområdet ska detta också belysas. Det kan gälla exempelvis påverkan på risk- och säkerhetsaspekter, landskapsbilden och miljökvalitetsnormer.

Avgränsning i tid

Planens miljökonsekvenser beskrivs för en framtida situation, när hela planområdet bedöms färdigbyggt. En grov uppskattning är att planen kan vara giltig i max 20 år.
Miljökonsekvenser uppstår på olika lång sikt och det ingår i MKB:n att redovisa positiva och negativa effekter av den planerade utvecklingen i området.

Avgränsning av miljöaspekter

Avgränsningen ska fokusera på aspekter där miljöpåverkan kan förväntas bli betydande. Följande miljöaspekter har bedömts kunna bli betydande:

- Kulturmiljö
- Naturmiljö
- Landskapsbild
- Mark och vatten
- Friluftsliv, turism och rekreation
- Klimat och erosion
- Hälsa och säkerhet
- Samhällsekonomiska och sociala effekter

MKB:n ska även göra en bedömning av betydande miljöpåverkan på allmänna intressen som: riksintressen (flera), Natura 2000 (närheten till Knisa mosse) och strandskydd.

Aspekter som inte bedöms behöva belysas:

Vägtrafikbuller, farligt gods, markföroreningar, radon och luftföroreningar bedöms inte kunna ge betydande miljöpåverkan av planens utförande.

Farligt gods sker i huvudsak på väg 136 och berör inte planområdet.
Vägtrafikbuller uppstår framförallt på väg 136 och avståndet till planen är så pass långt att det inte berörs.

I området har inga kända miljöfarliga verksamheter bedrivits och det finns inga nya kända utsläppskällor. Ingen mark för industrier med miljöfarlig verksamhet planeras.

Avgränsning av alternativ

I arbetet med planen och miljökonsekvensbeskrivningen ingår att undersöka rimliga alternativ till planförslaget.

Enligt miljöbalken 6 kap § 12 ska en miljökonsekvensbeskrivning alltid innehålla en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs, ett så kallat nollalternativ. Nollalternativet beskriver en situation i framtiden upp till 20 år framåt och ska inkludera sådana förändringar i planområdet eller förändringar som påverkar planområdet som man bedömer kan vara genomförda inom samma tidshorisont.

Planförslag – kort beskrivning

I den fördjupade översiktsplanen Del 1 redovisas planförslaget utförligt samt även dagens förutsättningar med markanvändning och miljö- och riskfaktorer.

Sammanfattningsvis innebär planförslaget följande:

- Förtätningar och utbyggnad av fritidshusområde och möjliggörande av permanentboende i lämpliga delar av Djupviksområdet. Detta möjliggörs genom VA-utbyggnaden.
- Positiva samhällseffekter uppstår genom att antalet boende i kommunen kan komma att öka och antalet fritidshusboende kommer att öka. Det ger underlag till bättre kommunal service på landsbygden och lokalt näringsliv. Det kommer också innebära att flera arbetstillfällen skapas i samband med byggnation.
- Trafikkorsningen vid väg 136 in mot Djupviksområdet är viktig att vid behov förbättra när det uppkommer fler bilrörelser med fler boenden i området.
- God avvägning för att inte påverka jordbruket och andra näringar negativt och samtidigt kunna möjliggöra att området utvecklas för fler boende, både permanentboende och sommarboende samt bibehålla och utveckla värden för friluftsliv och tillfälliga turister.
- Plan för hänsynstagande och utvecklande av värdefulla miljöaspekter i området, natur, kultur och landskapsbild och god hushållning av naturresurser.
- Ska visa att det inte innebär betydande miljöpåverkan på utpekade riksintressen och Natura 2000-området Knisa mosse.
- Uppfylla mål i Översiktsplanen

Motiv till val av föreslagen plan

Det finns en stor efterfrågan på att exploatera inom Djupviksområdet för de höga kvaliteter som finns med det vackra landskapet, närheten till havet och värdefulla kultur- och naturmiljöer. Området är känsligt för utbyggnad och det är viktigt att det finns en övergripande plan för vart det kan vara möjligt att exploatera samtidigt som höga värden bevaras. Grunden för den fördjupade översiktsplanen är att värna dessa värden och visa hur en utveckling kan ske på dessa premisser.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär utveckling i samma geografiska område och inom samma tidsperiod som planförslaget. Utvecklingen bedöms också kunna bli i samma storlek som för planförslaget och innehålla både fritidshusboende och åretruntboende. Efterfrågan finns redan idag. En viktig faktor för utvecklingen i nollalternativet är att det till skillnad från nuläget innehåller förbättrad VA i och med att kommunalt vatten och avlopp nu byggs till området.

Nytt VA-system kommer att innebära att området kommer att bli möjligt att utveckla även utan en fördjupad översiktsplan. En stor skillnad mot planförslaget är att ny bebyggelse inte kommer att utformas och placeras där det är mest lämpligt utan i första hand efter de önskemål som uppkommer.

Utan en övergripande utvecklingsplan blir det så kallad frimärksplanering. Utvecklingen kommer inte ske där det är mest lämpat utifrån hela områdets miljöaspekter

utan efter exploatörers önskemål och kan därmed ge negativa effekter på de höga natur-, kultur- frilufts- och landskapsvärden som finns. Effekter kan vara svåra att förutse när planeringen sker på små ytor utan ett helhetsperspektiv. Detaljplaneringen i nollalternativet riskerar också att ge området en ökad känsla av splittrad bebyggelse då hus och tomtplanering i högre grad bestäms av enskilda.

Inga åtgärder av infarten från väg 136 eller utbyggnad/upprustning av andra vägar är planerade.

De positiva samhällseffekterna bedöms kunna bli likvärdiga som för planförslaget.

Övriga alternativ som förkastats i tidigt skede

Dessa alternativ har bedömts i tidigt skede men inte bedömts som aktuella att gå vidare med:

Delutbyggnad av Djupviksområdet: Bedömningen är att det inte finns lämpliga delutbyggnader eller etapper i det området som utreds. I den fördjupade översiktsplanen utreds vilka områden som är möjliga att utveckla och på vilket sätt. Området är olämpligt för stora nya bebyggelseområden och bör växa fram naturligt utifrån delområdenas olika förutsättningar.

Endast fritidshusboende:
Det kommer att uppstå efterfrågan på permanentboende, och detta är tänkt att styras till en mindre del av planområdet. Ökade krav på bekvämlighet under semestern innebär att fritidshus som byggs idag ofta har åretruntstandard och att befintliga rustas upp. Det blir inget tydligt alternativ.

Annan utbredning av planområdet:
Annan utbredning av planområdet har diskuterats med utökning av området norr om kalkstensbrottet i norra delen av planområdet men förkastats då denna del har annan huvudinfart och behöver bedömas från väg 136 och in mot kusten. Den sammanhållna bebyggelsen runt Djupvik slutar norrut vid stenbrottet, söderut vid alvarsgränsen, västerut av Kalmarsund och österut av obebyggd mark.

Ställningstaganden under planeringen

Under planeringen och efter samråd med allmänhet, boende, länsstyrelse och andra intressenter har allmänna riktlinjer tagits fram för utvecklingen i området. Dessa finns att läsa i Del 1, kap 4 som beskriver planförslaget.

Metodik och bedömningsgrunder

Metod och utredningar

Miljökonsekvensbedömningen grundas på:

- Utredningar av natur- och kulturmiljövärden i området
- Ett flertal platsbesök
- Enkel grönstrukturanalys
- Tidigt samrådsmöte med boende och allmänhet i området vid två tillfällen
- Tidigt samrådsmöte med länsstyrelsen Kalmar län, avgränsningssamråd 16/8 2011
- Samråd med sakägare och andra intressenter som haft viktig information för planens utformning.
- Genomgång av tillstånd för VA-utbyggnad, Borgholms energi.
- Möten med projektgrupp som består av planförfattare och representanter för Borgholms kommun.
- Digital geografisk information från Artdatabanken, Borgholms kommun, Fornminnesregistret (informationssystemet om fornminnen, FMIS), Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, SGU
- Litteratur- och kartstudier (kända rapporter, böcker, utredningar, kartor mm)
- Planförslaget

Fördjupad beskrivning av analyser som gjorts särskilt för fördjupningen av översiktsplanen och konsekvensbedömningen:

Kulturmiljöanalys
En fördjupad kulturmiljöanalys har genomförts av Kalmar läns museum som beskriver landskapets historia fram till idag, värdefulla byggnadsmiljöer och fornlämningar samt en känslighetsanalys för utbyggnad av området och en bedömning av fortsatta utredningsbehov för olika delar i samband med detaljplaneläggning.

Naturmiljöanalys
En naturvärdesutredning har genomförts av Calluna AB inom planområdet för att utreda värdefulla naturmiljöer och göra en känslighetsanalys för fortsatt utbyggnad.

Grönstrukturanalys
En enklare grönstrukturanalys har genomförts inom MKB-arbetet för att se vilka värdefulla ekologiska samband som finns och hur naturmiljöerna samverkar med Djupviksområdet. Bedömning av påverkan på Natura 2000-områden, riksintressen mm ingår.

Bedömningsgrunder

Planen har bedömts mot ett nollalternativ med avseende på påverkan, effekter och konsekvenser på miljön utifrån dagens kända kunskaper och nya utredningar om området samt yttranden från samråd med olika intressenter.

Konsekvensbedömningarna har gjorts utifrån att hela planen förverkligas även om det scenariot kanske inte inträffar.

Konsekvenserna har bedömts utifrån förväntad grad av påverkan, effekter på värden och varaktigheten av påverkan.
Den fördjupade översiktsplanen pekar inte ut exakt hur den förväntade utvecklingen ska ske utan anger förslag och riktlinjer. I MKB:n görs enkla riskbedömningar för att se om negativa konsekvenser kommer att uppstå och på vilket sätt de kan uppstå.

För konsekvensbedömning av planen används nationella, regionala och kommunala mål, miljökvalitetsnormer och riktlinjer för miljö, hälsa och utveckling. De kommunala målen hämtas från Borgholms översiktsplan, en vision av Öland 2015 och vision Borgholm 2014.

Naturvårdsverkets handledning används för bedömning av betydande miljöpåverkan i riksintressen och Natura 2000-område.

2. KONSEKVENSBEDÖMNING

Naturmiljö

Djupviksområdet ligger naturskönt med mycket höga naturvärden i området samt öster, norr och söder om området. Läs vidare om naturvärdena i kapitel 3 i del 1. Områden som är avgränsade i naturvärdesinventeringen finns även beskrivna i rapporten ”Naturvärden i Djupviksområdet” (Andersson & Häggberg 2011).

Naturmiljöerna i planområdet är särskilt känsliga för:

Exploatering i utpekade naturvärdesobjekt.

Förtätning så att småmiljöer mellan husen försvinner, t.ex. artrika vägrenar, busk- och gräsmarker och stenmurar. Förtätning där småmiljöer och naturlig vegetation försvinner mellan hus och längs vägar kan innebära ökade barriäreffekter och att spridning försvåras genom bostadsområdet.

Åtgärder som stör fågelliv under häcknings-tid, särskilt Lofta mosse.

Upplag av material på ytor med artrik gräsmark.

Upphörd hävd i betesmarkerna.

Dränering av våtmarkspartier.

Gödsling av naturliga gräsmarker.

Avverkning av träd, särskilt äldre träd.

Förslag/riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen (kapitel 4):

Områden med mycket höga naturvärden är utpekade som områden där ingen exploatering får komma till stånd.

Områden med höga naturvärden och skyddszon till Lofta mosse är utpekade som områden där det är tveksamt om exploatering bör möjliggöras.

Områden med naturvärden är utpekade som områden somska bevaras eller där en utveckling kan ske med särskild hänsyn.

Djupviksområdet ska även fortsättningsvis ha stor tillgång till naturliga grönområden inom byn. Strukturer som stenmurar, buskmarker och naturliga vägrenar som bidrar lokalt till värdena ska finnas kvar.

Områden som blir aktuella att detaljplanelägga bör inventeras med avseende på naturvärden.

Naturområden med utpekade naturvärden ska bevaras och vid behov skötas.

De mest störande anläggningsarbetena t.ex. sprängning (även utanför skyddszonen till Lofta mosse) förläggs till vinter, sensommar eller höst för att minimera störning på fågelliv.

Jordbrukets intressen ska prioriteras.

Konsekvenser

Planförslaget

De viktigaste och mest värdefulla naturmiljöerna i området ska helt undantas från exploatering eller rekommenderas att inte bebyggas.

Kunskapen om naturvärdena är inte på den detaljeringsgraden att det går att utesluta värdefulla naturmiljöer där det saknas uppgifter. I varje detaljplaneärende bör naturmiljöfrågan därför utredas för att se om det finns viktiga naturvärden och om särskild hänsyn behöver tas. Om naturvärdena är beroende av skötsel ska man försöka koppla en skötselplan till detaljplanen/exploateringsavtalet, det står inte i planförslaget men är värdefullt för att säkra naturvärden i området.

Det är också viktigt att exploateringar i området inte försämrar möjligheterna att hävda betesmarker med naturvärden, t.ex. betesmarkerna vid och norr om Uggletorp. Jordbruket ska prioriteras enligt både Borgholms kommuns översiktsplan och den fördjupade översiktsplanen och det är viktigt för att värdena ska finnas kvar i landskapet i och kring Djupviksområdet.

Lofta mosse är ett känsligt fågelområde. Hänsyn vid byggande måste tas till fågellivet på Lofta mosse och i busk- och betesmarker i planområdet och planens omgivning. Ängshöken som häckar på Lofta mosse omfattas av artskyddsförordningen (Notisum, Miljöbalken) och det är inte tillåtet att störa häckningen eller förstöra biotopen. Man bör vid byggande nära Lofta mosse närmare studera om den hänsyn som föreslås i planförslaget är tillräcklig för att fågelvärdena i omgivningen bibehålls eller om ytterligare hänsyn behöver tas.

Det finns mindre ytor med naturliga gräsmarker med kalkgynnad flora i området där exploatering anses möjlig och ytan med naturlig vegetation kommer att minska i dessa områden. För mångfalden av arter i området är det viktigare att de stora naturområdena i ytterkanterna behålls intakta och kan hävdas och att småbiotoper sparas mellan husen inne i utvecklingsområdena.

Om riktlinjerna och förslagen i den fördjupade översiktsplanen följs bedöms möjligheterna att bevara områdets naturvärden goda och de negativa konsekvenserna bedöms kunna bli relativt små på ekosystem och arter. Inga känsliga eller rödlistade arter bedöms behöva få sämre bevarandestatus eller påverkas av stora förändringar i intakta livsmiljöer om naturens förutsättningar bedöms och stor hänsyn tas i detaljplane- och byggskede.

Nollalternativet

Risken ökar att utpekade naturvärden och värdefulla småbiotoper försvinner eller förlorar sitt sammanhang om inte riktlinjerna i den fördjupade översiktsplanen följs eller om de inte får den skötsel de behöver.

Risken för att inte tillräcklig hänsyn till värdefulla naturområden tas i detaljplaneringen ökar. Det gäller detaljplanering både i och utanför planområdet. Även småbiotoper i planområdet riskerar att gå förlorade om de inte uppmärksammas i detaljplaneringsskedet.

Risken ökar att konsekvenserna för områdets naturvärden (arter och ekosystem) blir stora om det inte finns ett helhetsperspektiv på vilka värden som är viktiga att bevara och på vilket sätt.

Område 6. Betesmark vid Uggletorp. Område med mycket högt naturvärde.

Grönstruktur

Djupviksområdet ligger i ett område längs västra Ölandskusten med mycket höga naturvärden. Alböke alvar och Långkärrsalvaret ligger söder om planområdet, Knisa mosse norr om samt Lofta mosse och betesmarkerna i Uggletorp inom planområdet.

Barriäreffekterna är små där husen står glest med mycket natur kvar både mellan husen och längs stranden och längs de betesmarker som hävdas i öst. Inga täta planterade skogar eller tät bebyggelse skapar spridningshinder idag.

I grönstrukturanalysen, se kap 3 del 1 i planförslaget har den östra (Busk och betesmarker) och västra kanten (Stenkusten) av planområdet pekats ut som de viktigaste stråken för spridning och grönstruktur. Hela området ingår i spridningsstråket idag med sin glesa bebyggelsestruktur och sitt stora innehåll av småmiljöer av betydelse för biologisk mångfald. Förmodligen är det här det viktigaste spridningsstråket för både växter och djur på västra halvan av Föra socken då andelen åkermark sedan ökar mot öster.

Grönstrukturen genom planområdet är särskilt känslig för:

Exploatering i utpekade naturvärdesobjekt.

Ökade barriäreffekter särskilt längs de viktigaste spridningsstråken ”Stenkusten” i väster och ”Busk och betesmarker” i öster men även genom och i bebyggelseområdet.

Barriäreffekter kan uppstå genom:

Att täta bebyggelseområden eller täta trädplanteringar uppstår som gör att sambanden bryts mellan och i de värdefulla naturområdena.

Att förtätning av bebyggelse uppstår så att småmiljöer mellan husen försvinner helt, t.ex. artrika vägrenar, busk- och gräsmarker och stenmurar. Förtätning där småmiljöer och naturlig vegetation försvinner mellan hus och längs vägar kan innebära ökade barriäreffekter och att spridning försvåras genom bostadsområdet.

Åtgärder som försämrar kvaliteten i naturmiljöer t.ex. upphörd hävd, buller, gödsling, dränering av våtmarker etc.

Förslag/riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen (kapitel 4):

Områden med mycket höga naturvärden är utpekade som områden där ingen exploatering får komma till stånd.

Områden med höga naturvärden och skyddszon till Lofta mosse är utpekade som områden där det är tveksamt om exploatering bör möjliggöras.

Områden med naturvärden är utpekade som områden där en utveckling kan ske med särskild hänsyn.

Gröna stråk längs ”Stenkusten” och längs östra planområdet ska bevaras och säkerställa livsmiljöer och spridningsstråk för växter och djur.

Djupviksområdet ska även fortsättningsvis ha stor tillgång till naturliga grönområden inom byn. Strukturer som stenmurar, buskmarker och naturliga vägrenar som bidrar lokalt till värdena ska finnas kvar.

Områden som blir aktuella att detaljplanelägga bör inventeras med avseende på naturvärden.

Naturområden med utpekade naturvärden ska bevaras och vid behov skötas.

Jordbrukets intressen ska prioriteras.

Konsekvenser

Planförslaget

De viktigaste och mest värdefulla naturmiljöerna i området ska helt undantas från exploatering eller rekommenderas att inte bebyggas. Det är också viktigt att säkerställa öppna stråk som underlättar spridning behålls mellan betesmarkerna. Ett spridningsstråk bör vara minst 60 m brett och helst 100 meter brett, det är också viktigt hur stråkens utformning är för att underlätta spridningen.

Det är också viktigt att exploateringar i området inte försämrar möjligheterna att hävda betesmarker med naturvärden, t.ex. betesmarkerna vid Uggletorp och norr därom. Jordbruket ska prioriteras enligt den fördjupade översiktsplanen och det är viktigt för att kvaliteten i livsmiljöerna inte ska försämras.

Den starkt hotade (EN) Ängshöken häckar både på Knisa mosse och Lofta mosse, de tillhör förmodligen samma population och för överlevnaden i landskapet är det nödvändligt att inte häckningsförhållandena försämras eller uteblir p.g.a utvecklingen nära Lofta mosse. Spridningsstråket där emellan är viktigt att bevara. Med den hänsyn som föreslås i planförslaget kan fågelvärdena i omgivningen bibehållas men ytterligare analys behöver göras inför eventuella exploateringar nära mossen.

För spridningen genom området är det viktigare att de stora naturområdena i ytterkanterna behålls intakta och spridningen inte försvåras samt att livsmiljöernas kvalitet inte försämras.

Om riktlinjerna och förslagen i den fördjupade översiktsplanen följs bedöms möjligheterna att bevara områdets naturvärden goda och de negativa konsekvenserna bedöms kunna bli relativt små på grönstrukturen. Konsekvenserna kan bli stora om det innebär att ängshök slutar häcka på Lofta mosse eller att barriärer uppstår och kvaliteten försämras i naturområdena som förhindrar spridning p.g.a. bebyggelseutvecklingen. Dessa frågor måste belysas i detaljplaneskedet.

Nollalternativet

Risken är att inte tillräcklig hänsyn tas i detaljplaneringen till sambanden mellan värdefulla naturområden eller att småbiotoper i planområdet inte uppmärksammas i planeringsskedet.

Risken ökar att spridningsstråket genom Djupviksområdet försvagas så pass att utbytet mellan värdefulla naturområden längs Ölandskusten minskar och att kvaliteten i livsmiljöer för växter och djur blir så dålig att det påverkar gynnsam bevarandestatus för växter och djur även utanför Djupviksområdet.

Konsekvenserna kan bli stora och mycket stora om dessa effekter uppstår. Utan helhetsperspektivet som finns i planförslaget ökar risken att dessa effekter redan uppstått när de uppmärksammas och att det då är svårt att återskapa förutsättningarna för grönstrukturen i området.

Kulturmiljö

En kulturmiljöutredning har genomförts för Djupviksområdet (Lamke et al, 2011), den beskrivs kortfattat i kap 3 del 1 i den fördjupade översiktsplanen. I den utredningen har sju olika kulturhistoriska karaktärsområden utkristalliserats och avgränsats utifrån kulturhistoriskt innehåll, markens beskaffenhet och de element som uppfattats som mest karaktäristiska för delområdet. De sju karaktärsområdenas geografiska utbredning illustreras på karta 19, s 45. Även områden som inte bör bebyggas eller som bedöms som svåra att bebygga ur kulturmiljö och fornlämningssynpunkt har markerats i karta .

Fornlämningsbilden är relativt komplex i området och omfattar järnålders- och medeltida lämningar samt kulturhistoriska lämningar från nyare tid. Det finns indikationer på att det även kan finnas äldre lämningar än järnålder. Fornlämningsbilden i kombination med de historiska kartorna ger en bild av att detta är ett kulturhistoriskt mycket intressant landskap med stor kunskapspotential. Utbredningen av fornlämningar redovisas på karta 18, s. 45.

Den sammanfattande bedömningen är att området har höga kulturhistoriska värden, från såväl nyare tid som historisk och förhistorisk tid, se karta 16, s40. Följande företeelser bedöms som viktiga för områdets kulturmiljö och ska beaktas vid framtida detaljplaneläggning:

- Fornlämningsområden
- Våtmarker (arkeologi)
- Stenbrott, lämningar av stenhantering
- Äldre smågårdar och lägenhetsbebyggelse (boningshus, ekonomibyggnader, uthus)
- Sjöbodar med tillhörande anläggningar samt övriga spår av fiske
- Sommarstugor äldre än ca 1950 med bevarad karaktär
- Murar av grråsten och kalksten, även modernare sådana

I området finns även lämningar från den s.k. Föralinjen, som började byggas under beredskapsåren som ett stridsvagnshinder i form av en kanal tvärs över Öland. Kanalen färdigställdes inte.

Kulturmiljöerna och fornlämningar i planområdet är särskilt känslig för:

Som helhet är området känsligt för utradering av typiska kulturella särdrag och miljöer.

Åtgärder som försvårar brukandet som leder till förändrad upplevelse av kulturmiljön i och kring området.

Förtätning och utbyggnad av hus utan anpassningar till den lokala traditionen och befintliga byggnader.

Särskilt känsligt för förändringar och förtätningar med tanke på kulturmiljön är centrumområdet.

Förslag/riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen (kapitel 4):

Djupvik har en lång historia vilket finns att utläsa i t.ex. vägstrukturen och en del i bebyggelse. Stor hänsyn ska tas till dessa kulturhistoriska spår. En utveckling bör inte ske på bekostnad av dessa värden utan bör om möjligt förtydliga dem.

Områden med höga kulturhistoriska värden skall skyddas och förändringar utföras så att dessa värden inte påverkas negativt.

Fornlämningar och fornlämningsområden bör så så långt det är möjligt undvikas för att i ett senare skede utredas i en arkeologisk undersökning.

Befintlig äldre bebyggelse bör bevaras.

Nya byggnader ska utformas så att de överensstämmer med lokala byggnadstraditioner.

Vid framtida detaljplanering ska kulturhistoriska förutsättningar och fornlämningar utredas mer ingående för att befintliga värden inte ska gå förlorade.

Kommunen ska bistå med råd och riktlinjer för framtida utveckling av byggnader med

höga kulturhistoriska värden.

I centrumområdet ska särskilt stor hänsyn tas till kulturhistoriska värden.

Jordbrukets intressen ska prioriteras.

De lämningar som finns kvar av Föralinjen ska bevaras och en skyddszon på 15 meter på vardera sida av kanalen ska hållas fri från påverkan.

Konsekvenser

Planförslaget

Som en del av den fördjupade översiktsplanen har en analys av kulturhistoriska värden gjorts. I planförslaget är riktlinjer och förslag framtagna för att säkerställa att områdets kulturhistoriska värden inte ska gå förlorade. Djupviksområdet är påverkat av den bebyggelse som har kommit till stånd och därför är kulturmiljön känslig för ytterligare tillkommande bebyggelsen.

Om riktlinjerna i planförslaget följs och arkeologiska utredningar genomförs finns goda möjligheter att intentionerna uppfylls och påverkan minimeras när området utvecklas.

En stor risk är att förtätningen och utbyggnader av befintliga fritidshus kan bli så dominerande i vissa delar av området att de kulturhistoriska särdragen inte kan upplevas. En annan risk är att hävden upphör i närliggande marker p.g.a. att bebyggelseutvecklingen försvårar brukandet. Hävden är en viktig del av kulturlandskapet.

De kulturhistoriska värdena är övergripande kända och även de risker som behöver hanteras i fortsatt detaljplanering. Konsekvenserna kan bli stora men med den fördjupade översiktsplanen bedöms riskerna minska att ingreppen ger mer än små till måttliga konsekvenser för kulturmiljövärden. Med riktade åtgärder i detaljplaneringen kan t.o.m. kulturmiljövärdena förstärkas och ge positiva konsekvenser.

Nollalternativet

Risken är att inte tillräcklig hänsyn till de kulturhistoriska sambanden och kvaliteterna tas i fortsatt detaljplanering p.g.a. att en översiktlig analys saknas. Riskerna för negativa konsekvenser för de kulturhistoriska sambanden och värdena ökar utan en översiktlig plan för dess bevarande. Utan det helhetsperspektiv som finns i planförslaget ökar risken att negativa effekter på kulturhistoriska samband och kulturmiljön uppstår genom att förtätningar och ny bebyggelse tillåts på olämpliga platser och på olämpligt sätt.

Risken ökar i jämförelse med planförslaget att karaktären i området förändras och att upplevelsen av områdets historia utraderas.

Risken för att konsekvenserna kan bli stora för kulturmiljön ökar stort i jämförelse med att följa den fördjupade översiktsplanen p.g.a. att helhetsperspektivet saknas. Konsekvenserna kanske inte heller blir uppenbara förrän efter att flera detaljplaner har förverkligats.

Även utan den fördjupade översiktsplan kan riktade åtgärder för kulturhistoriska värden i detaljplaneringen ge positiva konsekvenser.

Landskapsbild

Djupviksområdet är varierat med trädpartier som skapar rumslighet och vissa områden upplevs som lummiga medan andra är mer karga med i huvudsak enbuskar. Topografin är förhållandevis flack men området väster om vägen sluttar starkt mot Kalmarsund, vilket bidrar till de vackra utblickarna. Huvudsakligen består bebyggelsen av mindre fritidshus med stora tomter men i de centrala delarna finns även hus för permanentboende. Bebyggelsestrukturen upplevs som gles och luftig jämfört med typiska öländska radbyar där bebyggelsen ligger mycket tätt.

Träd bland bebyggelsen bidrar till att bebyggelsen smälter in i landskapet.

Bebyggelsestrukturen hänger samman med topografin och den tidsperiod då husen byggdes. I områdets centrala del är bebyggelsestrukturen mer ordnad än i de södra och norra delarna där husen vuxit fram på ett mer ostrukturerat sätt. Inom området finns stora ytor som inte är bebyggda.

En uppdelning har gjorts av planområdet utifrån bebyggelsestruktur och byggnadstradition samt utifrån områdets övriga karaktär (läs mer i kap 3 del 1):

Delområde 1 - Norra

Delområde 2 - Östra

Delområde 3 - Centrum

Delområde 4 – Södra

Landskapsbilden i planområdet är särskilt känslig för:

Som helhet är området känsligt för utradering av typiska kulturella särdrag och miljöer.

Åtgärder som innebär skalbrott i den småskaliga strukturen, t.ex. stora höga byggnader.

Åtgärder som försvårar brukandet av omgivande marker och leder till igenväxning och förändrad upplevelse av kultur- och naturmiljön i och kring området.

Förtätning och utbyggnad av hus utan anpassningar till den lokala byggnadstraditionen och befintliga byggnader.

Förtätning som innebär att luftigheten byts mot tät bebyggelse utan utblickar genom området och över havet.

Förslag/riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen (kapitel 4):

Djupviks bebyggelsestruktur kan beskrivas som gles, en karaktär som även fortsättningsvis bör eftersträvas. Målet med bebyggelseutveckling är i huvudsak att underlaget för service förbättras samt att Djupvik blir mer levande året runt. Det innebär att bebyggelsestrukturen behöver ses över och att möjligheterna till permanentboende utvecklas.

Djupvik har en lång historia vilket finns att utläsa i t.ex. vägstrukturen och en del i bebyggelse. Stor hänsyn ska tas till dessa kulturhistoriska spår. En utveckling bör inte ske på bekostnad av dessa värden utan bör om möjligt förtydliga dem.

Områden med höga kulturhistoriska värden skall skydda och förändringar utföras så att dessa värden inte påverkas negativt.

Befintlig äldre bebyggelse bör bevaras.

Nya byggnader ska utformas så att de överensstämmer med lokala byggnadstraditioner.

I centrumområdet ska särskilt stor hänsyn tas till kulturhistoriska värden.

Gröna stråk längs ”Stenkusten” och längs östra planområdet ska bevaras och säkerställa livsmiljöer och spridningsstråk för växter och djur.

Djupvikområdet ska även fortsättningsvis ha stor tillgång till naturliga grönområden inom byn. Strukturer som stenmurar, buskmarker och naturliga vägrenar som bidrar lokalt till värdena ska finnas kvar.

Naturområden med utpekade naturvärden ska bevaras och vid behov skötas.

Jordbrukets intressen ska prioriteras.

Konsekvenser

Planförslaget

Landskapsbilden är starkt präglad av öppenhet och småskalighet, värdefulla natur- och kulturmiljöer och en blandad bebyggelse som följer topografin i området.

Som en del av den fördjupade översiktsplanen har en analys av naturvärden, grönstruktur och kulturhistoriska värden gjorts och i planförslaget är riktlinjer och förslag framtagna för att säkerställa att områdets värdekomponenter inte ska gå förlorade.

Vid ny bebyggelse finns det stor risk att det blir oönskade skalbrott i den småskaliga luftiga bebyggelsen när ny bebyggelse planeras och befintliga fritidshus byggs ut till permanentstandard. Även vägar, parkeringar och servicebyggnader som inte anpassas till miljön kan innebära skalbrott och påverka den visuella karaktären negativt.

Om bebyggelse försvårar brukandet av åker och betesmarker kan igenväxning förändra karaktären i omgivande landskap och försvåra utsikter.

En stor risk är att förtätning och utbyggnader av befintliga fritidshus kan bli så dominerande i vissa delar av området att de kulturhistoriska särdragen inte kan upplevas.

Om riktlinjerna i planförslaget följs finns det goda möjligheter att intentionerna uppfylls och påverkan minimeras på landskapsbilden när området utvecklas.

Konsekvenserna kan bli stora för landskapsbilden men med planens riktlinjer och förslag bedöms riskerna minska att utvecklingen ger mer än små till måttliga konsekvenser. Med riktade åtgärder i detaljplaneringen kan t.o.m. upplevelsen av kulturmiljövärden förstärkas på vissa ställen i Djupvik och ge positiva konsekvenser.

Nollalternativet

En ogenomtänkt bebyggelsestrategi kan ge stora konsekvenser för landskapsbildsvärden. Utan det helhetsperspektiv som finns i planförslaget ökar risken att negativa effekter på kulturhistoriska samband, utblickar, friluftsupplevelser och naturmiljö uppstår genom förtätningar och ny bebyggelse på olämpliga platser och på olämpligt sätt.

Risken för att konsekvenserna kan bli stora för landskapsbildsvärden ökar stort i jämförelse med att följa den fördjupade översiktsplanen p.g.a. att helhetsperspektivet saknas. Konsekvenserna kanske inte heller blir uppenbara förrän efter att flera detaljplaner har förverkligats.

Bebyggelse som smälter in mot trädsiluetterna i det öppna landskapet.

Friluftsliv, turism och rekreation

Möjligheterna till rekreation är mycket god liksom tillgången till friluftsområden i Djupviksområdet. Kustvägen, badstranden, Knisa mosse och alvaret söder och sydväst om Djupvik är områden som används flitigt av besökande, sommarboende och bofasta. Affären och restaurangen, campingen och uthyrningsstugor är exempel på service som finns i området. Djupviksområdet är mycket attraktivt för turism och efterfrågan på fritidsbostäder är stor.

Friluftsliv, turism och rekreation i Djupviksområdet är särskilt känslig för:

Att tillgängligheten försämras till naturområdena, badet och servicen.

Att området blir tillslutet och känns privatiserat.

Att landskapet förlorar sin öppna karaktär och skalan på bebyggelsen förändras.

Att naturmiljöerna förlorar sin storslagenhet och sina kvaliteter.

Att servicen försämras.

Förslag/riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen (kapitel 4):

• Området väster om Kustvägen ska hållas fri från exploatering. Camping i enlighet med allemansrätten är fortfarande tillåten inom hela planområdet.

• Tillgängligheten kan förbättras inom attraktiva naturområden, t.ex. genom information till besökande.

• En servicebyggnad i anslutning till badplatsen med toaletter och duschar kan upprättas.

• Åtgärder som förbättrar rekreationsmöjligheterna för barn- och ungdomar är positivt. Vid en nyexploatering bör förutsättningarna för en lekplats utredas.

• Vandrings- och cykelleder ska vara väl markerade och information om dessa skall finnas t.ex. på kommunens hemsida.

• Tillgängligheten till stranden får inte försämras.

• Djupviksområdet ska även fortsättningsvis ha stor tillgång till naturliga grönområden inom byn.

• Fler parkeringsmöjligheter bör tillskapas i anslutning till badplatsen.

Konsekvenser

Planförslaget

I den fördjupade översiktsplanen betonas värdet av att få en större andel permanentboende i Djupvik. Ortens betydelse som friluftsområde och turistort ska även fortsättningsvis vara stor.

Natur- och kulturmiljöerna och värdefulla friluftsområden sammanfaller till stor del vilket visar vilket värde natur och kultur har. Dessa värden har stor betydelse för upplevelsen i Djupviksområdet för både boende och besökare.

Natur- och kulturmiljöer skyddas av flera lagar och föreskrifter. Kulturmiljölagen är den centrala lagen för kulturmiljövården men även miljöbalken och PBL ger skydd och anvisningar vilka blir viktiga som stöd vid framtida detaljplaneläggning inom området.

De viktigaste och mest värdefulla natur- och kulturmiljöerna i området ska helt undantas från exploatering eller rekommenderas att inte bebyggas. Det är viktiga ställningstaganden. Det är också viktigt att säkerställa och underlätta tillgängligheten till dessa områden för besökare.

De förslag som finns att förbättra servicen med toalett och dusch samt förbättra parkeringsmöjligheterna och minska trafikproblemen i centrala Djupvik är viktiga aspekter för rekreation, friluftsliv och turismen i området.

Om riktlinjerna och förslagen i den fördjupade översiktsplanen följs bedöms möjligheterna att bevara områdets värde för friluftsliv, rekreation och turism goda. Om

utvecklingen i Djupvik innebär fler åretruntboende och näringsidkare kan Djupviksområdet få mer att erbjuda besökarna samtidigt som fler arbetstillfällen skapas. Det finns goda chanser att skapa positiva konsekvenser för turism, friluftsliv och rekreation med de riktlinjer och förslag som finns i den fördjupade översiktsplanen. Det förutsätter att övriga miljövärden vårdas och utvecklas enligt planen. Risken bedöms som liten att det blir måttliga till stora negativa konsekvenser för friluftsliv, rekreation och turism om planen följs vid detaljplaneringen.

Nollalternativet

Risken är att inte tillräcklig hänsyn tas i detaljplaneringen för vilka stigar och vägar som används av besökare och boende för rekreation och friluftsliv i området. Risken ökar att tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer minkar och att upplevelsen av de viktigaste besöksområdena försämras p.g.a. privatisering och bebyggelse.

Utan helhetsperspektivet som finns i planförslaget ökar risken att försämringar för turism, friluftsliv och rekreation uppstår och att de först uppmärksammas i hand som detaljplanerna förverkligas och skadan redan är skedd.

Mark och vatten

Det finns ett allmänt dricksvattennät i området med vatten från vattentäkten i Köpingsvik. Äldre gemensamma avloppsledningar finns i en del av området och vid Lundebytorp finns rening i biologiska dammar. I övrigt har avloppen hittills varit ordnade genom enskilda anläggningar. Marken är olämplig för infiltration och det finns risk för näringsläckage till Östersjön.

Delar av området bedöms som högriskområde för kväve- och fosforläckage. Riskerna innebär näringsläckage från jordbruk och enskilda avloppsanläggningar till yt- och grundvatten samt Östersjön. Delar av området styrs av EU:s nitratdirektiv som innebär att miljöhänsyn måste tas i jordbruket vad gäller växtnäring (bestämmelser om detta finns i miljöbalken).

Lofta mosse och området öster om våtmarken är påverkat av dikning och avvattnas österut.

Förslag/ åtgärder i den fördjupade översiktsplanen

Vattentäkten i Köpingsvik kommer även i framtiden att försörja området med dricksvatten. Ledningsnätet klarar en utökad bebyggelse men av driftssäkerhetsskäl och för att klara den höga belastningen sommartid kommer ledningsnätet att byggas ut. Även en ny tryckstegringsstation är aktuell inom området eftersom det är problem med lågt tryck i vattenledningarna, särskilt sommartid.

På grund av att marken är olämplig för infiltration och på grund av risken för näringsläckage till Östersjön kommer ny bebyggelse att anslutas till det allmänna VA-nätet.

Jordbruket ska prioriteras.

Konsekvenser

Planförslaget

Områdets problem med dricksvatten och mindre bra avloppslösningar har varit ett hinder för utvecklingen i Djupviksområdet. Med utbyggnaden av VA-ledningar och att bebyggelsen ska anslutas till avloppsledningsnätet kommer flera problem att lösas oavsett den fördjupade översiktsplanen.

Marken i delar av området är olämplig för infiltration och risken för läckage är stor, med omhändertagande av avloppsvatten i reningsverk istället för lokala lösningar kommer läckagen av kväve och fosfor att minska till Östersjön.

Det är viktigt vid utbyggnaden att inte mark utanför exploateringsområdena får sämre odlingsegenskaper, försvårar djurhållning eller blir svårodlade. Jordbruket är en förutsättning för att landskapet ska behålla sin karaktär.

För mark och vatten bedöms en måttlig utbyggnad i kombination med VA-utbyggnaden ge små konsekvenser.

Nollalternativet

Konsekvenserna bedöms likartade som för planförslaget.

Klimat och erosion

Kustremsan består till största delen av klappersten och sluttar i vissa delar brant på en sträcka av ca 100 till 200 meter från vattenlinjen. Markens beskaffenhet innebär att det i vissa delar finns risk för erosion. I Länsstyrelsens planeringsunderlag finns ett område längs kusten utpekat som erosionsriskområde, se karta 1.

I dagsläget finns problem med översvämningar inom området på grund av brister i omhändertagande av dagvatten.

Åtgärder nämnda i den fördjupade översiktsplanen (kapitel 3 och 4):

Vägar inom 200 meter från erosionsriskområdet ska ses som ”varningssignal” och noga analyseras vid detaljplaneläggning.

Innan eller i samband med framtagning av nya detaljplaner för bostäder bör det utredas hur omhändertagning av dagvatten ska ske inom området.

Dagvatten bör omhändertas lokalt inom området, till exempel i anslutning till varje bostadsområde.

Konsekvenser

Planförslaget

Erosionsrisk är viktigt att hantera i detaljplaner som ligger inom 200 meter från det området som är utpekat som erosionsriskområde. Åtgärder bör utformas för att minimera riskerna för erosion som kan vara skadlig för anläggningar och människor.

Klimatförändringar (växthuseffekten) tyder på mildare och blötare klimat i Sverige i framtiden. Översvämning kan drabba markområden som normalt inte gränsar till vatten, men där vatten blir stående på grund av häftigt regn eller häftig snösmältning. I området finns redan problem med översvämningar p.g.a. att dagvattenhanteringen är bristfällig. Med blötare klimat

kan översvämningarna öka och problemen med dagvatten öka. Det är viktigt att förbättra dagvattenhanteringen i fortsatt planering både för nybyggnation och för utbyggnad av befintliga byggnader samt se till att byggnader byggs där riskerna för översvämningar är små.

Planen hanterar problemen översiktligt och det är viktigt att ha med översvämningsrisk och erosionsrisk i fortsatt planering. Det kommer att krävas vissa åtgärder och anpassningar i fortsatt detaljplanering för att konsekvenserna och riskerna inte ska öka när området förtätas.

Nollalternativet

Något förhöjd risk att de negativa konsekvenserna ökar när detaljplanering sker utan att områdets förutsättningar har samlats och bedömts i en fördjupad översiktsplan.

Hälsa och säkerhet

I det första samrådet med boende och andra intressenter i Djupviksområdet i februari fick deltagarna bl.a. beskriva vilka risker och problem som finns i Djupviksområdet och som bör beaktas i den fördjupade översiktsplanen. De aspekter som kom upp vid samrådsmötet som innebar risker för hälsa och säkerhet var bl.a:

Trafiken vid länsväg 136 med en farlig korsning.

Höga hastigheter och många bilar på sommaren längs kustvägen och vid centrala Djupvik samt dålig sikt på grund av många parkerade bilar utmed vägarna.

Svårt att mötas med bilar i området.

Dålig vattenkvalitet med magsjuka som följd.

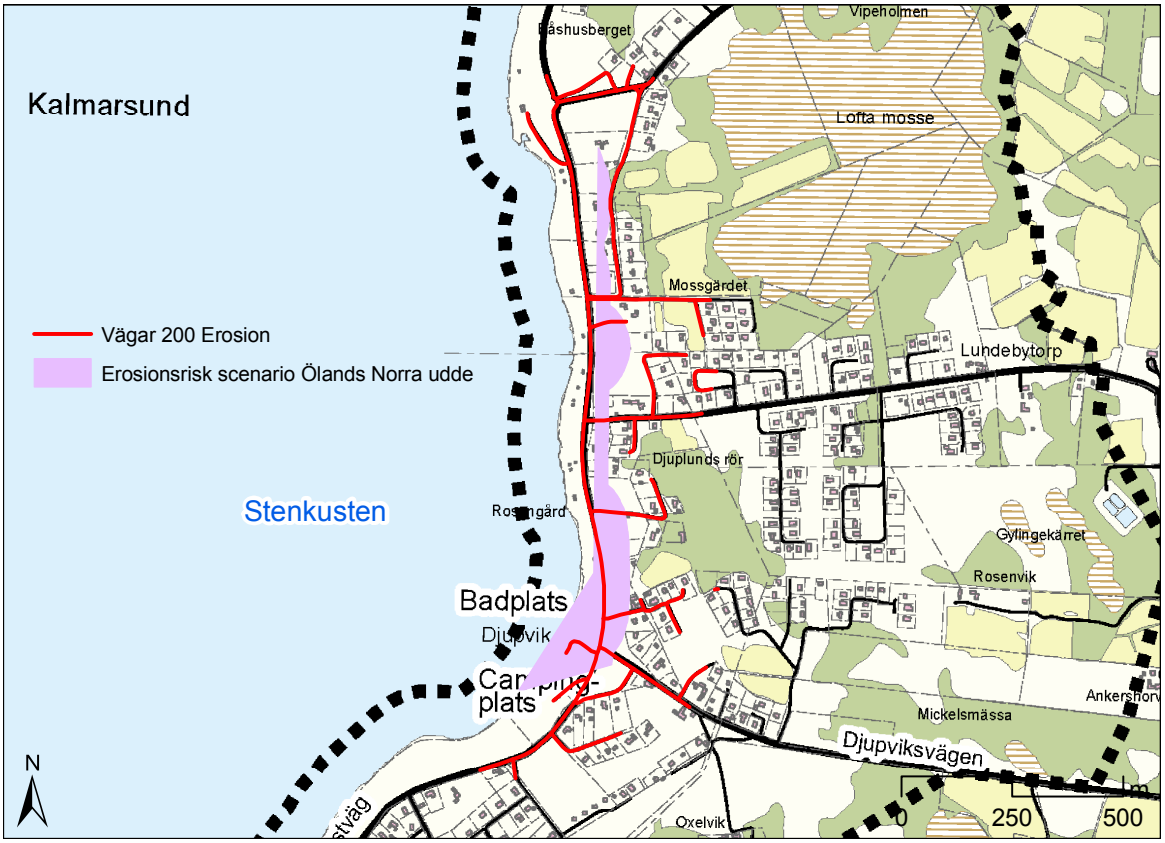

Karta 31. Områden som pekas ut som erosionsriskområde av länsstyrelsen samt vägar inom 200 m från det området.

Trafiksäkerhet

Det stora trafikflödet i och genom Djupviksområdet sommartid och utfarten mot länsväg 136 medför en ökad risk för olyckor.

Det är viktigt för säkerheten att trafikkorsningen anpassas till den mängd bilar som använder den under sommarperioden. Trots att infarten saknar avkörningsfiler och korsningen upplevs som farlig har få olyckor inträffat de senaste åtta åren.

I planen föreslås att trafiksäkerheten ska prioriteras genom att korsningen vid lv 136 utvecklas, förbättrade parkeringsmöjligheter ska erbjudas vid badplatsen och åtgärder bör göras som förbättrar framkomligheten vid korsningen Djupviksvägen och Kustvägen.

Dessa åtgärder är viktiga att genomföra som en del av den framtida utvecklingen, för att människor ska kunna förflytta sig säkert, särskilt under sommarhalvåret. Konsekvenserna kommer om dessa åtgärder genomförs enligt planen vara positiva för säkerheten i området. Utan åtgärder för förbättrad trafiksäkerhet, t.ex. i ett nollalternativ är risken stor att konsekvenserna blir negativa.

Farliga och osäkra miljöer

Den branta stranden och stenbrottet i den norra delen är exempel på farliga miljöer som kan innebära säkerhetsrisker särskilt för barn. De ställen där människor rör sig mest på i området som stigar, vägar, gräsytor, badplats och lanthandel ska bedömas ur säkerhetssynpunkt i fortsatta planarbeten och åtgärder bör genomföras om så behövs. I den typen av miljöer som finns i Djupvik kommer det alltid att finnas risker med stup, närheten till vatten och höga stenhögar. Det är dock viktigt att de riskfyllda miljöerna inte lockar extra till lek. Med planförslaget kan vissa av riskerna minskas genom information till besökare och att styrning av de flesta besökarna sker till säkra platser. Med ett nollalternativ minskar den möjligheten och riskerna ökar för olyckor.

Lukt och buller

Det finns fyra närliggande aktiva jordbruk kring planområdet och deras verksamhet märks dels genom att de håller landskapet öppet men också genom att deras verksamhet genererar lukt från gödselspridning på åkrarna och ljud från traktorer och andra jordbruksmaskiner periodvis under året. Vid vissa tillfällen, särskilt under sommarhalvåret kan det uppfattas som störande för turister och de boende, både sommarboende och permanent boende med traktorer som ska fram på bilvägarna genom planområdet. Eventuella bullerstörningar bedöms främst härröra från buller från arbetsmaskiner på åkermark och angränsande vägar. Buller från spannmålsfläktar och höfläkt bör inte påverka eller begränsa utvecklingen av området enlig planförslaget. Inga av dessa ljud bedöms utgöra någon betydande bullerstörning.

Det är viktigt att utvecklingen inte innebär att lantbrukens möjligheter att bruka sina marker begränsas. I norra delen är avståndet från lantbrukscentrum till bostäder inte så långt. Det är viktigt att i detaljplaneskedet ta hänsyn till att tillräckligt skyddsavstånd ges till närmaste bostad för att undvika olägenheter som lukt, buller och allergener. Olika skyddsavstånd till häststall har rekommenderats av boverket, socialstyrelsen och Skånes länsstyrelse och det är allt från 500 m till 100 m beroende på storlek på besättning och 50-200 meter till närmaste betesmark. Hästar har visats sig avge mer allergener än både nöt och får och rekommendationerna bör bedömas från fall till fall.

Även i ett nollalternativ är dessa aspekter viktiga att bedöma för en säker boendemiljö och konsekvenserna bedöms som likartade och små om väl avvägda skyddsavstånd ges till jordbrukscentrum i närområdet.

Stenbrotten i Lofta

Från stenbrottet närmast Kalmarsund har boende i området rapporterat störningar, slitage av vägar, hämtning av sten på kväl-

lar/nätter och helger. Det är viktigt att bevaka om störningen från verksamheten är stor och om den i så fall påverkar möjligheterna till att utveckla fler bostäder i det norra området. Visar det sig att olägenheten är stor bör man utreda möjligheterna till åtgärder för att minimera störningen eller hitta ett lämpligt skyddsavstånd till nya bostäder som gör boendemiljön god.

Elledningar och magnetiska fält

I planområdet finns en 50 kV luftledning och luft- och markledningar med 6-10 kV.

Försiktighet bör iakttas vid placering av nya bostäder nära anläggningar som ger förhöjda magnetfält, eftersom negativa hälsoeffekter inte kan uteslutas på längre sikt, särskilt hos barn. Styrkan hos magnetfält avtar dock snabbt med ökat avstånd från källan men samhället bör sträva efter att begränsa påverkan av elektromagnetiska fält på människor.

I samband med detaljplaneläggning i Djupviksområdet ska magnetfält utredas från ledningarna i området och lämpliga skyddsavstånd ska tas fram med hänsyn till de hälsorisker som finns. Risken för negativa konsekvenser med elektromagnetiska fält bedöms som mycket små om rekommendationerna i planförslaget följs. Med ett nollalternativ är det sannolikt att samma förfarande skulle göras för att minimera hälsorisker.

Vattenkvalitet och hälsa

Vattenkvaliteten har varit dålig i området då avloppsvatten har kommit in i dricksvattenledningarna. I och med att nya avloppsledningar dras och att det blir bättre tryck i ledningarna kommer problemen sannolikt att vara avhjälpta. Konsekvenserna bedöms som mycket små eller positiva oavsett om det gäller planförslaget och nollalternativet.

Samhällsekonomiska och sociala konsekvenser

Borgholms kommun har idag en negativ befolkningsutveckling och det finns ett behov att erbjuda fler möjligheter till attraktiva boenden. Nya bostäder och möjlighet att bygga ut fritidshus till permanentstandard är en förutsättning för att möjliggöra en inflyttning. Med fler boende som är skrivna i kommunen ökar de kommunala skatteintäkterna och därmed förbättras den kommunala servicen i kommunen. Det är ett långsiktigt mål i kommunens översiktsplan.

En utbyggnad i Djupviksområdet kan förbättra underlaget för service och skola vilket kan stärka områdets attraktionskraft. Det kommer också att skapas tillfälliga arbeten för företag och människor i byggbranschen i samband med nybyggnation.

Kommunen har en vilja att utveckla Djupviksområdet och ser att en utbyggnad kan generera ett attraktivt boende. Kommunens strategi är att möjliggöra både permanentboende och fritidshusboende samt att möjliggöra utbyggnad av befintliga hus till åretruntstandard.

Med fler åretruntboende och turister kan turistnäringen skapa fler fasta arbeten och/eller längre säsonger.

Kollektivtrafik med flera avgångar varje dag i vardera riktning vid väg 136 innebär att fördjupningsområdet även kan vara attraktivt för bofasta med en arbetspendling till Borgholm och Kalmar, eller norrut mot Löttorp och Böda.

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och inte annan mark kan tas i anspråk (3 kap.4§ MB). I Djupviksområdet kommer framför allt förtätningar att ske i områden som inte längre aktivt brukas som odlingsmark. Jordbruket i Föra socken är viktig både för den lokala näringen och för att bevara de höga natur- och kulturvärden som finns i de hävdade markerna. Målet är att jordbrukets intressen ska prioriteras och att planen inte ska

försvåra brukande av odlingsmark.

Äldre bebyggelse ska bevaras och andra kulturspår från stenhantering och jordbruk ska beaktas i kommande detaljplaner för att förstärka och förtydliga de kulturhistoriska spåren i området. Natur- och kulturlandskapet är en viktig resurs i området. Det är därför viktigt att behålla de värdefulla natur- och kulturmiljöerna i Djupviksområdet för den lokala ekonomin och turismen. En ökning av boende och turister i området förbättrar underlaget till den lokala lanthandeln och restaurangen i centrala Djupvik. Det kan även möjliggöra andra typer av verksamheter knutna till sommarperioden. Planförslaget föreslår även att verksamheter i anslutning till sitt boende bör övervägas i hela området vid detaljplaneläggning.

Nollalternativet

Nollalternativet kan innebära ungefär samma samhällsekonomiska och sociala konsekvenser men risken är större att planering utan en fördjupad översiktsplan innebär sämre tillvaratagande av jordbrukets intressen och möjligheter att utveckla nya verksamheter i området. Det finns också en påtaglig risk att de höga natur- och kulturvärden påverkas negativt. Även upplevelsevärdena som finns riskeras att minska vilket minskar områdets attraktionskraft och därmed antalet besökande i Djupviksområdet. Det kan försämra utbudet av service i området.

Kumulativa effekter av planens genomförande

Med kumulativa effekter menas hur en verksamhet eller åtgärd tillsammans med andra pågående, tidigare och framtida verksamheter/åtgärder påverkar miljön i ett område.

Att genomföra en fördjupad översiktsplan för ett område där många olika intressenter får komma till tals och olika intressen utreds och där olika mål och planer vägs mot varandra ger en bättre bild av kumulativa effekter i ett område än i detaljplanering.

Kumulativa effekter i Djupvik uppstår bl.a. av:

- Utveckling av bostäder i Djupviksområdet
- Nytt VA i området
- Jordbrukets förutsättningar
- Näringsverksamhet i Djupviksområdet
- Service i Borgholms kommun
- Spridningsstråk mellan naturmiljöer i Djupviksområdet och områden norr och söder om.

I samråd har det framkommit att jordbrukare är oroliga för att utvecklingen i området försämrar möjligheterna till brukande av marken. Det är en viktig aspekt i den fördjupade översiktsplanen eftersom många av upplevelsevärdena är beroende av att jordbruket är hållbart i området.

Positiva effekter är att skatteunderlaget för service i kommunen ökar om fler bosätter sig permanent i kommunen. Det ger också bättre underlag för det lokala näringslivet.

Efterfrågan från många olika intressenter att bygga ut och bygga nytt kan bli kumulativa effekter på natur- kultur- och naturvärden och ge stora negativa effekter om det inte finns riktlinjer för hur prioriteringar och utveckling kan ske i området. Efterfrågan är redan stor och många väntar på att utbyggnaden för VA ska bli klar. I detta fall kan det fördjupade översiktsplanen för området ge vägledning för hur en planering kan ske utan för stor påverkan på grundvärden.

Efterfrågan kan bli större än vad den fördjupade översiktsplanen tar höjd för och även utanför planområdet. Hur man ska hantera större utveckling i och utanför området än planerat har inte behandlats i den här planen. Det är viktigt att även detaljplanering utanför planområdet som kan påverka värden i anslutning till och inom planområdet bör bedömas utifrån den fördjupade översiktsplanens intentioner så länge ingen mer övergripande plan finns.

3. PÅVERKAN PÅ RIKSINTRESSEN, SKYDDADE ARTER OCH SKYDDADE OMRÅDEN

Riksintressen

I miljöbedömningen har en utbyggnad inom Djupviksområdet vägts mot grundläggande och särskilda bestämmelser enligt 3 och 4 kap. MB.

Riksintresset för rörligt friluftsliv och obruten kust MB 4 kap. 1-3§

Bedömningen av riksintresset avser påverkan på hushållning med mark och vatten, samt betonar vikten av värdet för turismen och det rörliga friluftslivet. Hela Öland är riksintresse för rörligt friluftsliv där det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas. Miljöbedömningen grundar sig på hur orörda områden, natur- och kulturvärden samt värden för det rörliga friluftslivet påverkas.

De negativa konsekvenserna för rörligt friluftsliv och rekreation bedöms som små då friluftslivets möjligheter att röra sig längs stranden till Kalmarsund, bada, uppleva kulturmiljöerna och besöka de värdefulla naturområdena i omgivningen behålls. För turismen kommer bebyggelsen att kunna ge positiva konsekvenser då fler får möjligheter att stanna längre i området och den service som finns kan ges större möjligheter att utvecklas. Detta innebär en möjlig förbättring av näringslivet. Bedömningen är att projektet inte motverkar riksintressets avsikter enligt miljöbalken 4 kap. 1-3 § under förutsättningen att riktlinjer och förslag i den fördjupade översiktsplanen följs i de fortsatta planeringsskedena.

Riksintressen MB 3 kap. 6§

Djupviksområdet berörs av riksintressen för kulturmiljö, naturvård och friluftsliv enligt MB 3 kap 6 § friluftsliv, se karta på s 31 i del 1.

Riksintresse för naturvård och kulturmiljö

Värdena i riksintressen för kulturmiljö och naturvård tillvaratas i planförslaget. Riksintresseområden för naturvård och kultur rekommenderas i den fördjupade översiktsplanen att undantas från bebyggelse. Om fråga om detaljplanering blir aktuellt ska de noga övervägas och utredas. Skydd av riksintressets värden ska prioriteras.

I nollalternativet ökar risken att dessa områden kan komma att bli föremål för detaljplaneläggning och riksintressets syfte motverkas.

Riksintresse för friluftsliv

Riksintresset ska tillvarata de stora friluftsvärden som finns längs Ölandskusten. De västra delarna av riksintressets utbredning ligger i planlagt område med fritidshus. I planförslaget är stenkustens värden med utblickarna över havet, badet, friluftsliv, rekreation och naturupplevelserna viktiga aspekter att värna. Bedömningen är att utveckling enligt de riktlinjer och förslag som finns i den fördjupade översiktsplanen inom riksintresset kan ske utan påtaglig skada på riksintresset.

I nollalternativet ökar risken att riksintresset för friluftsliv kan komma att bli föremål för detaljplaneläggning och riksintressets syfte motverkas.

Natura 2000

Det närmaste Natura 2000-området är Knisa mosse drygt 500 meter norr om planområdet.

Knisa mosse är en av Ölands få odikade våtmarker. Betesmarkerna och alvarmarkerna i Djupviksområdet innehåller flertalet av de naturtyper (se faktaruta) som är utpekade enligt habitatdirektivet för Knisa mosse. Därför är Djupviks betesmarker viktiga för att landskapet som helhet ska behålla sin rikedom av arter knutna till den typen av marker. Bevarandestatus för naturtyper påverkas inte negativt på Knisa mosse av planförslaget i Djupvik. Det samma gäller nollalternativet.

För arter som är utpekade enligt artdirektivet och fågeldirektivet (se faktaruta) på Knisa mosse innebär inte planförslaget förändringar i möjligheter att nå de mål som är uppsatta för dem i bevarandeplanen.

För silvertärna, svarttärna och svarthakedopping finns inga bra häckningsmiljöer i Djupviksområdet. Höksångare och törnskata kan häcka i och kring Djupviksområdet men tillgången till lämpliga buskmarker är stor och arternas bevarandestatus bedöms inte påverkas av att Djupviksområdet förtätas så länge betesmarker och större naturområden bevaras.

Brun kärrhök och ängshök är arter som kan häcka/häckar på Lofta mosse. På Öland, artens sedan lång tid starkaste fäste i landet, har arten uppvisat en tydlig tillbakagång de senaste decennierna. För ängshök finns ett nationellt åtgärdsprogram där Lofta mosse är ett område där biotopvårdande åtgärder föreslagits för att gynna ängshök. Om häckning av ängshök försvinner på Lofta mosse kan dess bevarandestatus för hela den öländska populationen försämras och därmed även för de fåglar som häckar på Knisa mosse som ligger norr om planområdet.

Planförslagets genomförande bedöms med föreslagna skyddsåtgärder för ängshök inte innebära att bevarandestatus för arterna riskerar att försämras på Lofta och Knisa mosse.

Knisa mosse
Natura 2000-arter och habitat

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

1220	Perenn vegetation på sten och grusvallar
3140	Kalkrika oligomesotrofa vatten med bentiska kransalger
6210	Kalkgräsmarker (viktiga orkidélokaler)
6280a	*Nordiskt alvar
6410	Fuktängar med blåtåtel eller starr
7210	Kalkkärr med gotlandsag
7230	Rikkärr

Ingående arter enligt habitatdirektivet

1493	Kalkkrassing (Sisymbrium supinum)
1974	Alvarstånds (Senecio jacobea gotlandicus)

Ingående arter enligt fågeldirektivet

A007	Svarthakedopping (Podiceps auritus)
A081	Brun kärrhök (Circus aeruginosus)
A084	Ängshök (Circus pygargus)
A194	Silvertärna (Sterna paradisea)
A197	Svarttärna (Chlidonias niger)
A307	Höksångare (Sylvia nisoria)
A338	Törnskata (Lanius collurio)

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. (7 kap 13 § MB). Strandskyddsfrågor prövas i samband med detaljplaneläggning där de särskilda skälen för upphävande redovisas (7 kap 18c § MB).

I Djupvik berör alla fem delområden det utökade strandskyddet på 300 meter på land. Se karta på sid 33 i del 1. För befintliga detaljplaner är strandskyddet upphävt men i samband med ny detaljplaneläggning upphävs den och ny prövning görs för ny bebyggelse.

Ny bebyggelse kan påverka strandskyddets syften.

I planen har viktiga principer tagits fram för att värna höga natur- och friluftsvärden:

• Området väster om kustvägen ska ej bebyggas (ev. undantag någon sjöbod)

• Tillgängligheten till stranden får inte försämras

• Strandskyddet upphävs endast inom tomtmark

• Naturområden med höga värden ska bevaras och vid behov skötas

I samband med upphävande av strandskydd inom detaljplaner redovisas de särskilda skälen och hur strandskyddets syften ska tillgodoses. En del av utveckling i Djupviksområdet kommer att ske inom det utökade strandskyddet och därför är det viktigt att följa de riktlinjer och förslag som har tagits fram i det fördjupade översiktsplanen vid detaljplaneläggning. En viss utveckling bedöms vara möjlig inom strandskyddat område utan att strandskyddets syften kommer att motverkas om riktlinjerna följs.

Nollalternativet innebär mindre kontroll på att strandskyddets syften tillgodoses i området som helhet då detaljplaneläggningen sker i små etapper utan gemensam plan.

Övriga skydd

Den fördjupade översiktsplanen berör inte naturreservat, nyckelbiotoper eller särskilda biotopskyddsområden.

Generella biotopskyddet MB 11 kap 7§

Småbiotoper, t.ex. stenmurar är skyddade enligt det generella biotopskyddet (MB) och identifieras i samband med detaljplaneläggning. Det är viktiga miljöer i Djupviksområdet . De ska i första hand sparas och undantas från exploatering oavsett om utvecklingen sker enligt planförslaget eller enligt nollalternativet.

Artskyddsförordningen

I Djupviksområdet finns flera rödlistade arter varav några är fåglar som omfattas av artskyddsförordningen. Den art som i första hand berörs är ängshök som häckar på Lofta mosse. Det är inte tillåtet att störa eller förstöra boplatsen. Övriga fågelarter är knutna till stranden eller till de stora betesmarkerna och är mindre känsliga för störning.

Det är viktigt att skydda Lofta mosse från exploatering och att den skyddszon som föreslagits i naturutredningen för att minimera störningen på mossen respekteras i fortsatt detaljplanering. Vid exploatering i närområdet bör åtgärder vidtas för att de mest störande anläggningsarbetena sker utanför häckningsperioden för arten.

4. PÅVERKAN PÅ ANNAN PLANERING

Den fördjupade översiktsplanen för Djupvik krockar inte med gällande vindkraftsplaner eller detaljplaner för andra ändamål än fritidshus och premanentboenden.

Förenlighet med översiktsplanen för Borgholms kommun

Borgholms kommun har gjort ett flertal ställningstagande som berör utvecklingen i Djupviksområdet. Dessa finns beskrivna i Del 1. Plan, kapitel 2. Här finns också visioner redovisade som beskrivs för Borgholms kommun år 2014.

Den fördjupade översiktsplanen för Djupviksområdet ligger väl i linje med kommunens översiktplan. Några punkter beskrivs nedan.

Planen skapar förutsättningar för bostäder som möjliggör en ökning av invånarantalet. Bostäderna kan även nyttjas för fritidsändamål. (Uppfyller både ÖP och Vision för Borgholm 2014)

Utveckling i Djupviksområdet förutsätter förbättrad avloppshantering (ÖP). 70% av bostadsavloppen är anslutna till kommunalt avlopp (vision 2014). Detta uppfylls i området med den pågående utbyggnaden av avloppsledningar.

Föra är en jordbruksbygd som är värd att bevara. Framtida utveckling i Föra ska ske på ett sådant sätt att både jordbruk och annan näring ska kunna utvecklas (omformulerat från ÖP, vision 2014). Hänsyn har tagits i planen.

Naturresurserna ska användas på ett sätt som dels främjar en långsiktig hushållning, dels möjliggör långsiktig utkomst för Ölands befolkning (ÖP). Hänsyn har tagits i planeringen av Djupviksområdet för att naturresurserna ska behålla sitt värde.

Närdemokrati ska stärkas (ÖP). De två offentliga samrådsmöten som hållits har varit välbesökta. Flera har skickat brev och haft möten med ansvariga för planen på kommunen. Planeringen har haft utgångspunkt i det första samrådsmötet för att tillgodose de värden och försöka lösa de problem som finns i området för att göra Djupvik ännu mer attraktivt.

De natur- och kulturvärden som finns ska värnas och vid nyetableringar ska hänsyn tas till dessa värden (ÖP). Det finns god kunskap om områdets värden och riktlinjer i planen för att behålla dem.

Uppstarten med den fördjupade översiktsplanen inleddes med ett öppet samråd i Föra bygdegård 2 februari 2011.

5. MILJÖ- OCH FOLKHÄLSOMÅL & MILJÖKVALITETSNORMER

Nationella och regionala miljömål

Sveriges miljömålssystem innehåller ett generationsmål, sexton miljökvalitetsmål och tjugofyra etappmål.

Generationsmålet är ett inriktningsmål för miljöpolitiken. Målet ger vägledning om de värden som ska skyddas och den samhällsomställning som krävs för att nå önskad miljökvalitet. För att nå målet krävs en ambitiös miljöpolitik i Sverige, inom EU och i internationella sammanhang. Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället och definieras av Sveriges Riksdagen på följande sätt:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

Kalmar län hade tidigare regionala miljömål men dessa har tagits bort och istället följs de nationella miljökvalitetsmålen med preciseringar och etappmål. Ett undantag finns dock och det är att Kalmar län har ett mer ambitiöst mål vad gäller fossilbränslefri region än miljökvalitetsmålet. Kalmar län har som mål att vara en fossilbränslefri region 2030.

Relevanta miljömål för planen bedöms vara ”Ett rikt odlingslandskap”, ”God bebyggd miljö”, och ”ett rikt växt- och djurliv”.

Nedan redovisas nollalternativets och planens miljöpåverkan på relevanta miljömål.

”Ett rikt odlingslandskap”

Regeringens definition av miljömålet:

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.”

Regeringen har fastställt tolv preciseringar av miljökvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap” vilka säger:

• Åkermarkens fysikaliska, kemiska, hydrologiska och biologiska egenskaper och processer är bibehållna

• Jordbruksmarken har så låg halt av föroreningar att ekosystemens funktioner, den biologiska mångfalden och människors hälsa inte hotas.

• Odlingslandskapets viktiga ekosystemtjänster är vidmakthållna.

• Odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur och erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter.

• Naturtyper och arter knutna till odlingslandskapet har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer.

• Husdjurens lantraser och de odlade växternas genetiska resurser är hållbart bevarade.

• Hotade arter och naturmiljöer har återhämtat sig.

• Främmande arter och genotyper hotar inte den biologiska mångfalden.

• Genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden är inte introducerade.

• Biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade.

• Kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar

finns för fortsatt bevarande och utveckling av värdena.

• Odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor.

Bedömning av uppfyllelse av målet:

Planförslaget

Djupviksområdet är byggt i ett område som tidigare använts för stenhantering och jordbruk, många av de värden som finns i området är knutet till hur området har nyttjats under lång tid, vilket kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) och naturinventeringen (Calluna, 2011) vittnar om.

I planen anger de allmänna riktlinjerna bl.a. att befintlig äldre bebyggelse ska bevaras och att nya byggnader ska utformas efter lokal byggnadstradition och att befintliga kulturella och historiska värden ska lyftas fram och göras synliga. Det generella biotopskyddet gäller för stenmurar och småvatten.

En viktig aspekt för planen har varit att inte försvåra för jordbruket utan hålla de östra delarna fria från utbredd bebyggelse.

Planen innebär att det finns vissa möjligheter att bebygga på jordbruksmark men att denna möjlighet är begränsad.

De värdefulla betesmarkerna för biologisk mångfald i de södra och östra delarna undantas från bebyggelseutveckling. De är i planen utpekade områden där bebyggelse helst ska undvikas. Om bebyggelse tillkommer så ska det vara villkorat att dessa ska underlätta att hålla landskapet öppet.

I planen finns goda möjligheter att tillvarata de värden man vill värna och utveckla i miljömålet ”ett rikt odlingslandskap” men det är viktigt att bedöma risken för att målet motverkas i varje detaljplaneärende.

Nollalternativet

Med en fortsatt bebyggelseutveckling utan översiktlig plan finns det en stor risk att miljömålet motverkas i högre grad än med planförslaget som har behandlat hänsyn och bevarande av jordbrukslandskapets värden i större skala.

”God bebyggd miljö”

Regeringens definition av miljömålet:

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Regeringen har fastställt tio preciseringar av miljökvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” vilka säger:

• En långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade.

• Städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor.

• Infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning är integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen är anpassad till människors behov, för att minska resurs och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn är tagen till natur- och kulturmiljö, estetik, hälsa och säkerhet.

• Kollektivtrafiksystem är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar.

• Det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet.

• Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas.

• Den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupp-

levelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur.

• Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

• Användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt för att på sikt minska och att främst förnybara energikällor används.

• Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Bedömning av uppfyllelse av målet:

Planförslaget

Planen innebär möjligheter att skapa fler attraktiva boenden, både fritidshus och permanentboende samt möjlighet att utveckla de redan befintliga fritidshusen till åretruntstandard. Nya VA-ledningar gör att dricksvattensituationen förbättras och att standarden på husen kan öka. Riktlinjer i planen är utformade för att säkerställa att natur- och kulturvärden kan tillvaratas på ett bättre sätt än i nollalternativet.

Förutsättningar skapas för bättre och säkrare trafiklösning vid väg 136.

Nya vägar kan behöva byggas ut till nya hus och befintliga vägar kan förbättras i området.

Planförslaget kan medverka till att miljömålet uppfylls, risken är mindre att naturresurser och natur- och kulturmiljövärden påverkas negativt i hög grad.

Nollalternativet

Med en fortsatt bebyggelseutveckling utan översiktlig plan finns det en stor risk att miljömålet motverkas vad gäller att hushållning av naturresurser och att natur- och kulturvärden ska tillvaratas.

”Ett rikt växt- och djurliv”

Regeringens definition av miljömålet:

”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Regeringen har fastställt åtta preciseringar av miljökvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” vilka säger:

• Bevarandestatusen för i Sverige naturligt förekommande naturtyper och arter är gynnsam och för hotade arter har statusen förbättrats samt att tillräcklig genetisk variation är bibehållen inom och mellan populationer.

• Den av klimatscenarier utpekade förhöjda risken för utdöende har minskat för de arter och naturtyper som löper störst risk att påverkas negativt av klimatförändringar.

• Ekosystemen har förmåga att klara av störningar samt anpassa sig till förändringar, som ett ändrat klimat, så att de kan fortsätta leverera ekosystemtjänster och bidra till att motverka klimatförändringen och dess effekter.

• Det finns en fungerande grön infrastruktur, som upprätthålls genom en kombination av skydd, återställande och hållbart nyttjande inom sektorer, så att fragmentering av populationer och livsmiljöer inte sker och den biologiska mångfalden i landskapet bevaras.

• Genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden är inte introducerade.

• Främmande arter och genotyper hotar inte den biologiska mångfalden.

• Det biologiska kulturarvet är förvaltat så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena.

• Tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan.

Bedömning av uppfyllelse av målet:

Planförslaget

I och kring planområdet finns en stor mångfald av växter och djur. Betesmarker i östra delen och stenkusten bidrar till gröna breda spridningsstråk som binder samman naturen norr och söder om planområdet.

Det finns många småmiljöer inom de bebyggda områdena som bidrar till biologisk mångfald i landskapet t.ex. stenmurar, buskmarker, naturlig kalkgynnad vegetation längs vägar och på gräsmarker mellan husen. Det generella biotopskyddet gäller för stenmurar och småvatten.

Planen innebär att dessa värden kan bibehållas i stor utsträckning och att ekosystem och funktioner säkerställs. Det är viktigt att bevaka att jordbrukens förutsättningar inte försämras efterhand som området detaljplaneläggs. I planen finns goda möjligheter att tillvarata de värden man vill värna och utveckla i miljömålet ”ett rikt växt och djurliv” även i samband med detaljplaneläggningen av nya områden.

Nollalternativet

Med en fortsatt bebyggelseutveckling utan en översiktlig plan finns det en stor risk att miljömålet motverkas i högre grad än med planförslaget som har behandlat hänsyn och bevarande av naturvärden i större skala.

Övriga relevanta miljömål

Med utbyggnaden av de nya avloppsledningarna till Sandviks reningsverk kommer området att påverka miljömålen ”Ingen övergödning” och ”Grundvatten av god kvalitet” men de påverkas inte alternativskiljande av planförslaget och nollalternativet och är även hanterade i miljötillståndet för utbyggnaden av avloppsledningarna till området. Även jordbruket påverkar ovanstående miljömål men utsläppen av kväve och fosfor förändras inte nämnvärt av utvecklingen av området utan är kopplat till jordbruksverksamheten.

Folkhälsomål

Folkhälsoarbetets mål är att skapa förutsättningar att uppnå en god hälsa hos befolkningen i samhället. Den svenska folkhälsopolitiken utgår från elva målområden som riskdagen fastställt. Målen fokuserar på de faktorer i samhället som påverkar folkhälsan. Faktorer kan vara: livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor. Ansvaret för målen är fördelade mellan olika aktörer och nivåer i samhället.

Folkhälsorådet i Borgholms kommun har i uppdrag att arbeta vidare med tre av folkhälsomålen.

Mål 1. Delaktighet och inflytande i samhället

Mål 3. Trygga och goda uppväxtvillkor

Mål 5. Sunda och säkra miljöer och produkter

Mål 1. Delaktighet och inflytande i samhället

Arbetet med den fördjupade översiktsplanen i Djupviksområdet bedöms medverka till att målet Delaktighet och inflytande i samhället uppfylls. Planarbetet har genomförts med stor öppenhet och boende, allmänhet och olika intressenter har inbjudits till olika möten och fått olika möjligheter att föra fram sina synpunkter och bidra med sin kunskap och erfarenheter redan i tidigt skede av planarbetet. Det som har kommit fram har varit viktigt för ställningstaganden under arbetets gång. Många har deltagit på de öppna samrådsmöten som hållits och många har även vid andra tillfällen tagit kontakt med kommunens representanter för planarbetet för att framföra sina synpunkter.

Nollalternativet, d.v.s. en utveckling utan förankrad plan motverkar folkhälsomålet

genom att allmänhetens och de boendes möjligheter att påverka utvecklingen i området minskar med en situation där endast små ytor planeras i taget utan helhetsgrepp.

Mål 2. Trygga goda uppväxtvillkor

Planförslaget kan även medverka till målet Trygga goda uppväxtvillkor om antalet permanentboende ökar och en bättre service och stöd kan erbjudas.

Mål 5. Sunda och säkra miljöer och produkter

Utbyggnad med VA-ledningar kommer att förbättra vattenkvaliteten i Djupviksområdet med båda alternativen. Fler bostäder i Djupviksområdet kommer att innebära en något mer osäker trafiksituation både i området och vid väg 136. I planförslaget finns förslag på att trafiksäkerheten ska prioriteras vilket är positivt för att nå målet.

Sammanfattande bedömning

Totalt sett ger planförslaget större möjligheter att medverka till de folkhälsomål som Borgholms kommun prioriterat i sitt arbete i jämförelse med nollalternativet.

Miljökvalitetsnormer

Sverige har miljökvalitetsnormer för vattenförekomster, fisk- och musselvatten, utomhusluft, och buller. Den enda miljökvalitetsnorm som berör utvecklingen Djupviksområdet är Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster.

Miljökvalitetsnormer och ramdirektivet för vatten

Vid utbyggnaden av avloppsledningar till Sandviks reningsverk kommer större delen av utsläppen att förflyttas till Sandviks reningsverk. Det blir en effektivare rening i Sandviks reningsverk än den som lokalt kan ske. Marken i området är olämplig för infiltration och risken för näringsläckage från lokala avloppslösningar är stor. Drygt 500 fastigheter kommer att anslutas i den utbyggnad som nu pågår varav flera ligger i planområdet.

Överensstämmelse med miljökvalitetsnormerna har redan hanterats i Borgholms energis miljötillstånd för utbyggnad av avloppsledningar och reningsverk och bedöms inte behöva konsekvensbedömas för den fördjupade översiktsplanen. I beslutet finns tillstånd att ansluta ytterligare 500 pe (personekvivalenter) i framtiden vilket innebär att beslutet har tagit höjd för en utbyggnad i Djupviksområdet. Kravet att ansluta sig till VA-ledningar kommer att vara likvärdigt i de båda alternativen. Totalt sett är utbyggnaden av VA-ledningar positivt då det minskar utsläppen av fosfor, syretärnade ämnen och kväve till Kalmarsund.

6. FORTSATTA UTREDNINGAR

I plandelen, kapitel 4 i Del 1 redovisas riktlinjer, förslag och åtgärder som ska följas i fortsatt planering för att minimera miljöpåverkan av planeringen och för att möjliggöra bebyggelseutveckling i området. Här beskrivs fördjupade utredningar som föreslås i samband med detaljplaneläggning.

Naturmiljö och grönstruktur:

I områden som blir aktuella att bebygga bör naturvärden och skötselbehov inventeras och fungera som underlag till detaljplaneringen.

Vid detaljplanering i östra delen av planområdet bör förutsättningar för att behålla spridningsstråk för växter och djur mellan betesmarkerna studeras.

Vid detaljplaner i skyddszonen eller i närheten av skyddszonen till Lofta mosse bör man studera vilka särskilda skyddsåtgärder och skyddsavstånd som kan vara aktuella för att inte störa häckningar för den starkt hotade (EN) ängshöken.

Erosion:

Vid bebyggelse inom 200 meter från den utpekade erosionszonen i centrumområdet bör en riskbedömning göras och eventuella åtgärder vidtas för att byggnation ska vara säker.

Kulturmiljö:

Kulturmiljöutredningen (Lamke et al, 2011) har pekat ut områden som bör utredas mer ingående. För att klargöra mer exakt vilka delar av området som berör fasta fornlämningar rekommenderas arkeologiska utredningar och/eller förundersökningar. Sådana åtgärder kan vara Särskild arkeologisk utredning etapp I och II eller Arkeologisk förundersökning.

Vid framtida detaljplanering ska de kulturhistoriska förutsättningarna utredas mer ingående för att befintliga värden inte ska gå förlorade.

Klimatförändringar:

I framtida detaljplanering bör utredas hur klimatförändringarna med efterföljande konsekvenser påverkar området och möjligheterna till utveckling.

7. SAMLAD BEDÖMNING AV KONSEKVENSER

Miljökonsekvenser

Eftersom planen inte anger exakt hur stor utvecklingen blir med bebyggelse eller var den kommer att ske har konsekvensbedömningen baserats på risk för negativa och positiva konsekvenser. Bedömningen baseras på att planförslaget följs i detaljplaneskedet.

Miljöaspekt	Planförslag	Nollalternativ
Naturmiljö Risk för att värdefulla naturmiljöer försvinner eller får lägre kvalitet och att livsmiljöer för hotade arter samt småbiotoper försvinner.	Möjligheterna att bevara områdets naturvärden är goda och risken för stora negativa konsekvenser är liten. Det är viktigt med fördjupad kunskap i varje detaljplaneärende.	Ökad risk för stora konsekvenser utan helhetsperspektiv på områdets naturvärden.
Grönstruktur Risk för ökade barriäreffekter i östra delarna och genom att småmiljöer försvinner mellan hus. Risk för störning på fågelliv.	Möjligheterna är goda att behålla grönstruktur med den fördjupade översiktsplanen och därmed innebär det små konsekvenser. Konsekvenser kan bli stora om inte tillräcklig hänsyn tas till fågellivet på Lofta mosse eller att spridning mellan betesmarker försvåras.	Risken ökar för att stora konsekvenser kan uppstå genom att spridningsstråket försvagas genom Djupviksområdet och att utbytet mellan värdefulla naturområden längs Ölandskusten minskar utan en plan som tar hänsyn till grönstrukturen i området.
Kulturmiljö Risk för att kulturmiljöer försvinner eller otydliggörs utan anpassningar till kulturmiljö och fornlämningar i området och genom förtätningar och dålig anpassning av hus till lokala traditioner.	Möjligheterna är goda att minimera de negativa konsekvenserna till små-måttliga med anpassningar till kulturmiljövärden och fornlämningar. På vissa ställen kan kulturmiljöer synliggöras bättre och därmed få positiva konsekvenser. Det är viktigt med fördjupad kunskap i varje detaljplaneärende.	Risken ökar att det kan uppstå stora konsekvenser på kulturmiljöer och fornlämningar utan en övergripande analys och strategi för kulturmiljövärden.
Landskapsbild Risk för att natur- och kulturmiljöer försvinner, växer igen och byggs igen. Risk för skalbrott i den småskaliga strukturen. Risk för att bebyggelse tar bort luftighet och bryter mot lokala traditioner i bebyggelsestruktur.	Konsekvenserna kan bli stora för landskapsbildsvärden men med planens riktlinjer och förslag och med en genomtänkt bebyggelsestrategi bedöms riskerna minska att utvecklingen ger mer än små till måttliga konsekvenser.	Utan en genomtänkt bebyggelsestrategi är risken stor att konsekvenserna kan bli betydande för landskapsbildsvärden. Utan det helhetsperspektiv som den fördjupade översiktsplanen ger ökar risken för negativa effekter på kulturhistoriska samband, utblickar, friluftsupplevelser och naturmiljö.

Miljöaspekt	Planförslag	Nollalternativ
Friluftsliv, turism och rekreation Risken finns att tillgängligheten försämras till området, värden som lockar besökare försvinner eller blir mindre attraktiva och att servicen försvagas.	Om planförslaget följs bedöms möjligheterna att bevara områdets värden för friluftsliv, rekreation och turism goda. Om utvecklingen kan innebära bättre service kan det bli positiva konsekvenser för friluftsliv, turism och rekreation.	Risken är större än för planförslaget att negativa effekter uppstår allteftersom detaljplaner genomförs. Att områden som är viktiga för besökare byggs bort eller upplevs privatiserade. Det kan även påverka områdets natur- kultur och friluftsvärden negativt vilket minskar områdets attraktivitet.
Mark och vatten Risk för läckage av fosfor och kväve och risk för dränering av Lofta mosse. Risk för försämring av jordbruket.	Det finns fördelar med att VA byggs vilket minskar påverkan på mark och vatten. Med planförslaget ska jordbruket prioriteras. Utbyggnaden bedöms ge små konsekvenser för mark och vatten.	Konsekvenserna bedöms likartande som för planförslaget.
Klimat och erosion Risk för översvämningar i området och risk för erosion i vissa delar av området.	Översvämningsrisk, dagvattenhantering och erosionsrisk bör hanteras i detaljplaneskedet. Risker finns men behöver inte ge några konsekvenser.	Översvämningsrisk, dagvattenhantering och erosionsrisk bör hanteras i detaljplaneskedet. Risker finns men behöver inte ge några konsekvenser.
Hälsa och säkerhet Risk för ökade trafikproblem i området och vid utfarten till länsväg 136 Säkerhetsrisker i området Risk för lukt och buller från jordbruket Risk för störning från stenbrotten i Lofta Risk för magnetiska fält från elledningar Risk för dålig vattenkvalitet	Det finns åtgärder för att minimera riskaspekter i planförslaget. Trafiklösningar är viktigt att studera närmare framöver. Vattenkvaliteten kommer bli bättre med nya VA-ledningar i området. Det är viktigt att jordbrukets möjligheter att bruka marken inte försämras därför ska skyddsavstånd utredas för att minimera störning.	Med nollalternativet bör riskerna hanteras ungefär likartat. Något ökad risk att jordbruket påverkas negativt och att trafikfrågan inte lyfts med samma helhetsperspektiv.
Samhällsekonomiska och sociala konsekvenser	En utveckling i Djupviksområdet kan bli positivt för både kommunen och för servicen i Djupviksområdet.	Med ett nollalternativ kan effekterna bli ungefär likartade men risken ökar något att värden som gör Djupviksområdet attraktivt kan försämras utan sammanhållen planering. Det kan också påverka jordbruket negativt.
Kumulativa effekter	Risken finns att utvecklingen blir större även i närliggande områden när Djupviks-områdets utveckling tar fart. Det behöver hanteras i fortsatt planering för att behålla de värden som är utpekade i den fördjupade översiktsplanen.	Risken finns att utvecklingen blir större även i närliggande områden när Djupviksområdets utveckling tar fart. Utan övergripande plan kan konsekvenserna bli stora på värden som utmärker Ölands västra kust.

Miljö- och folkhälsomål

Tre miljömål har bedömts mot projektet, ”ett rikt odlingslandskap”, ”god bebyggd miljö” och ”ett rikt växt- och djurliv”. Övriga miljömål kan påverkas i någon mån men på ett väldigt diffust plan.

Det finns risk att miljömålen ”ett rikt odlingslandskap” och ”ett rikt växt och djurliv” kan motverkas. Det är viktigt att de riktlinjer och förslag som finns i den fördjupade översiktsplanen följs för att risken ska minimeras.

Planen kan medverka till att miljömålet ”god bebyggd miljö” uppfylls genom att nya boendemöjligheter skapas i en attraktiv miljö.

Kommunala mål

Den fördjupade översiktsplanen ligger väl i linje med kommunens översiktsplan och de ställningstaganden som har gjorts både i den och i Borgholm vision 2014.

Strandskydd

Planförslaget innebär att strandskyddets syften bör kunna uppfyllas utan negativ påverkan på de värden som strandskyddet avser att skydda. I en del av utredningsområden för bebyggelse som planförslaget pekar ut behöver strandskyddet upphävas vid detaljplaneläggning.

Riksintressen

Bedömningen är att den fördjupade översiktsplanen kan följas utan påtaglig skada på riksintressena.

De intressen som har bedömts är:

Riksintressen för rörligt friluftsliv och obruten kust MB 4 kap 1-3§.

Riksintresse för naturvård. friluftsliv och kulturmiljö MB 3 kap 6§.

Natura 2000-området Knisa mosse ligger utanför planområdet och berörs inte fysiskt av utvecklingen i Djupviksområdet. För fågeldirektivarten ängshök starkt hotad (EN) är det viktigt att tillräcklig hänsyn tas vid Lofta mosse vid planeringen av Djupviksområdet för att inte försvåra häckningen för ängshök där.

Skyddade områden

Inga skyddade områden påverkas i den fördjupade översiktsplanen.

DEL 3

Referenser

Djupviksområdet

REFERENSER-FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLAN

Publicerade källor

Borgholms kommun, Mörbylånga kommun, En vision av Öland år 2015, 990522,
Borgholms kommun, Vision 2014, 090326,Kulturhistorisk utredning, Kalmar läns museum
Borgholms kommun, 2002., Översiktsplan 2002, 021021,
Calluna, 2011. Naturvärden i Djupvik - Lofta,
Länsstyrelsen i Kalmar län, 2009. Ölandsvind - planeringsunderlag för lokalisering av vindkraftverk på Öland
Länsstyrelsen Kalmar län, 2005. Stenkustens kulturlandskap, En utredning av kulturmiljön utmed norra Ölands västra kust
Boverket (2011). Vägledning för planering för och invid djurhållning. Boverket publikationsservice

Digitala källor

Lantmäteriet
Länsstyrelsen i Kalmar län
Naturvårdsverket
Notisum
Riksatikvarieämbetet
Statistiska centralbyrån
Trafikverket

REFERENSER-MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Publicerade källor

Andersson H och Häggberg S 2011. Naturvärden i Djupviksområdet i Borgholms kommun. Naturvärdesinventering i samband med översiktsplan.
Arbetsmiljöverket m.fl. 2000. Magnetfält och eventuella risker
Borgholms kommun. Översiktsplan 2002, 021021
Borgholms kommun, Mörbylånga kommun En vision av Öland år 2015, 990522,
Borgholms kommun Vision 2014, 090326
Boverket, 1995, Bättre plats för arbete, Allmänna råd 1995:5
Forslund, M. 2001. Natur och kultur på Öland. Länsstyrelsen Kalmar län.
Lamke L. Reuterdahl M. & Söderström U. 2011. Kulturmiljöutredning för området Djupvik-Lofta. Kulturmiljöutredning 2011. Kalmar läns museum.
Lindegård P. 2005. Stenkustens kulturlandskap, Meddelande 2005:19.
Länsstyrelsen Kalmar län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Knisa mosse. SE 511-1158-05.
Länsstyrelsen i Skåne, Hästar och bebyggelse, 2004:17, 2004
Länsstyrelsen i Skåne, Miljökvalitetsnormer Vatten, plan-PM, 2010-04-06
Naturvårdsverket 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Naturresursavdelningen. Handbok 2009:02
Naturvårdsverket 2003. Handbok Natura 2000 i Sverige. Handbok 2003:9
Naturvårdsverket 2005. Handbok Riksintresse för naturvård och friluftsliv. Handbok 2005:5
Naturvårdsverket 2009. Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program. Handbok 2009:1
Rodebrand S. 2008. Åtgärdsprogram för ängshök 2008-2012. Naturvårdsverket.
Räddningsverket 2001. Olycksrisker och MKB.
Socialstyrelsen, Allergiutredningen, SOU 1987:768.
Socialstyrelsen meddelande-blad ”hästhållning” juni 2004

Digitala källor

Artdatabanken, Rödlistan
Länsstyrelsen Kalmar län erosions- och klimatdata GIS.
Naturvårdsverket kartverktyget Skyddad natur
Notisum Miljöbalken, MKB förordningen, artskyddsförordningen.
TUVA Jordbruksverket

KARTFÖRTECKNING

Karta 1; s.14	*Översiktskarta över Djupviksområdet*
Karta 2; s.15	*Avståndskarta 1-5 mil*
Karta 3; s.19	*Utdrag ur Borgholms kommuns översiktsplan 2002*
Karta 4; s.22	*Markområden omfattade av detaljplaner*
Karta 5; s.24	*Kartan visar områden som omfattas av paragraf 113 förordnande enligt byggnadslagen.*
Karta 6; s.26	*Karta från omkring 1677*
Karta 7; s.26	*Karta från 1736 över del av Lofta*
Karta 8; s.27	*Karta från omkring 1800*
Karta 9; s.27	*Karta från 1840 över norra delen av Djupviks hamnplan*
Karta 10; s.28	*Utsnitt ur generalstabskartan från år 1874*
Karta 11; s.29	*Utsnitt ur 1941 års ekonomiska karta.*
Karta 12; s.30	*Jordartskartan visar de geologiska förhållandena i Djupviksområdet. Källa SGU.*
Karta 13; s.32	*Kartan visar de riksintressen som berör planområdet. Öland i sin helhet omfattas även av riksintresse för rörligt friluftsliv samt riksintresse för obruten kust.*
Karta 14; s.34	*Kartan visar områdesskydd och övriga värden inom planområdet*
Karta 15; s.38	*Kartan visar områden med naturvärden utifrån Naturvärdesinventering, Calluna 2011.*
Karta 16; s.42	*De skrafferade ytorna visar områden med mycket höga/höga kulturhistoriska värden. De olika värdeområdena beskrivs i texten.*
Karta 17; s.43	*Skogspartier, landmärken, överblick och utblickar*
Karta 18; s.44	*Karta över registrerade fornlämningar*
Karta 19; s.46	*Bebyggelsestruktur*
Karta 20; s.48	*Områdesbeskrivning*
Karta 21; s.54	*Kartan markerar de områden som är av särskild vikt ur rekreationssynpunkt.*
Karta 22; s.56	*Kartan visar vägnätet inom planområdet.*
Karta 23; s.60	*Kartan visar pågående näringar i och omkring planområdet i form av service (Se), Lantbruk (L) och Stenbrott (S).*
Karta 23B; s.62	*Jordbruksmark*
Karta 24; s.64	*Kartan visar fastigheter inom verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp.*
Karta 25; s.65	*Kartan visar hur utbyggnaden av VA-ledningar kommer att ske.*
Karta 26; s.66	*Kartan visar erosionsriskområden och extremvattenstånd.*
Karta 27; s.74	*Bebyggelseutveckling*
Karta 28; s.76	*Områden som ska bevaras*
Karta 29; s.78	*Områden där en utveckling kan ske med särskild hänsyn*
Karta 30; s.80	*Utredningsområden för bebyggelse*
Karta 31; s.111	*Områden som pekas ut som erosionsriskområde av länsstyrelsen samt vägar inom 200 m från det området.*